

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra teologických věd

Bakalářská práce

Historie skautingu v Písku od počátku po současnost

Vedoucí práce: prof. ThLic. PaedDr. Martin Weis, Th. D.

Autor práce: Radka Vojtíšková

Studijní obor: Pedagogika volného času

Ročník: 5.

2021

Bakalářská práce v nezkrácené podobě.

Prohlašuji, že jsem autorem této kvalifikační práce a že jsem ji vypracovala pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Datum

Podpis studenta

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala mému vedoucímu práce panu prof. ThLic. PaedDr. Martinu Weisovi, především za trpělivost, užitečné rady a metodické vedení práce.

Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří mi poskytli kroniky, zápisníky i fotografie. Veliké poděkování patří také všem pamětníkům, kteří zavzpomínali a podělili se o střípky z jejich soukromého skautského života.

Děkuji i kamarádovi Mgr. Bohumíru Bernáškoví z Prácheňského muzea v Písku za poskytnutí nafocených materiálů.

Poděkování patří i mému příteli za dlouhodobou trpělivost, kterou měl při mém psaní.

Obsah

Úvod.....	3
1 Vznik skautingu ve světě.....	5
2 Z Anglie do Čech	6
3 Příchod skautingu do Písku	11
3.1 Karel Oberreiter a první chlapecký oddíl	12
3.1.1 První tábor prvního chlapeckého oddílu	14
3.2 První dívčí oddíl.....	15
4 Skauting v Písku od dvacátých let do prvního zákazu v roce 1940	15
5 Skauting v Písku po 2. sv. válce až do období komunistického převratu	22
5.1 Vzpomínky Zdeny Čuřínové z 1. smrkovického oddílu	26
5.2 Vzpomínky Jiřího Pilky a Václava Břicháčka na poválečné období	29
5.3 Dva píseční skauti na světovém setkání Jamboree ve Francii	32
6 Skauting v Písku v období mezi komunistickým převratem a Pražským jarem	33
6.1 Činnost Junáka pod záštitou jiných organizací	34
6.2 Ilegální skauting po roce 1948 a organizace TOM	36
6.3 Společenství KRUH, aneb dospělí skauti v ilegalitě.....	37
7 Skauting v Písku v roce 1968–1970 – aneb dva roky svobody.....	38
7.1 Vzpomínky Jana Franců a Bohumila Altmana	39
8 Píseční skauti v období od roku 1970 až k Sametové revoluci.....	46
9 Od revoluce k miléniu	47
9.1 Z kroniky 1. oddílu vodních skautů Písek.....	50
9.2 Vzpomínky Jana Franců a Bohumila Altmana	52
10 Skauting v současné době	56
10.1 Možnost trávení volného času.....	57
10.2 Skauting jako volnočasová aktivita pro mládež.....	58

Závěr.....	62
Seznam použitých zdrojů	64
Seznam zkratk	66
Seznam příloh.....	67
Přílohy	68
Abstrakt	85
Abstract	86

Úvod

Jako studentka Teologické fakulty oboru Pedagogika volného času, jsem zvolila téma závěrečné práce týkající se historie skautingu. Toto téma jsem zvolila z více důvodů. Po dohodě s mým školitelem prof. ThLic. PaedDr. Martinem Weisem, Th.D., jsme toto rámcové téma zaměřili na konkrétním časovém úseku a na konkrétním místě s ohledem na studovaný obor. Po domluvě bylo téma konkretizováno na Historii skautingu v Písku od počátku po současnost.

Hlavním cílem mé práce bude chronologické zmapování historie skautingu v Písku. Z velké části budu čerpat ze dvou almanachů, které vyšly k 80. a 90. letému výročí skautingu v Písku a knihy *Skautské století*. Pro získání informací bude použita odborná literatura, Dále bude využito kronik, rukopisů a pramenů v elektronické podobě. Práce bude pro dokreslení situace doplněna vzpomínkami třech pamětníků a dvou píseckých známých skautských osobností, Jiřího Pilky a Václava Břicháčka, i přesto, že bývá zvykem je přikládat do Příloh, rozhodla jsem se je dát do hlavní části textu, pro autentičtější a bližší pochopení skautské situace ve městě.

Dalším, vedlejším cílem bude poukázat na vznik skautingu v Anglii a jeho cestu do naší společnosti.

Zároveň bych v práci chtěla poukázat na skauting jako možnost trávení volné času na Písecku. Zvláště v těchto nelehkých situacích ve světě a v období pandemie, která postihla i naši zemi a s tím i českou výchovu a vzdělávání.

Práce bude strukturována chronologicky a bude použita metoda komparativní, přímá a oral history. Celá kvalifikační práce bude členěna do deseti kapitol, kdy každá kapitola bude zároveň popisovat historický kontext.

První a druhá kapitola popisuje příchod skautské myšlenky na svět. Popisuje zrod hnutí v Anglii pod vedením sira Roberta Baden – Powella a woodcrafterské myšlenky v USA pod vedením Ernesta Thompson Setona. Poté je popsána cesta skautingu z Anglie na naše území, o co se zasloužil Antonín Benjamin Svojsík. Zmiňuje stručně také vznik prvního chlapeckého oddílu u nás, věnuje se významu slova *Junák* a popisuje první Svojsíkův tábor.

Třetí kapitola se věnuje již konkrétně skautské situaci ve městě Písek. Jak se skauting do Písku dostal až z Anglie a jaké osobnosti se o to zasloužili. Popisuje také úplně první tábor prvního píseckého oddílu a ke konci popisuje vznik prvního dívčího oddílu na území města.

Čtvrtá kapitola se věnuje počátkům skautingu od 20. let až po jeho první zákaz vyhlášený nacisty v roce 1940, který trval do roku 1945.

Pátá kapitola popisuje poválečné období od roku 1945 až do února 1948, kdy nastává druhý zákaz činnosti, tentokrát po na století komunistické vlády na území Československa. Zmiňuje mimořádnou záslužnou činnost dvou největších píseckých aktérů, Vladimíra Štěrbý a Libuše Franců. Ti se zasloužili o znovuoobnovení píseckých oddílů a zorganizovali pomocné práce pro obyvatele města, aby napomohli odstranit škody napáchané 2. sv. válkou. Zároveň je kapitola vyzdvížena doplněním vzpomínek Jiřího Pilky, který se aktivně podílel na vedení píseckých oddílů spolu s Václavem Břicháčkem – Gigantem. Kapitola je zakončena jejich vzpomínkou na světové skautské Jamboree ve Francii, jako jediných dvou píseckých účastníků. Vzpomínky Václava Břicháčka dnes již nedohledatelné online ani v archivech, poskytnuty byly ze soukromého archivu Pavla Lahodného z Písku.

Kapitola šestá popisuje situaci v Písku od komunistického puče v roce 1948 až po Pražské jaro roku 1968, kdy po dvaceti letech nastal konec druhého zákazu. Popisuje opět práci Vladimíra Štěrbý, kteří spolu s Libuší pokračovali v činnosti pod jinými organizacemi tak trochu tajně. V kapitole je popsána komunistická ideologie i situace, jak se komunisté snažili odstranit nepohodlnou organizaci a snažili se všechny tělovýchovné organizace sloučit pod jednu lehce kontrolovatelnou a ovladatelnou. Zajímavostí této kapitoly je zmínka o organizaci Kruh, která byla založena pro přátele skautingu Pavlem Křivským na Šumavě. Díky této organizaci se skauti scházeli dál a pronikli trochu hlouběji do systému vzdělávání. Opět jsou v kapitole použity vzpomínky a svědectví Václava Břicháčka a Jiřího Pilky.

Kapitola sedmá popisuje období od roku 1968 do roku 1970. Začátek druhé obnovy skautingu až po jeho třetí zákaz, jež nastal v Písku, stejně jako po celé zemi. Kapitola je doplněna o rozhovor dvou píseckých pamětníků, Jana Franců a Bohumila Altmana.

Kapitola osmá popisuje období mezi rokem 1970 a rokem 1989, kdy během Sametové revoluce došlo ke třetímu obnovení skautské činnosti na našem území.

Kapitola devátá popisuje stav píseckého skautingu od Sametové revoluce po konec druhého tisíciletí. Doplnkově bude použita kronika skautského oddílu a do kapitoly budou zaneseny osobní vzpomínky Jana Franců a Bohumila Altmana.

Kapitola poslední, desátá, popisuje velmi stručně skautskou situaci dnes. Podkapitola se věnuje zlehka pojmu *volný čas* a je doplněna mým pohledem na skauting jako na možnost trávení volného času v Písku.

1 Vznik skautingu ve světě

Pro pochopení situace a vývoje skautingu v Čechách a následně ve městě Písku, je důležité vrátit se v čase trochu zpátky cestovat o pár set kilometrů jinam. Dílčím cílem práce také je, nastínit situaci, která vedla hlavní světové představitel ke skautské myšlence, jak se ve světě vyvíjela, až se o pár let později dostala k nám.

Robert Baden – Powell, každému skautovi známá osobnost, znám je také jako B.P., zakladatel světového skautského hnutí v Anglii. Narozen roku 1857 v Londýně. Britský důstojník, který se během Búrské války nedaleko jihoafrického městečka Mafeking rozhodl využít zájem mladých nezkušených hochů a využít je jako nosiče zpráv, informátory, nosiče proviantu a dobrovolné ošetřovatele. Ve službě se osvědčili, že na velitele zapůsobili natolik svou ukázněností, vůlí a touhou, že se v tuto chvíli Baden – Powell rozhodl začít pracovat s mládeží.¹

Vymyslel kroj, který se stal nakonec symbolem skautingu a heslo „Be prepared“ neboli „Buď připraven“, které dnes již také zná každý skaut. Při výcviku 40 nováčků vymyslel právě tento nový výchovný systém. Rozdělil chlapce do menších skupinek, protože v menší skupině má každý jednotlivec větší šanci a prostor na to projevít svou iniciativu. Metoda skautské výchovy, tzv. *družinový systém*.²

Tyto malé skupiny se učili práci zvěďů a Baden-Powell jim začal říkat skauti, skaut od anglického slova *scout*, což v překladu znamená právě zvěd. V roce 1907 byl uvolněn z armády a uspořádal první skautský tábor na ostrově Brownsea. Tábor trval 25 dní a účastnili se ho chlapci různého věku a z rozdílných společenských vrstev. Veškeré poznatky si zapisoval do zápisníku, a nakonec vydal knihu *Scouting for boys*, původně zamýšlenou příručku pro britské vojáky. Nicméně se stala středem zájmu u mladých chlapců, kteří podle ní začali vyrážet do přírody a učili se stopovat. Kniha se stala později nejznámější skautskou knihou na světě.³

¹ ŠANTORA, R. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR a Mladá fronta, 2012, s. 15. ISBN 978-80-86825-72-4.

² Skautská výchovná metoda, která je založena na práci jednotlivce v menší skupině. Ve skupině si děti tvoří pevnější vazby, jsou jeden druhému blíže než ve velké skupině. Jsou jeden druhému vzorem, doplňují se a navzájem se od sebe učí. Zakladatelem metody byl Robert Baden – Powell.

³ BŘEČKA, B. *Kronika čs. skautského hnutí 1900–1990*. Brno: Brněnská rada Junáka, 1999, s. 14. ISBN 80-238-5564-6.

Se zvyšující se popularitou ve společnosti, se začala ozývat i děvčata a jejich zájem dal vzniknout i dívčímu skautingu. Vedením byla pověřena jeho sestra Ágnes a později vedení převzala jeho žena Olave. Tímto odstartovala skautská myšlenka a začala se šířit z Anglie do celého světa.⁴

Na druhé straně je zde Ernest Thompson Seton, který se narodil roku 1860 v Anglii ale žil v USA. Je považován za jednoho ze dvou zakladatelů světového skautingu. Rozhodl se vytvořit hnutí pro mládež, které nazval *Woodcraft Indians*⁵. První kmen Woodcraft Indians založil v městě Cos Cob. Chlapi zde žili jako indiáni, učili se poznávat přírodu, naslouchat ptákům, poznávat stopy. Chlapci neměli jako vzor vojáky nýbrž americké indiány. Seton je pozval k sobě do indiánské vesničky, kde jim připravil speciální program. Vyráběli si totemy, spali venku nebo si stavěli přístřešky, učili se rozdělávat táborový oheň a dávali si indiánské přezdívky. Nejprve je nechal pořádně vyřádit a večer u zapáleného ohně jim vyprávěl o indiánech a jejich kultuře. Rozvíjeli fyzickou i psychickou zdatnost a odolnost.⁶

Roku 1906 se setkal s Baden – Powellem a shodli se na tom, že zamýšlené plány s mládeží jsou téměř totožné. I v našich zemích má historii Setonův woodcraft, pod vedením Miloše Seiferta⁷ se začal šířit i u nás. Seifert byl nejdříve velikým podporovatelem hnutí, nicméně postupem času se situace otočila a stal se Svojsíkovým nepřítelem a odpůrcem.⁸

Český skauting je tedy skutečně výjimečný, jelikož bylo čerpáno z Powellova Scouting for boys i ze Setonova Woodcraft Indians.

2 Z Anglie do Čech

Stejně jako v Anglii, tak i v našich zemích se skauting nějak vyvíjel.

Zakladatel skautingu u nás, Antonín Benjamin Svojsík, se narodil v roce 1876 ve Dvoře nad Labem. Byl pedagogem a je považován za zakladatele českého skautingu. Jakmile o myšlence skautské slyšel, vydal se 30. června 1911 osobně navštívit anglický tábor, aby se na vlastní oči přesvědčil o myšlence R. B. Powella. Ta ho nadchla natolik, že se rozhodl

⁴ ŠANTORA, R. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR a Mladá fronta, 2012, s. 17. ISBN 978-80-86825-72-4.

⁵ Woodcraft je spojen se zálesáckou tradicí osidlování Ameriky. Umění učit chlapce dovednostem s využitím motivačních programů.

⁶ ŠANTORA, R. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR a Mladá fronta, 2012, s. 14. ISBN 978-80-86825-72-4.

⁷ M. Seifert byl považován za otce československého woodcrafterského hnutí a propagátora ochrany přírody

⁸ BŘEČKA, B. *Kronika čs. skautského hnutí 1900–1990*. Brno: Brněnská rada Junáka, 1999, s. 14. ISBN 80-238-5564-6.

přeložit knihu od R. B. Powella, kterou ale nakonec samostatně nevydal, jelikož nebyl spokojený s jeho obsahem. O rok později již uspořádal první český skautský tábor u nás.⁹

Název *Junák* ale vymyslel prof. Bílý, přítel Svojsíka. Oba společně hledali české synonymum, aby nemuselo být převzato právě anglické *scout*. Slovo *Junák* totiž charakterizuje onu představu charakteru mladých hochů. Jde o ideál krásy, statného, mladého, vysokého a inteligentního muže. Přesto je trochu matoucí, že organizace se jmenovala *Junák* – svaz skautů a skautek. Dalším důvodem pro hledání českého významu slova *scout* byl i fakt, že na konci období monarchie se bojovalo proti německým novotvarům a proti cizím slovům vůbec.

V roce 1912 vydal knihu *Základy junáctví*¹⁰, zdrojem této knihy se staly poznatky dvou výše uvedených nejvýznamnějších osobností světového skautingu. R. B. Powella a E. T. Setona. Svojsík rozhodně nekopíroval ani Badenovo skauting ani Setonovo woodcraft. Rozhodl se najít mezi těmito i výchovnými systémy využitelné prvky, které se rozhodl spojit a přizpůsobit jejich metody naší zemi a potřebám. Vynechal především Powellovo armádní prvky a rozhodl se v mládeži probudit lásku k přírodě, touhu po poznání sebe a službu k českému národu. Je zajímavé, že v našich zemích byli průkopníci hnutí především profesori a učitelé, kdežto v jiných zemích armádní důstojníci.¹¹

Nadšen pro věc, začal navštěvovat různá česká města napříč zemí a přednášel o skautingu, o tom, co v Anglii viděl, o přístupu dospělých k práci s dětmi a jak skvělá myšlenka vlastně skauting je. Svými přednáškami nadchnul stovky lidí, kteří se v následujících dnech rozhodli zakládat skautské oddíly, aby mohli jít ve stopách Anglie.

Skauting se díky Svojsíkovi rozšířil po celé zemi a chlapci, později i dívky, začali trávit volný čas v přírodě, učili se novým dovednostem, vznikala nová přátelství, která pak mnohdy trvala až do konce života.

Po Svojsíkově smrti nastoupil na jeho místo Rudolf Plajner. Mezi skauty známý jako „Táta“. Narodil se v roce 1901. Ve svých 15 letech se stal členem hnutí pod vedením básníka Jiřího Wolkera, který v Prostějově založil oddíl. Oba jsou důležitými osobnostmi skautingu 20. století.¹²

⁹ ŠANTORA, R. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR a Mladá fronta, 2012, s. 19. ISBN 978-80-86825-72-4.

¹⁰ SVOJSÍK, A. *Základy junáctví*. 3 nezměn. vyd. podle 1. vyd. v r. 1912. Praha: Merkur, 1991. ISBN 80-703-2001-X.

¹¹ BŘEČKA, B. *Kronika čs. skautského hnutí 1900–1990*. Brno: Brněnská rada Junáka: 1999, s. 23. ISBN 80-238-5564-6.

¹²Rudolf Plajner [online]. Dostupné z: <https://www.skautskyinstitut.cz/plajner> [cit. 2021-23-3].

Od oddílového vůdce si Plajner prošel postem okrskového a župního zpravodaje až po náčelníka hnutí. Zažil všechny tři zákazy činnosti a vždy našel sílu a motivaci v činnosti pokračovat. V roce 1920 za záchranu tří tonoucích dětí dostal zlatý stupeň – *Za čin junácký*. Zmapoval celou historii skautingu, posbíral dokumenty a fotografie a napsal 14 knih týkajících se skautingu, ty jsou dnes velice zastoupeným materiálem skautského archivu.¹³

Těžko totiž posoudit, kdo má na vzniku skautingu větší vliv, protože že ona romantičnost, poetičnost a láska k přírodě jsou zásluhou Setonovou, ale za to pořádek, kázeň a organizace jsou zásluhou Powellovou. Ale ani překlad se neobešel beze změn, bylo totiž potřeba malých úprav pro naše české prostředí a konkrétní věk a mentalitu dětí, přece jen se trochu liší naše země o Anglie.¹⁴

Nutno podotknout, že Svojsík jako člen Sokola a ve svých 23 letech, i jako náčelník, nechtěl založit organizaci novou, ale chtěl pouze zapojit skauting do organizace Sokol, kam sám docházel jako řádný člen. To se mu bohužel nepodařilo, a tak vznikla organizace samostatně. „*Je-li věc (tj. skautská výchova) dobrá, bylo by nesmyslné proti ní se stavěti, neboť razila by si cestu vedle nás, případně i přes nás, že však především nutno ji poznati.*“¹⁵

Později Svojsík komentoval: „*Nakonec nemohu než opakovati, co hlásám od počátku. Sokolstvo nesmí přejít hnutí skautské bez povšimnutí, neboť by znamenalo ztratiti velkou část české mládeže ze svých řad, neboť je jisto, že scouting bude se u nás zakládati vedle Sokolstva. Naprosto však nenaléhám, aby zavádění jeho dělo se překotně a ukvapeně. Novota celé věci vyžaduje postup co nejopatrnější, a především odborně vzdělaných, inteligentních vůdců.*“¹⁶

Dnes už víme, že se to nakonec nepovedlo. Vedení Sokola se zaleklo velkého úspěchu nového, komentujíc tím, že není potřeba cizích zvyků a vzorů pro sokolskou výchovu, a tak žádost o zapojení skautských myšlenek do své organizace rezolutně odmítlo a před skautingem definitivně zavřelo dveře.

O pár měsíců později v roce 1912, založil *Junácký odbor svazu spolků* a v roce 1914 samostatný český spolek *Junák – český skaut*¹⁷. Po vzniku československé republiky získal Svojsík titul zakladatele českého skautingu a založil sjednocenou organizaci *Svaz junáků*,

¹³Tamtéž

¹⁴ BŘEČKA, B. *Kronika čs. skautského hnutí 1900–1990*. Brno: Brněnská rada Junáka, 1999, s. 17. ISBN 80-238-5564-6.

¹⁵ Tamtéž, s. 23.

¹⁶ Tamtéž, s. 23.

¹⁷ Česká skautská organizace založena A. B. Svojsíkem. Dnes je největší skautskou organizací u nás a je součástí Světové organizace skautského hnutí – WOSM.

skautů RČS.¹⁸ Právě od roku 1914 se u nás datuje právní existence skautingu v českých zemích.¹⁹

Nejdůležitějším místem pro český skauting, které stojí za zmínku, je tábořiště u Lipnice nad Sázavou. Právě tady napsal Svojsík onu knihu za pomoci švagra a zároveň se tu konal úplně první skautský tábor na našem území. Toto místo objevil Svojsík, když si vzal Julii Stránskou, která byla dcerou rytíře Josefa Stránského ze Stránky a ten se staral v panství o lesy panu hraběti, kterému patřila právě celá oblast Lipnicka. Dostal možnost jezdit sem v létě za tchánem a tchýní na letní byt, konkrétně do Orlovské myslivny. S pomocí pár místních chlapců se rozhodl postavit si boudu a začít žít jako zálesák. Místo bylo nádherné, všechno tak panensky čisté, a proto se rozhodl, že zde uspořádá první skautský tábor.²⁰

První letní tábor se konal v červenci 1912. Zúčastnilo se ho 13 chlapců z Prahy, kteří došli z Žižkovské reálky až na Orlovou pěšky, celkem trasa měla kolem 120 km, vše potřebné si vezli na vozíku, po cestě si vařili a nocovali venku.²¹

Z dochovaných zdrojů se můžeme dozvědět, jak tábor vypadal. *„Tábořiště bylo na louce mezi lesem a Orlovskou myslivnou podél cesty vedoucí k Bratroňovu. Na tábořišti postavili velký zvonový stan, čtyři stany menší, kuchyňku s poličkami na nádobí, sklep a jednoduchou chatu z větví a chvojí. Táborový program měl prověřit účinnost skautských prvků doporučených v Základech junáctví. Kromě prací na výstavbě tábora se cvičili v orientaci, astronomii, signalizaci, umění pozorovat a stopovat. Poznávali hlavní zásady zdravotní pomoci, hráli skautské a polní hry, sportovali. Tábor trval čtyři týdny. Počet táborníků byl asi proměnný, na pohlednici, vydané k propagačním účelům je skupina 13 chlapců, někdo říká, že jich na prvním táboře bylo 14 a existují i zápisy, kde ji zmínka o 15 chlapcích.“*²²

Nynější skauti ze Světlé nad Sázavou po několika letech tábor objevili, za použití místních svědků a dobových fotografií. Po stopách se vydala i reportérka Irena Šarounová, která vyzpovídala současného vedoucího *Old skautů*²³ ve Světlé nad Sázavou, Josefa Kopeckého – Billa, a zjistila, jak mohl takový první skautský tábor u nás vypadat. *„První*

¹⁸ RČS – skautů republiky československé

¹⁹ Skaut, postrach totalit [online] ČT 24. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/3181248-historiecs-na-tema-skaut-postrach-totalit> [cit. 2021-14-4].

²⁰ ŠANTORA, R. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR a Mladá fronta, 2012, s. 32. ISBN 978-80-86825-72-4.

²¹ Skaut, postrach totalit [online] ČT 24. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/3181248-historiecs-na-tema-skaut-postrach-totalit> [cit. 2021-04-14].

²² BŘEČKA, B. *Kronika čs. skautského hnutí 1900–1990*. Brno: Brněnská rada Junáka, 1999, s. 25. ISBN 80-238-5564-6.

²³ OS – old skaut je věková kategorie pro skauty starší 25 let

*skautský tábor, co jsou dochované fotografie, podle kterých jsme vlastně hledali i místo samé, naznačuje že měli i podsady. A když se tady rozhlédneme kolem dokola, jsou tady i portréty účastníků, kteří vlastně na tom prvním táboře byli. Na dřevěných pláčkách na stromě. Táhle v dálce je studánka, kterou skauti udržovali, taky ji vyčistili a můžeme ochutnat, protože voda tam skutečně je.*²⁴

Pro zajímavost poskytnu odkaz na krátké video na webových stránkách *Vimeo*, jak vypadal onen první skautský tábor. - Pro *Orlovy: První skautský tábor v pohyblivých obrázcích*.²⁵

Když se dnes řekne skauting, tábor a výpravy, každý si představí skupiny děvčat a chlapců, kteří společně podnikají výpravy a zažívají dobrodružství. Nebylo tomu ale vždycky tak. Na začátku byl Junák totiž organizací čistě chlapeckou. Ale trvalo pouze dva roky, než se ozvaly první děvčata zajímající se o stejnou činnost. A tak se vznik dívčího skautingu datuje od roku 1914. První jmenovanou zakladatelkou byla Popelka Biliánová, jejíž přístup k výchově dívek, jejich práci a přístupu k životu byl později hodně kritizován a bylo jí vyčteno, že má moc přecitlivělý mateřský pud a nechce dívkám dovolit stejnou činnost, kterou vykonávali chlapci. Dívky nesměly běhat po lese, spát ve stanech a zažívat dobrodružství jako chlapci. A proto další, teď mohu říct, že pravou zakladatelkou, prvního dívčího oddílu byla PhDr. Anna Berkovcová, první předsedkyně *Odboru pro dívčí skauting*²⁶. Na popud Vlasty Štěpánové, nám dnes již známé jako Koseové, založila oddíl Sasanky a šířila názor, že děvčata mají stejné právo na dobrodružství jako chlapci, a proto se rozhodla pracovat taktéž se stejnými výchovnými metodami a cíli jako pracovali chlapecké skupiny. I dívky měly svou *Příručku dívčího skautingu* od Milčicové a Herbenové.²⁷

Dosud byly družiny dívek a chlapců oddělené. Sem tam se objevila snaha o propojení, nicméně byla marná. Až na podzim roku 1917 se učitelka Müllerová Marie pokusila spojit svou družinu Vlaštovek a Střízlíků k 6. chlapeckému oddílu, který vedl Ladislav Filip. Bohužel během 1. republiky nebylo ještě ani školství koedukované, a tak v únoru 1918 výbor Junáka rozhodl, že koedukovat oddíly je nepřípustné. Existovaly i nařízení, kolik kilometrů musí být od sebe oddělen dívčí tábor od chlapeckého. Více informací o koedukaci skautský

²⁴ První skautské tábořiště [online]. Dostupné z: <https://region.rozhlas.cz/u-lipnice-nad-sazavou-je-v-lese-prvni-ceske-skautske-taboriste-zalozil-ho-7624696> [cit. 2021-03-27].

²⁵ Den pro orlovy: první skautský tábor [online]. Dostupné z: <http://www.adam.cz/clanek-2016090021-den-pro-orlovy-prvni-skautsky-tabor-v-pohyblivych-obrazcich.html> [cit. 2021-03-24].

²⁶ Odbor pro dívčí výchovu skautskou byl založen za účelem organizovat dívčí skauting ve společném ústředí s chlapci v Junáku.

²⁷ BILIÁNOVÁ, P. *O dívčím skautingu*. Praha-Karlín: Šolc Emil, 1914, s. 6. ISBN neuvedeno.

družin si můžete přečíst v časopise *Skauting – koedukace kdysi a dnes*, z listopadu roku 2015.²⁸

Skautské hnutí není otázkou pouze tzv. suchozemáků, ale existují i tzv. vodáci. Vodácké skautské oddíly, proto nesmíme zapomenout ani na ně. Protože i vodáci již několik desítek let tvoří poměrně velkou část skautského světa. První zmínka o vodácích, konkrétně družině Bobrů, se objevuje roku 1912 a stojí za ní jméno Josefa Rösslera – Ořovského, provozovatele *Českého Yacht Klubu*.²⁹

Po návratu z olympiády se rozhodl ve svém klubu provozovat i vodácký skautský oddíl. Nicméně tento rok vzniká teprve Svojsíkův skauting, a proto se považuje založení vodáckého skautingu zatím pouze za pokus, a ne skutečný fakt. Vodní skauti dlouho hledali ideální typ lodě, nakonec vyzkoušeli pramici s kostrčí. Samostatné oddíly vodních skautů vznikly na Střeleckém ostrově. Roku 1919 už byli vodní skauti součástí Svazu junáků – skautů RČS a o tři roky později již začaly nosit své modré kroje. Významné skautské vodácké osobnosti jsou například Mirko Vosátka, Karel Průcha nebo Jaroslav Novák. Vodní oddíly měly trochu odlišné funkční pojmenování, jednalo se například o lodivoda, kormidelníka, člunaře nebo kapitána. Po rozpuštění skautingu v roce 1940 se některé vodácké oddíly ukryly pod sportovní klubů a v činnosti pokračovaly.³⁰

3 Příchod skautingu do Písku

Písek je královské město na jihu Čech, známé především velkým množstvím lesů, městem pod Starým mostem protékající řeka Otava a v okolí spoustu historických míst. Ideální prostředí pro vznik něčeho nového, a tak zajímavého jako byl a v dnešní době stále je, skauting.

Letošním rokem oslavili píseční skauti 102. výročí vzniku skautingu ve městě. Během této doby prošel skauting spoustou změn. Vznikaly nové oddíly a zanikaly staré. Stejně jako vedoucí, tak i děti přicházely a odcházely. Ani skautská organizace to neměla v Písku snadné, několikrát se stala obětí politických režimů, neboť skauting vždy byl a je organizací nepolitickou. Všechny tři dosavadní zákazy se nevyhnuly ani tomuto městu.

První přestávka nastala mezi lety 1940 až 1945, kdy byl skauting zakázán nacisty. Druhý zákaz nastal po únoru 1948 a trval dvacet let až do roku 1968. Za necelé dva roky,

²⁸ BŘEČKA, B. *Kronika čs. skautského hnutí 1900–1990*. Brno: Brněnská rada Junáka, 1999, s. 44. ISBN 80-238-5564-6.

²⁹ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR a Mladá fronta, 2012, s. 47. ISBN 978-80-86825-72-4.

³⁰ Tamtéž

v roce 1970 nastal zákaz třetí a trval až do roku 1989. Ve spoustě případů byli lidé dohnáni k ilegální činnosti, na kterou když se přišlo, byli lidé trestáni, zatýkáni, obviňováni z protistátní činnosti a někteří dokonce popraveni.

Obzvlášť v období 1. republiky se stal skauting v Písku zcela nejoblíbenější variantou trávení volného času pro děti ze středních a vyšších středních tříd. V době, kdy byla republika v ohrožení, se členství dítěte v Junáku považovalo za loajální postoj k situaci a oddíly se postupně stávaly místem, kde se setkávaly děti vojáků, lékařů, policie aj.

Pokud bychom chtěli odpověď na otázku materiálového vybavení na táborech a výpravách, tak tomu rozhodně nebylo tak jak dnes. Stany byly půjčené od vojáků, protože speciální vybavení neměl nikdo. Veškerý materiál si chlapci a děvčata sháněli sami. Financování byli jen z členských příspěvků nebo případně nevelké příspěvky z písecké spořitelny. V Písku existovalo kdysi tzv. *Místní sdružení*.³¹

Aby mohly děti na tábor, musely si na to kolikrát přivydělat brigádou, sbírkou nebo například veřejnou besídkou. Na rozdíl od dnešní doby, kdy jsou také členské příspěvky, ale oddíly již mají své soukromé vybavení, tábořiště jsou dnes již připravená před příjezdem táborníků a lecco oddíly dostanou sponzorským darem. Jak se říká, každá doba má své a dříve se tím skauti alespoň naučili samostatnosti a odpovědnosti. Ne nadarmo se říká, že bez práce nejsou koláče. Žádná práce skautům nedělala problém, rádi pořádali sbírky, pomáhali potřebným, neboť každý skaut ví, že má každý den vykonat alespoň jeden dobrý skutek, což je mimochodem i známý skautský příkaz.

V počátcích píseckého skautingu je zmiňováno od roku 1915 jméno Josefa Kaisera, učitele na místní škole, který se snažil zavést skautské prvky výchovy do školní výuky. S žáky podnikal výlety do přírody a okolí. Od vojáků si zapůjčil základní vybavení jako stan, kotlík na vaření a polní lopatky. Za Josefa Kaisera oddíl založen nebyl, pouze se svými žáky vyrážel do přírody a využíval některé skautské prvky v jejich výchově, nicméně oficiální oddíl nezaložil, proto se za zakladatele skautingu v Písku nepovažuje.³²

3.1 Karel Oberreiter a první chlapecký oddíl

První oficiální oddíl, jak jsme si již spočítali podle letošního 102. výročí, vznikl ve městě už v roce 1919.

³¹ Fungovalo jako hmotná i morální podpora pro skauty a jejich oddíly. Půjčovaly nebo i zakoupily vybavení pro skautské oddíly, aby mohla být jejich činnost realizována.

³² Panely k výstavě ke 100. výročí založení skautingu v Písku. Dostupné v Prácheňském muzeu v Písku.

Ten samý rok v březnu navštívil Písek A. B. Svojsík, konkrétně 16. března, aby propagoval skautskou činnost místní mládeži. Formou přednášky poukazoval na to, co viděl v Anglii a jak velkým přínosem pro společnost skauting je. Není přínosem jen pro společnost, ale konkrétně přináší dětem a mládeži nový pohled na svět, na přírodu, na sebe jako člena něčeho velkolepého, jako člena skupiny, která dělá stejné věci a spojuje je. Nabízel chlapcům a děvčatům možnost poznat svět okolo sebe, naučit se být dobrým člověkem a hrdým vlastencem své země. I přesto, že se přednášky ve městě nezúčastnilo zrovna moc lidí, tak volání přírody zanechalo nejednu stopu v uších i mysli a onen pomyslňý skautský kořen ve městě díky ní zapuštěn byl.³³

Vyprávění zaujalo nejvíc místního profesora Karla Oberreitera, který učil tělocvik na místní reálce. O tři týdny později, na 2. dubna, svolal Oberreiter první schůzku pro chlapce. Za týden, 9. dubna, už bylo chlapců 24 a rozdělil je do čtyř oddílů opět po šesti členech, aby byl dodržený onen družinový systém šestky. Tím dal vzniknout 1. chlapeckému skautskému oddílu v Písku.³⁴

Později dbali vedoucí skautských oddílů na pečlivější rozřazení družin a oddílů, jelikož jejich pečlivé uspořádání má veliký pedagogický význam. Šest nejlépe ale je možno až maximálně deset junáků tvoří jednu družinu, následně dvě až pět družin tvoří oddíl pod vedením dospělého kompetentního vůdce a jeho zástupce. Každá družina měla svého rádce a také rádcovo náhradníka. Rádce a zástupce si mohli členové družin samostatně zvolit, tato možnost byla pouze na společné domluvě. Oddíly byly tvořeny především podle věku, také byl brán zřetel na přátelské i sourozenské vazby, avšak kdo v jednom oddílu byl, už nesměl přestoupit do jiného. I takto definoval skautské družiny ve své knize Antonín Svojsík. Jde totiž o vzájemnou výchovu a vytvoření přátelských styků mezi junáky.³⁵

Jelikož bylo vše teprve v zárodku a nikdo nevěděl, co bude zítra, scházeli se zatím chlapci v profesorovo kabinetu. Za týden vyrazili všichni společně na první výlet na Mehelník, cestou se učili skautské značky a pozorovali přírodu, učili se stromy a zvířata. Zájemců každým dnem přibývalo a před začátkem prázdnin měl oddíl téměř 50 stálých členů. Je pravda, že někteří členové byli bývalí členi tehdejších trampských oddílů, který byli tou dobou ve městě také silně zastoupeny. Město nabízelo hodně možností k scházení se, zpívání

³³ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 7.

³⁴ Tamtéž

³⁵ SVOJSÍK, A. *Základy junáctví*. 3 nezměn. vyd. podle 1.vyd. v r.1912. Praha: Merkur, 1991, s. 679-680. ISBN 80-7032-001-X.

u ohně, hraní a soutěžení, jízdě na řece na Otavě a pravidelných schůzek. Skauti ovšem byli noví, proto se těšili největšímu zájmu.³⁶

Krátce zmíním i 2. chlapecký oddíl vznikl pár měsíců po tom prvním a byl pod vedením vysokoškola Josefa Peterky, který je v Písku známý převážně pořádáním putovních táborů. S Peterkou prošli chlapci Šumavu, Moravu, Slovensko a polské hranice. V roce 1925 podnikli největší putovní cestu, prošli přes Itálii, Francii, ostrov Menorku až do Alžíru. Bohužel se tento oddíl za pár let rozpadnul, jelikož členové odcházeli na vysoké školy a nováčky do oddílu nepřijímali. Později Josef Peterka učil v protivínské škole, kde se rozhodl založit skauting v roce 1945.³⁷

3.1.1 První tábor prvního chlapeckého oddílu

Rozhodli se, že v létě pojedou na tábor, a tak si ještě před létem hledali chlapci základnu, našli ji na soutoku řek Otavy s Lomnicí u Ostrovce a tábora se zúčastnili všichni. Nicméně tři hoši byli z tábora vyloučeni kvůli neplnění svých povinností a závislosti na nikotinu. Po skončení třítydenního tábora se všichni zúčastnění shodli na tom, že nebylo lepší volby, protože tábor měl na všechny pozitivní vliv, všichni si odnesli skvělé zážitky a zkušenosti. Není nic lepšího než být celé dny na čerstvém vzduchu, plavat, hrát hry, poznávat přírodu a přitom zjistit, že chlapci víc nepotřebují.³⁸

Z novinového článku z archivu píseckého dobového periodika se můžeme dozvědět, jak probíhal první takový tábor píseckých skautů. *„Od 6. hod. ranní jest v táboře již živo; junáci po ranní koupeli cvičí denní cviky, skládající se z pohybů, jimiž svalstvo celého těla uvede se do činnosti. Při cvičení přihlíží se k správnému držení těla, dýchání a výkonnost se znenáhla stupňuje. Zatím kuchaři připravili snídaní – mléko, kávu neb čaj – která chutná vždy dobře. Po snídaní koná každý to, co mu bylo uloženo. Jeden se stará o kuchyni, druhý jde nakoupit, ostatní pak cvičí se v poskytování první pomoci, obvazování, signalizování atd. jiný čas je vyměřen hrám, koupání, slunečním lázním a výkladům. Den končí pravidelně táborovým ohněm a stanovením nočních hlídek, které se střídají po dvou hodinách. Není práce, za niž by se skaut styděl, a proto také nezbyvá v táboře mnoho času k odpočinku.*

³⁶ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 7.

³⁷ Tamtéž, s. 7-8

³⁸ Písečtí skauti [online] *Otavan*. 1920-1921, roč. 5., č. 7-9, datum vydání 24. 3. 1921, s. 109 [online] Dostupné z: <http://www.digitalniknihovna.cz/cbvk/view/uuid:fd9ac5ac-3f22-4c4e-857e-136e2fc587e3?page=uuid:c1975c8d-f49a-11e3-908d-001b63bd97ba> [cit. 2021-03-29].

*A přece jak neradi loučí se junáci s životem v přírodě; jak těší se na příští prázdniny po druhé na táboření, tentokráte pod Zvíkov do čarokrásného údolí Vltavy.*³⁹

3.2 První dívčí oddíl

I dívčí oddíl v Písku na sebe nenechal dlouho čekat. Do města v roce 1919 přijely dívky René a Miroslava Mladějovské, které chodily do pražského skautského oddílu a přijely povyprávět o svých zkušenostech a zážitcích ze života skautského. Manželka místního profesora paní Veselá, kterou přednáška zaujala, se domluvila s pražskými děvčaty a čtyři z nich s nimi odjely na tábor. Tyto dívky jsou mimo jiné považovány za průkopnice českého dívčího skautingu u nás.⁴⁰

4 Skauting v Písku od dvacátých let do prvního zákazu v roce 1940

Co se týká událostí v zemi během tohoto období, tak v polovině 30. let zažíval skauting v zemi pocit prvenství mezi organizacemi.

I přesto se těšil velkému zájmu mládeže a byl reprezentován Svazem skautů, který čítal téměř šedesát tisíc členů. V této době se dbalo na potřebnou kvalifikaci a vzdělání vůdců. Lesní školy měly dopomoci k brannosti a byly zdrojem skautské praxe. Situace postupně začala nabírat na dramatičnosti a skauting byl postupně nahrazován jinými volnočasovými organizacemi. V červenci 1938 odjel Svojsík na zájezd tělocvikářů a domů se vrátil se streptokokem, o dva měsíce později zemřel. Tentýž podzim vstoupila v platnost Mnichovská dohoda a vojáci wehrmachtu následně obsadily Sudety. V roce 1939, 1. září bylo Německem napadeno Polsko a začala 2. sv. válka. Následně bylo doporučeno skautským oddílům, aby se držely v ústraní, přesto později byli někteří skautští vedoucí stíháni.⁴¹

Nacistická ideologie spočívala v nadřazenosti německé árijské rasy nad všemi ostatními národy. Podle ideologie byla německá rasa důkazem tvořivosti, mužnosti, odvahy a charakteru a opírala se o darwinismus, který je založen na tom, že v přírodě přežije nejsilnější a ten, kdo je schopný se nejlépe přizpůsobit.⁴²

Protikladem v době Protektorátu byla kolaborantská organizace *Kuratorium pro výchovu mládeže v Čechách a na Moravě*. Můžeme říct, že se jednalo o protektorátní variantu

³⁹ Tamtéž

⁴⁰ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek, Okresní rada Junáka, 1999, s. 8-9.

⁴¹ ŠANTORA, R. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR a Mladá fronta, 2012, s. 100-101 a 120. ISBN 978-80-86825-72-4.

⁴² Nacistická ideologie [online] Dostupné z: <https://www.holocaust.cz/dejiny/holocaust/historicky-kontext/nacisticka-ideologie/> [cit. 2021-04-24].

Hitlerjugend,⁴³ kterou se inspirovala. Šlo o masovou mimoškolní výchovu mládeže ve věku od 10 do 18 let v duchu nacistické ideologie. Činnost byla zahájena 13. března 1943 a předsedou se stal ministr lidové osvěty protektorátní vlády Emanuel Moravec. Kuratorium obsadilo pomyslnou špičku zájmových organizací, mělo nade všemi dohled a pokud byla některá označena jako nevhodná pro režim, byla zakázána. Během táborů a setkávání mládeže, jim byly vštípovány nacistické zásady a probíhala fyzická příprava, jednalo se zkrátka o armádní přípravu. O tom svědčí i uniforma, která se skládala z černých kalhot, bílé košile s vázankou a šedozeleného saka. Na konci války se představitelé kuratoria rozprchli do Německa a někteří na jaře 1947 stanuli před soudem. Hlavního představitele ovšem trest minul, neboť se ze strachu z pomsty na začátku května 1945 během Pražského povstání sám zastřelil v osobním autě cestou za K. H. Frankem.⁴⁴

Ve vedení 1. chlapeckého oddílu pokračoval v Písku výše zmíněný profesor Karel Oberreiter. Chlapci se scházeli přibližně dvakrát do měsíce zatím stále v učitelském kabinetu. Vycházeli na vycházky do okolí, učili se poznávat stopy a pořádali různé soutěže, například kdo pozná víc zvířat nebo kdo rychleji zvládne postavit správně stan. Pro všechny to bylo velice zajímavé a hlavně nové. Profesor dokázal navodit atmosféru tak, že se všichni ochotně chtěli učit a být prospěšní sobě i okolí. Podobné zážitky chlapci ve městě zažívali dá se říct úplně poprvé. Něco málo zjevně prožívali například se svými otci a nejstaršími sourozenci, ale to bylo dosud takové rodinné a pod neustálým dohledem. V oddíle k tomu byli navíc kamarádi do nepohody, vedoucí, ve kterém viděli chlapci vzor, a navíc to mohli dělat ve svém volném čase, místo toho, aby byli doma zapojováni do prací v domácnosti a případně obstaráváním dobytka. Není divu, že to nadchlo téměř každému mladého muže a později i každou dívku. Pobyt v přírodě, zvyšování fyzické a duševní zdatnosti byly klíčem ke spokojené mládeži. Chlapce to naučilo úcty k autoritám, všestranné socializaci a spolupráci mezi generacemi. Děvčata to naopak naučilo, že mají stejné možnosti jako chlapci. Stejně jako Svojsík, i písečtí vedoucí se drželi toho názoru, že skaut má být veden k republikánskému občanství a k brannosti. Zřetel byla brána především na řád, věrnost a kázeň.⁴⁵

Pro písecké skauty bylo ctí, přivítat 5. června 1920 prezidenta Masaryka, který navštívil město v době oslav 85. narozenin, tehdy nemocného, básníka Adolfa Heyduka.

⁴³ Polovojenská mládežnická organizace NSDAP v letech 1922-1945

⁴⁴ CIDLINA, T. Skoro jako Hitlerjugend. *II. světová* [online] 2014, roč. 2, č. 50. Dostupné z: <https://www.triobo.online/extra/50-2014/skoro-jako-hitlerjugend/> [cit. 2021-04-24].

⁴⁵ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 8.

Skauti byli nápomocni při uzavírce prostranství u hotelu Dvořáček, neboť právě tudy projížděl prezident Masaryk. Skauti jej vesele po skautsku pozdravili. Osobně se přišel se skauty prezident přivítat a zjistit informace o místním oddílu od vedoucího, profesora Oberreitera, který byl jmenován okresním zpravodajem pro oblast Písek. Další den skauti přivítali onoho básníka Adolfa Heyduka, na jehož počest byla pořádána celá městská slavnost. Ten nadšen, stejně jako předešlý den prezident, obešel všechny chlapce a obdivoval jejich poslušnost, stejnokrojovou upravenost a vždy přítomnou připravenost. Jako poděkování dostali skauti prapor namalovaný profesorem Velenovským.⁴⁶

Na popud Vandy Bažantové, ale pod vedením Marie Liškové, vznikl v Písku dívčí oddíl v roce 1922, který fungoval téměř do roku 1934. Na výše zmíněný tábor s pražskými děvčaty odjely konkrétně: Marie Veselá, Iška Tichá, Vanda a Blanka Bažantovy.⁴⁷

Roku 1925 si tábor dokonce samy vybudovaly pod vedením Věry Volfové a Vlasty Pospíšilové. Objednaly si dřevo z pily, samy si postavily podsady, vařily si a pomáhaly ve vsi Koloděje u Týna nad Vltavou přítomným vesničánům. Staraly se o nemohoucí a pomáhaly sušit seno. Po tomto táboře se oddíl také nejspíš rozpadnul, dívky postupně odcházely na školy nebo se vdaly. Ještě 9 následujících let se jich pár sešlo v létě na putovní tábor, kde prošly mnoho pohoří v republice, nicméně kvůli velmi nízkému stavu dospělých vedoucích žádnou jinou činnost přes rok dívky nevykazovaly.⁴⁸

Až do roku 1926 se konaly letní tábory, nejčastěji u Zvíkova pod Vartou, kde se mimo jiné učili chlapci vázat uzle, jezdit na lodi, objevovat okolí zvíkovského hradu, tajemství orlické přehrady a také se učili plaveckým dovednostem. Nechyběla ani první pomoc a dobrodružné hry ve vodě. Následně v roce 1926 se profesor Oberreiter vzdal vedení oddílu a přebral jej Chmela, Ziegler a Šebánek. Oddíl postupně upadal, nejezdili na žádné výpravy, nekonaly se vycházky a nepřijímali se noví členové. Pár táborů se ještě konalo a jsou dochovány záznamy míst i seznam tehdejších vedoucích.⁴⁹

- 5. až 16. července 1924 - Vltava pod Vartou – vedoucí Oberreiter a Pechoušek
- 7. až 18. července 1925 - tamtéž – vedoucí pouze Oberreiter
- 14. až 24. červen 1926 - tábor u Týna nad Vltavou – vedoucí Oberreiter a Šebánek

⁴⁶ Písečtí skauti [online] *Otavan*. 1920-1921, roč. 5., č. 7-9, datum vydání 24. 3. 1921, s. 109. Dostupné z: <http://www.digitalniknihovna.cz/cbvk/view/uuid:fd9ac5ac-3f22-4c4e-857e-136e2fc587e3?page=uuid:c1975c8d-f49a-11e3-908d-001b63bd97ba> [cit. 2021-03-29].

⁴⁷ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 9.

⁴⁸ Tamtéž

⁴⁹ Tamtéž

- 4. až 18. červenec 1927 - Vltava u Hněvkovic – vedoucí Chmela (zjištění účastníci: Kendík, Tichý, Soukup, Prell, Houdek, Kyznar J., Kyznar Ot., Pixa, Skácel, Poslušný, Dvořák, Had, Rusek, Merxbauer, Šírek, Šebánek, Neumann, Čuba, Prell M., Krupka a Štěrba J.)
- 1. až 11. srpna 1928 - tábor na Lužnici u Bečic – vedoucí Chmela a 7 účastníků
- 12. až 20. července 1929 - tábor Vltava u Hněvkovic – vedoucí Šebánek a 7 účastníků⁵⁰

Bohužel ale v roce 1929 došlo k mnoha změnám, například politickým, kde na sjezdu KSČ zvítězil Gottwaldův směr bolševizace⁵¹ a ten ovlivnil postavení skautingu. Navíc v tom samém roce na konci října propukla hospodářská krize, která měla také dopad na skauting. Jeho členové museli například pořádat sbírky a dělat veřejně prospěšné práce, aby mohli udržet své oddíly naživu.⁵²

Další hodně známou osobností pro město Písek se stal Josef Jiroušek, který přišel do Písku z Ústí nad Labem v roce 1930. Velice přívětivý, milý a ochotný skautský činovník, který dokázal přesvědčit spoustu místních vedoucích na jaře téhož roku, aby posbírali síly a po okolí naverbovali pár nováčků, kteří by mohli být zapojeni do místní skautské činnosti. Zorganizoval pro dobrovolné vedoucí promítání filmu „*Bud' připraven*“.⁵³ V roce 1939 se stal okrskovým velitelem píseckého Junáka a sborovým vůdcem byl František Kendík. Jiroušek uspořádal pro chlapce i známý tábor v Holi u Strakonice v období od 3. až do 25. července, kam přijelo právě spousta nováčků. Ihned po ukončení tábora se k činnosti začali hlásit další.⁵⁴

Pro velký zájem ze strany mládeže se rozhodlo město utvořit *Sdružení přátel skautingu*⁵⁵, které vzniklo 18. října 1930 na podporu činnosti ve městě, aby skauting byl opravdu skautingem, aby se šířil správným směrem a zapustil zde nové kořeny. Předsedal jim Vladimír Kendík a vzácnou návštěvou je poctil tehdejší místostarosta Svazu junáků skautů RČS, generál Klecanda z Plzně. Ten promluvil na následující schůzi o životě skautském a skautingu ve světě vůbec. Připomínal jim skutečnost, že skauting je vskutku velice důležitým prvkem pro společnost, skvělým doplňkem ke škole. Vyprávěl o výchově charakteru mládeže, o lásce k přírodě a vlasti, o výchově k zodpovědnosti, veřejném životě

⁵⁰ Tamtéž

⁵¹ Změna politické orientace komunistických stran pod vlivem Komunistické strany Sovětského svazu

⁵² ŠANTORA, R. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR a Mladá fronta, 2012, s. 96. ISBN 978-80-86825-72-4.

⁵³ Film Svatopluka Innemanna z roku 1923, popisující skautskou situaci a dění na táboře na Orlíku.

⁵⁴ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 9.

⁵⁵ Sdružení města Písek, které pomáhalo hmotně i materiálně skautským oddílům.

a životní opravdovosti. Jeho projev byl ukončen velikým potleskem ze strany malých vlčat skautů. Po Klecandovi se představil František Kučera, tehdejší místonáčelník Svazu a ponoukal vedoucím onu myšlenku, že je skauting nejlepším doplňkem školy a je doporučován velkým množstvím pedagogů téměř ve všech zemích světa. Tvrdil, že myšlenka skautská dokáže uchvátit dětskou duši, zaměstnat mysl, zvýšit fyzickou kondici a učit hrou. Dává dětem náplň do života, smysluplně využívá čas a možnost učit se novým věcem. Skauting zavazuje mládež k lásce k vlasti, k bližnímu i k sobě samému. Kučera končil svou přednášku slovy, že se nemají nikdy stydět za svou činnost, za svůj krok a názory, že mají vždy kráčet v první řadě a dávat všem pyšně najevo, že jsou skauti. Jako poslední byly na této schůzi stanoveny členské poplatky, které byly 12 Kč, - ročně a pro zakládající členy 100 Kč, - jednou pro vždy.⁵⁶

V květnu 1931 se shromáždili všichni skauti z okresu Písek, Březnice a Strakonice, aby uspořádali závod a poměřili si síly ve skautských dovednostech. Závod sledovalo spousta občanů města a hned při dalším setkání se do oddílů začali hlásit další chlapci. Oddíl této 2. smečky vlčat si později převzal Dr. Karel Táborský.⁵⁷

Dne 9. listopadu 1931 se konala skautská besídka v předplaceném sále Městského divadla. Zástupce Svazu, místonáčelník p. J. Novák ve svém proslovu vysvětlil píseckým občanům ideu skautingu, neboť ta jediná dokáže dát mladému hochovi to, co mu není schopná dát škola, ani jeho vlastní rodiče, kteří mají svých všedních starostí tolik, že nemohou dítěti dopřát radostné chvíle, jako mu je může dopřát skautský vůdce. Skautský vůdce, který je neúnavný, vždy připravený, mladý a má celý život ještě před sebou. Vysvětluje občanům charakteristiku chlapce skauta, jako romantickou bytost, která touží být vedena vzorem a vtažena zpět do kouzelné říše přírody. Popsal, jakým způsobem chce skauting vytvořit z chlapců a děvčat samostatné bytosti a bytosti doopravdy milující svůj národ. Novák ukončil proslov slovy, že skauting kromě výchovy těla a výchovy k lidství, má k tomu všemu skvělé prostředí, rybníky a místní lesy, kde se dětské duše spojí s přírodou. Tato besídka skončila potleskem nadšených píseckých občanů a mládeže, čeho všeho je schopna mládež pod vedením skautského vůdce.⁵⁸

⁵⁶Skauting. *Písecký obzor* [online] 1930-1931, roč. 1, č. 26, datum vydání 25. 10. 1930, s. 7. Dostupné z: http://kramerius.cbvk.cz/search/i.jsp?pid=uuid:b988964c-cc69-4497-bf11-b5850d9f1659&q=p%C3%ADseck%C3%BD%20obzor#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:f0c9fe3e-39de-11e4-bc46-001b63bd97ba [cit. 2021-03-04].

⁵⁷ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 10.

⁵⁸ Skauting. *Písecký obzor* [online] 1931-1932, číslo 32, datum vydání 5. 12. 1931, s. 6-7. Dostupné z: http://kramerius.cbvk.cz/search/i.jsp?pid=uuid:b0d5894c-23f0-45ed-8669-6802c66eba03#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:d4927bf1-39de-11e4-bc46-001b63bd97ba [cit. 2021-04-03].

Roku 1932, 28. října se konaly městské slavnosti a rada městského úřadu zapůjčila skautům přírodní divadlo. Ten večer se zde konalo výročí vzniku Československa a slova se ujal bratr Jiroušek. Hovořil o významu 28. října pro skauty. Na místě hořely skautské ohně, byli přijati noví členi a starší členi složili skautský slib. Za zpěvu a stisku rukou se všichni rozloučili a oslava byla ukončena.⁵⁹

Píseční Old skauti z 3. OS Jarník a 5. OS Otava uspořádali slavnostní schůzku dne 2. dubna 1934, aby oslavili 15. jubileum založení skautingu ve městě. Protektorem celé slavnosti byl Karel Oberreiter, zakladatel 1. chlapeckého oddílu ve městě. A proto, že se městské slavnosti zúčastnil i samotný zakladatel českého skautingu, chlapci dostali za úkol čekat v 9 hodin ráno přesně před reálkou. Účast a dochvilnost byla nutná. Náčelník Svojsík přijel do Písku rychlíkem z Prahy 2. dubna brzy dopoledne.⁶⁰

V létě 1937 uspořádali píseční skauti měsíční putovní tábor po Jugoslávii, navštívili zajímavá místa, potkali nové lidi a po návratu do Písku slíbili, že se pokusí nabrat nováčky do oddílů. Nicméně o rok později začali být mladí chlapci verbováni do služeb vojska, a tudíž se dalo předpokládat, že skautská činnost ve městě začne stagnovat a pomalu upadat. Ještě krátkou dobu v činnosti pokračovali a 24. dubna na sv. Jiřího uspořádali výlet.⁶¹

O dva roky později existovaly v Písku ještě tři chlapecké oddíly a jeden klub OS.

1. oddíl – vedl ho Vladimír Štěrba a zastupoval V. Vinický
2. oddíl a smečka vlčat – vedl Miroslav Mára
3. oddíl – vedl Sdrog a František Mácha.
5. klub Old skautů Otava⁶²

Pod tlakem tehdejší politické situace došlo i v Písku rokem 1938 k zániku Svazu junáků-skautů a všechny organizace bylo v Československu sloučeny pod jeden spolek Junák.

Od března roku 1939 bylo město Písek součástí Protektorátu Čechy a Morava. V září o rok později bylo území protektorátu připojeno k říšskému celnímu území. Politickou scénou zcela převzala Německá říše. Ti měli skautskou organizaci za největší hrozbu, neboť cítili, že by mohla ohrozit jejich jednotu, moc a imperialistické nacistické snahy, jelikož pochopili, že

⁵⁹ Skauting. *Písecký obzor* [online] 1932-1933, roč. 3, číslo 28, datum vydání 5. 11. 1932, s. 7. Dostupné z: http://kramerius.cbvk.cz/search/i.jsp?pid=uuid:b0d5894c-23f0-45ed-8669-6802c66eba03#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:6e264796-39df-11e4-bc46-001b63bd97ba [cit. 2021-04-03].

⁶⁰ Skauting. *Písecký obzor* [online] 1933-1934, roč. 4, č. 48, datum vydání 31. 3. 1934, s. 6. Dostupné z: http://kramerius.cbvk.cz/search/i.jsp?pid=uuid:b0d5894c-23f0-45ed-8669-6802c66eba03#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:653b37f9-39de-11e4-bc46-001b63bd97ba [cit. 2021-04-03].

⁶¹ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 13.

⁶² Tamtéž

podstatou skautingu je i branná výchova – tedy výchova vojáka, a tu není možné ovládat, proto je bezpečnější ji zrušit. Bylo jasné, že skautské ideály se nebudou šířit dlouho. Gestapo dostalo za úkol zlikvidovat všechny, kteří by jen trochu naznačovali boj za osvobození republiky. Bylo pravdou, že skauting odváděl mladé lidi od politických otázek a tím se stal trochu nepohodlný. Skauting se stal první občanskou organizací, která byla zakázána.⁶³

Počátkem léta roku 1940 probíhaly přípravy na letní tábory, vše pod dohledem říšské moci. Byly zakázány veškeré skautské prvky, které by jakkoliv připomínaly Československou republiku. Proto se spousta oddílů rozhodla v létě táboř již nepořádat. Při tajných kontrolách nacistickým gestapem byly dokonce některé tábory rozpuštěny a rozkradeny. Na den české státnosti, 28. října, vydal K. H. Frank dekret o rozpuštění Junáka. Klubovny byly zapečetěny, kanceláře prohledávány a materiály zabavovány. Tehdy nastala doba prvního zákazu skautské činnosti v zemi.⁶⁴

Dne 4. listopadu 1940, podle rozkazu K. H. Franka, gestapo násilně tuto skautskou organizaci rozpustilo. Dekret o rozpuštění českého Skauta – Junáka byl Frankem podepsán dne 28. října, den vzniku republiky.⁶⁵

Majetek byl zabaven, vedoucí pozatýkáni a důvodem bylo nepřípustné smýšlení proti Říši. Letní dětské tábory v Písku již v tomto roce byly často přerušeny, děti měly kolikrát na spěch, že nestačily pobrat ani pár svých svršků a utíkat domů. Děvčata v polovině tábora na Štědróníně odjela domů a chlapecký oddíl to léto již tábor nestihnul. Materiál a spousta osobních věcí zůstalo ležet na místě. I přesto někteří jedinci v činnosti pokračovali a hlavní náplní práce byl převod lidí přes hranice, spolupráce s partyzány, padělání dokladů a ukrývání vězňů. Někteří vedoucí skončili jako pracovníci podzemního hnutí, ale většina skautských vedoucích zemřela v koncentračních táborech.⁶⁶

Jedna, ze začátku malá, skupinka lidí z Prahy, na kterou nikdy nacisti nepřišli, byla zpravodajská brigáda. Původně 8 členů pražského skautského vodáckého oddílu mělo rozsáhlou výzvědnou činnost. Denně byli v kontaktu s Anglií, učili se vojenskému výcviku od československých důstojníků, a nakonec vystoupili na Pražském povstání v celkové počtu až 800 skautů, kteří se postupně připojovali napříč celou zemí. Během krátké chvíle poslali do Anglie 75 tisíc zpráv za pomocí parašutistů, aby informovali o místní situaci. Do této akce byli zapojeni i někteří písečtí skauti. V čele tohoto uskupení byl Veleslav Wahl, který tvrdil,

⁶³ PRAUS, R. *Osvobození Písku 1945*[b. n] 2015, s. 20. ISBN neuvedeno.

⁶⁴ ŠANTORA, R. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR a Mladá fronta, 2012, s. 120-121. ISBN 978-80-86825-72-4.

⁶⁵ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 13.

⁶⁶ Tamtéž

že nejde ani tak o odboj, jako o to získat informace a poslat je dál. Celou dobu na ně nikdo nepřišel a Wahla popravili až později komunisté.⁶⁷

Významným píseckým odbojářem byl i Miloš Blažek, písecký skaut, který je známý především s odbojovou skupinou z okolí Oslova. Byl vězněn v Terezíně a později se schovával v jeskyni na Vltavě u Kučeře, kde čekal do konce války. Napsal o tom celou knihu *Přežil jsem v Moravcově pekle*.⁶⁸

5 Skauting v Písku po 2. sv. válce až do období komunistického převratu

Nastalo období obnovy skautské činnosti po 2. světové válce až po jeho opětovné zakázání během komunistického puče v únoru roku 1948. Skauting byl obnoven opět pod hlavičkou Junáka. Do té doby si skauting zachovával trochu autonomie, nicméně potom byly všechny oddíly stejně sloučeny a vstoupily do ČSM.⁶⁹

Velký zájem o činnost byl i díky protinacistické činnosti. Konečně se začalo organizaci dařit a blýskat na lepší časy.

Na podzim 1946 po žních se oddíly, které měly velký počet členů, rozdělily a utvořily první písecká střediska:

1. středisko bylo středisko Šipka, to vedl celé Vladimír Štěrba a patřilo sem 5 oddílů.
1. vodní oddíl – vůdce Karel Nováček
1. chlapecký oddíl – vůdce Vladimír Štěrba
6. chlapecký oddíl – vůdce Miloš Blažek
7. chlapecký oddíl – vůdce Václav Vodička
11. smečka vlčat – vůdce Miroslav Harant⁷⁰

V létě roku 1946 se konal u Bechyně první střediskový tábor, jehož se zúčastnily tři střediskové oddíly, 1., 7. a 11. oddíl. Konkrétně 6. oddíl tábořil jinde, po táboře byl táborový vedoucí odvolán k výkonu vojenské služby, a tak oddíl převzal Václav Břicháček zvaný Gigant.⁷¹

⁶⁷ Neznámý hrdinové. Ptáky smrt neděsí [online] ČT 24. 2017, datum vysílání 23. 12. 2017. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10204458965-neznami-hrdinove/210452801390016/> [cit. 2021-04-14].

⁶⁸ BLAŽEK, M. *Přežil jsem v Moravcově pekle: autobiografický příběh z Písecka*. Písek: Prácheňské nakladatelství, 2003. ISBN

⁶⁹ ČSM – Československý svaz mládeže

⁷⁰ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 16.

⁷¹ Tamtéž, s. 17.

Nejvýznamnější osobnosti píseckého skautingu v poválečné době byli Vladimír Štěřba, který se rozhodl spolu s Miroslavem Márou a Libuší Franců pro nábor nováčků po válce. Tak 5. května uspořádali v Písku náborovou akci do skautských středisek. Byl to právě Štěřba, kdo obnovil jako první v Písku po válce svůj 1. chlapecký oddíl, a ještě téhož roku uspořádal s chlapci tábor na Štědroníně.⁷²

I 2. chlapecký oddíl obnovil svou činnost. Válka sice skončila, ale nebylo to tak dlouho ještě, a proto skauti byli raději vysíláni po městě jako hlídky. Vznikl 3. oddíl chlapecký pod vedením Františka Máchy a 6. oddíl pod vedením Miloše Blažka. Ten v létě uspořádal tábor pro 25 chlapců v lokalitě známé jako Moravcovo Peklo na řece Vltavě.⁷³

Abychom neopomněli ani dívčí skauting, i ten byl v Písku obnoven po válce, zasloužila se o to Libuše Franců, jedná se nejdůležitější ženu místního skautingu, obzvlášť v období pozákazovém. Libuši se přezdívalo Sluníčko a od roku 1995 byla nositelkou řádu stříbrného trojlístku. Řád je nejvyšším skautským vyznamenáním za mimořádné zásluhy a rozvoj a šíření skautských myšlenek. Tento odznak může mít pouze 12 žijících členek.⁷⁴

Libuše začala skautovat ještě před 2. sv. válkou a v roce 1946 se zúčastnila Dívčí lesní školy. Od roku 1948 ilegálně zařadila skautskou činnost pod záštitu jiné organizace a po roce 1989 byla zvolena členkou Ústřední rady Junáka. Kdykoliv mohla, aktivně se podílela na obnově píseckého skautingu, řekl její syn Jan Franců, který poskytnul vzpomínky do této práce.

Svolala 1. června městským rozhlasem děvčata na 6. června na nádvoří radnice. Tehdy přišly tři stovky děvčat. Seznam dívčích jmen zapisovala sestra skautka Zita Havelková. Děvčata následně byla rozdělena do 5 oddílů a 1 roje světlušek. To byl 1. dívčí poválečný oddíl v Písku.⁷⁵

Ve městě Písek zcela poprvé vzniknul vodácký oddíl, skládal se pouze z chlapců, kteří si říkali družina Albatrosů a chvíli je vedl Karel Nováček. Později Mirko Bernas s Jaroslavem Šedivým. První tábor vodních skautů se konal na Vltavě u Neznašova a zúčastnilo se ho asi 12 chlapců. Příští rok se tábor opakoval, nicméně začátkem cesty byla

⁷² ŠMÍD, V. *Almanach 90 let skautingu v Písku*. Písek: Písecká skautská střediska Šipka, Oheň života, Stínadla, Gáhál, za podpory města Písek, 2010, s. 6.

⁷³ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 17.

⁷⁴ Sbor nositelů řádu stříbrného trojlístku [online].

Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/organizace/ustredi/nejvyssi-vyznamenani/4696-sbor-nositelek-radu-stribrneho-trojlistku?autologin=1> [cit. 2021-03-28].

⁷⁵ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 14.

tentokrát Zlatá koruna. V roce 1948 již 1. vodní oddíl na tábor nejel. Klubovnu měli chlapi na Velkém náměstí, v místě, kde dnes stojí Česká spořitelna.⁷⁶

Mimořádnou záslužnou činností, kterou byli skauti známí po světě, bylo konání dobrých skutků. A protože bylo po válce, bylo co napravovat. Skauti vypomáhali na žních v rámci vyhlášení skautské dvouletky, bydleli na letní škole a organizovali rovnou celé žňové tábory. Chodili pomáhat do lesa, sázeli stromky a pomáhali v Písku odklízet důsledky 2. sv. války. Pomáhali s turistickým značením a obstarávali potřebné pro nemohoucí.⁷⁷

Děvčata byla v Těchnici a Zlákovicích a chlapi na žních u Oslova pod vedením Štěrby. Do Oslova na tábor se vydali navštívit rodiče svého syna Jiřího Pilku, píseckého spisovatele a skauta. Bohužel cestou lesem je přepadli Němci, žebrající o jídlo. Rodiče byli nakonec zachráněni ruskými vojáky, kteří se nacházeli poblíž, slyšeli volání o pomoc a Němce zabili.⁷⁸

Oslov byl ještě jednou záležitostí velice známý. V roce 1942 zde vznikla odbojová činnost a hlavním děním byla nynější skautská základna patřící píseckému středisku Stínadla, hájovna Lísek. Jednalo se o tzv. Oslovskou skupinu. Zde vznikly kryty pro ubytování a sklad zbraní. Tato skupina známá v celém okolí, vesničané jim poskytovali ošacení, jídlo i stavební materiál. Nicméně roku 1943 byla prozrazena, gestapem pozatýkána a popravena. Jednalo se přibližně o celou stovku sympatizantů, mezi nimiž byli i oni skautští vedoucí.⁷⁹

Situace se skautskými středisky a oddíly v roce 1948 byla následující. Smečka už dospěla a byla připravena přejít do chlapeckého oddílu pro starší. Vladimír Štěrba dal proto ještě vzniknout 9. chlapeckému oddílu. Nicméně se situace ve světě, a tudíž i v Písku začala zhoršovat, a tak oddíl nefungoval moc dlouho.⁸⁰

Druhé středisko v Písku se jmenovalo Vatra, vedl ho Miroslav Mára a na podzim roku 1945 se ve středisku spojily oddíly smečky, klub OS Otava, vodní a chlapecký oddíl.

Další písecký oddíl, 2. vodácký oddíl, vedl Karel Špilera a hned v létě s chlapi uspořádal putovní tábor po Vltavě, kde 18 účastníků vyjelo z Českého Krumlova na pramicích a dojeli až do Prahy. Kvůli vysokému počtu maturujících studentů se oddíl hned na podzim po táboře rozpadnul.⁸¹

⁷⁶ Tamtéž, s. 17.

⁷⁷ PILKA, J. *Výpravy proti času*. Praha: Doron, 2005, s. 28. ISBN 80-7297-059-3.

⁷⁸ Tamtéž

⁷⁹ PRAUS, R. *Osvobození Písku 1945 [b. n.] 2015*, s. 22-23. ISBN neuvedeno.

⁸⁰ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 18.

⁸¹ Tamtéž

Středisko s pořadovým číslem tři, bylo bezejmenné a spojily se 3. chlapecký oddíl, 4. smečka vlčat a 12. homogenní katolický oddíl.⁸²

I dívky vytvořily v tomto roce svoje první středisko, které řídila Libuše Kvasničková. Středisko se skládalo z pěti oddílů a jednoho roje světlušek. První oddíl vedla Libuše Franců s Blankou Hofmanovou a později Vlastou Němečkovou, když se Libuše roku 1947 přestěhovala mimo Písek. Druhý oddíl byl dlouho bez vedoucí, nakonec odjela děvčata na tábor u Červené nad Vltavou, který vedla Marta Holendová. Ta po táboře se svou činností skončila, a tak se tento oddíl spojil s 6. rojem světlušek, který vedly vedoucí Kellnerová, Lacinová a Poláková. Tábor měly v roce 1947 u Otavy za Dlouhou Vsí, nicméně po letním táboře velká část vedoucích odešla, ať už z rodinných či osobních záležitostí. Třetí oddíl vedla v roce 1946 Vlasta Nádherná a Světlá Plánská. Tábor se ten rok nevyvedl, trval pouze pár dní a přes strach rodičů byl kvůli stoupající vodě v řece Otavě předčasně ukončen. I z tohoto oddílu odešly vedoucí, a tak se o rok později rozhodlo, že se zbytek dívek spojil do 4. oddílu. Čtvrtý oddíl měl na letním táboře u Vlašimi v roce 1946 zatím nejvíc účastnic, bylo jich 35. Celou letní akci vedla Libuše Kvasničková. O rok později bylo dívek už jen patnáct. V roce 1948 oddíl převzala Libuše Šípková, které bylo jasné, že dělat letní tábor nemá cenu, jelikož po vítězném únoru bylo všem jasné, že bude celý Junák zrušen, a tak tento oddíl zlikvidovala. Poslední, pátý, oddíl byl až do roku 1946, po odchodu Věry Márové, bez vedoucí. Nicméně se o oddíl staraly dvě schopné rádkyně, které udržely oddíl v činnosti. Jednalo se o Věru Kreutzerovou a Zdeňku Hahnovou. Oddíl byl rozdělen do čtyř družin – Lišky, Rackové, Ještěrky a Veverky a celkově měl 44 členek. V létě uspořádala tábor Věra Márová, které přijely na výpomoc skautky z Mariánských Lázní. Další léto byl tábor vynechán a konal se až o rok později v roce 1948. Ten byl na Nežárce u Rodvínova a byl společný pro 5. a 2. oddíl. Nicméně to léto také hodně přšelo, řeka rychle stoupala a tábor byl ukončen.⁸³

Kromě výše zmíněných oddílů, byly k 1. říjnu 1946 zapsány jako součástí okresu Písek i tyto oddíly:

1. dívčí oddíl Smrkovice – vůdkyně Vlasta Laudová
1. chlapecký oddíl Nová Dobeš – vedoucí Jiří Zika
1. chlapecký oddíl Mirovice – vedoucí Jiří Králík
2. chlapecký oddíl Mirovice – vedoucí Zdeněk Kříž
3. chlapecký oddíl Mirovice – vedoucí Miroslav Hříděl
1. chlapecký oddíl Ražice – vedoucí Josef Kopka

⁸² Tamtéž, s. 19.

⁸³ Tamtéž, s. 21-22.

- 2. chlapecký oddíl Ražice – vedoucí Ferdinand Boček
 - 1. chlapecký oddíl Slabčice – vedoucí Karel Barabáš
 - 1. dívčí oddíl Ražice – vůdkyně neznámá, zástupkyně Libuše Česká
 - 1. dívčí oddíl Mirovice – vůdkyně Jarmila Žižková
- Rokem 1947 vznikl oddíl v Čížové – rádce Ladislav Kříž⁸⁴

5.1 Vzpomínky Zdeny Čuřínové z 1. smrkovického oddílu

Do 1. píseckého střediska vedený Libuší Franců, patřil i 1. dívčí oddíl Smrkovice, kam docházela i paní Zdena Čuřínová, rozená Smolová.

Zdena dnes žije ve Smrkovicích a stará se o svou sestru. I ve svém krásném věku ráda podniká výlety po celém světě, objevuje nová místa a ráda poznává nové lidi. Zastává názor „jednou skautem, navždy skautem“. Do oddílu přišla krátce po válce a jelikož odmítla nastoupit do Pionýra, dostala špatný posudek a ten ji zkomplikoval cestu na střední školu. Nakonec šla na střední průmyslovou školu do Volyně, kde ve skautování pokračovala. Do dnes je s píseckými oddíly v kontaktu, a dokonce se podílela na shromažďování údajů, když se dělala v roce 2019 výstava ke 100. výročí skautingu v Písku. Její manžel byl také skaut, děti i vnoučata do oddílu chodí také.

Děvčata zde založila 31. března roku 1946 svůj první skautský oddíl. Vedla ho místní učitelka Vlasta Laudová a později ho převzala Julie Lašková. Oddíl se dělil na tři družiny: Veverky (9 členek), Lišky (10 členek) a Káčata (10 členek). Každá členka měla členskou průkazku, kde bylo zaznamenáno, že je zaplacený poplatek a jsme tedy řádnými skautky.

„Dívčí náplň se malinko lišila od chlapecké. Učily jsme se pochodovat, zpívat a pomalu se seznamovaly se skautskými dovednostmi. Na tábor jsme vůbec nejely, protože bylo spoustu povinností doma, musely jsme se starat o domácnost a o zvířata. Podnikaly jsme pouze jednodenní a dvoudenní výlety po okolí. A v roce 1946-1947 se konala slavnost tady u nás na návsi, kam se přišli podívat všichni z vesnice.

Za účasti téměř tří set píseckých skautů, složila děvčata skautský slib v písecké lesním divadle. Přítomen byl i Okrskovým velitel chlapeckého kmene Josef Jiroušek a okrsková velitelka dívčího kmene Věra Volfová. Na konci roku 1946 získaly klubovnu v opuštěném domě, kde uspořádaly velkou vánoční besídku. Pro nedostatek vedoucích, byla poslána

⁸⁴ Tamtéž, s. 23.

Danuše Babková do kurzu v Klecanech u Prahy, aby mohla o rok později převzít smrkovický oddíl.

Měla jsem kamarádky starší o tři roky, a tak ony mě vzaly mezi sebe. Takže jsem chodila se staršíma. Ale byly tam v té družině i se mnou stejně starý. Byla tam se mnou právě, myslím, že se jmenovala Jana Peštová. Ona tady bydlela u dědečka a její otec byl v Praze a maminku snad neměla, nebo nežila s tou maminkou a staral se o ní ten dědeček a chodila se mnou do školy.

Právě ta Peštová Jana byla se mnou stará. Ale já jsem kamarádila s tou Veselou, pak s tou Votavovou Jaruškou, Kolářovou, a proto mě tam vzaly. My jsme se tady všechny znaly. Byla jsem radši, že jsem byla s těma staršíma. Protože zase tyhle kamarádily třeba spolu, některý ty děvčata, který byly v té druhé družině a já jsem kamarádila především s tou Jaruškou Votavovou, která bydlela tady vedle na rohu, a s tou Jarkou Kolářovou. Měly jsme společné výlety oddílový. Ale neměly jsme tábor.

Chlapci tábor měli, někde byli, ale spíš bych řekla, že to byl takovej puťák, někam se vypravili a nebyli na jednom místě. My jsme byly akorát asi tři dny v chatě na Vápenici. Tam si děvčata od někoho půjčila chatu, to byl zážitek. Co si pamatuji, tak jsme tam byly tak naskládány na zemi a na palandách, bylo to takový nuzný, ale pro nás zážitek, že jsme byly z domova.

Jak jsem zmínila tu vedoucí, kterou byla Vlasta Laudová, a ta tu byla asi jen rok a potom se vdala a odešla do Bavorova, odkud pocházela. My jsme si tam dokonce udělaly takový výlet a navštívily jsme jí.

Byly jsme náramně vděčný i za ty schůzky, protože jsme jinak musely doma pomáhat v tom zemědělství, pást husy, pomáhat v domácnosti. A co si ještě tak pamatuji, tak vždycky na těch schůzkách, když jsme se setkaly, tak skaut má udělat denně aspoň jeden dobrý skutek, že jo? Takže jsme si říkaly, co jsme udělaly, a že jsme je i vyhledávaly, abych ten dobrý skutek mohla udělat. Bylo to něco jiného, přineslo to takovou noblesu.

Pak byla nějaká Julina Vlašřovková, za tou jsem přišla a ona si nepamatovala, že byla vůbec ve skautu. Ona spíš potom přišla do Svazu mládeže a udělala si i takové rychlé gymnázium a byla z takový rodiny komunistický a tu to nejspíš nějak neoslovilo, tak mě to překvapilo a říkala jsem si, jak je to možný.

Potom po zákazu v roce 1948 jsme se scházely po různých klubovnách, co tady byly v těch chalupách klubovny. Naproti, jak je teď ta kaple na hřbitov, tak pod tou kaplí, tam je rovinka a tam byl udělaný takový táborový kruh, vyskládané světové strany a ohrazený to bylo, kluci udělali takovou z bříz ohradu toho místa. A je to do kopečka z té strany, jak je teď

vjezd k chatám, tam byly schody a brána se skautským znakem. Byl to tam takový prostor posvátný. Nesly jsme to opravdu špatně. Skončil skauting, rozpustili ho a tady zase takoví ti výrostci, kteří do skautu nechodili, tak se nakonec na to vrhli a úplně to zdemolovali. Mě to tak překvapilo, já jsem byla dítě ještě. Mě překvapilo, že takovou hezkou věc, má někdo potřebu zničit, rozlámali vše, bránu svalili, to bylo smutný.

A potom jsem chodila do měšťanky do školy a tam se tou dobou zakládal Pionýr. Jak jsem byla v oddíle s těma staršíma, tak zase chtěli, že to přejde do Svazu mládeže a na mě tam pořád tlačil ten vedoucí, který tam vedl pionýry, abych vstoupila do Pionýru. Já jsem říkala, že tam nepůjdu. A taky dokonce se mi to povedlo, když jsem řekla, že tam nepůjdu, že mám kamarádky ve Svazu mládeže a že chodím mezi ně. Jednou jsem šla ze školy a on asi tak dvakrát nebo třikrát šel za mnou, chodila jsem na Husovku, a teď kolem té trati v Resslově ulici mě přemlouval, abych do toho Pionýra šla. Už nevím, co jsem mu říkala, možná jsem mu řekla i věci, který bych bývala neměla.

Nakonec jsem tam nechodila, rodiče mě nenutili. Dokonce jsem měla takový problém, když jsem z devítky vycházela, tak neměla jsem špatné vysvědčení, teď jsem chtěla jít na ekonomku v Písku a oni dali komunisti tatínkovi špatný posudek a mně řekli prostě, že mě nepustí nikam do školy. Tatínek podal odvolání, řekli dobře, dopadlo to jako že bych mohla do školy, ale že musím jít z vlivu rodičů, tak jsem mohla jít na stavárnu do Volyně.

Špatný posudek byl spíš na tatínka, i když odevzdával to co měl předepsaný, protože jsme měli hospodářství. Ještě mám to odvolání doma. Náš příbuzný byl ředitel obchodní akademie, pan profesor Maláček, ten mu napsal to odvolání. Teď, když si to čtu, tak se musím usmívat, protože na konci je napsáno čest práci, to by tatínek totiž z pusy nikdy nevyslovil. Nakonec jsem za průmyslovku byla ráda, setkala jsem se s děvčaty, který taky chodily do skautu, takže jsme si rozuměly. I jsem chodila do rodiny jedné mé spolužačky, která taky fandila skautingu. Jezdila jsem s nimi i do Tater, to bylo fajn.

Jinak jsme s těmi skautkami na schůzkách hrály nějaký hry anebo když byly Vánoce a Mikulášská, tak to byla příprava ozdob na stromeček a koledy. Nebo jsme chodily tady ve Smrkovicích na takové místo nad hřbitovem, říká se tomu Na zámečku. V Písku pak byl známý pan Štěrbá, znala jsem ho osobně a přišla jsem za ním, když bylo synovi šest let. Jenže to byl rok 68 a já chtěla, jestli by ho vzali do skautu, ale on říkal, že to vypadá špatně teď, a navíc že je moc malý a abych počkala. Potom přišel turistický oddíl mládeže, kde byl nakonec s klukama Franců. Jezdili spolu na tábory a do teďka jsou opravdu všichni kamarádi.

Potom jsme chodili mezi ty old skauty, to byla ta skupina 5 OS Písek, to bylo založený v Písku zase po revoluci, takže tam jsme chodili s manželem do té klubovny Pod skalou a bylo to hezký. Vždycky přišla nějaká pozvánka a účastnili jsme se spousty akcí, Písek byl na tohle hodně fajn, pořád se mezi skauty něco dělo.

Pak potřebovali účetního, a někdo že už na to nemá čas, tak jsem dělala v Šipce 1. oddílu asi šest let účetní. Bylo to taky hezký, protože ty děti za mnou sem pak chodily domů, takže jsme si povídali. I s těmi vedoucími mladými to bylo fajn.

Ono vůbec to bylo takový divný ta doba. Moc krátký čas od toho roku 45, i když to tady ve Smrkovicích bylo založené až v tom 46, pak hned v tom 48 to začalo být špatný a v 49 se sloučil Junák se Svazem mládeže a už to šlo z kopce úplně. Během totality to skončilo, skončilo to tím Svazem mládeže. Pak ti kluci starší šli na vojnu a nějak jsme se rozprchli do škol. Děvčata se vdala pryč. Už tady nic nepokračovalo.“

Na konci letních prázdnin v roce 1948 byla skautská činnost v Písku ukončena.

5.2 Vzpomínky Jiřího Pilky a Václava Břicháčka na poválečné období

Jiří Pilka se narodil v Praze, ale převážně žil své dětství právě v Píseckém skautingu. Je také známý muzikolog a mezi skauty se mu říkalo Jip. Mezi skauty si našel i manželku. V Písku vedl později skautský oddíl a byl jedním ze dvou místních skautů, který se po válce podíval do Francie na světové setkání skautů – *Jamboree*.

Napsal knihu *Výpravy proti času*, která se stala cenným zdrojem k této závěrečné práci, jelikož v ní důkladně popisuje své skautské mládí.

Václav Břicháček, mezi skauty známý jako Gigant, byl uznávaný psycholog, a hlavně skaut srdcem i duší. Po obnově skautingu v písku, v roce 1968 se stal místonáčelníkem Junáka a po revoluci se stal náčelníkem. Podílel se na vedení skautských oddílů v Písku a odjel s Pilkou na ono Jamboree.

V roce 1945 bylo Pilkovi 15 let a s celým městem prožíval konec okupace v Písku. Město ovládl strach, protože se Pískem šířila zpráva o blížícím se německém vojsku, které by mohlo město zničit. Němci zastrašení případným ruským zajetím, si vyjednali klidný odchod z města. Naše město měli podle demarkační čáry osvobodit Sověti, protože čára vedla přesně mezi Pískem a Strakonice. Údajně měla do Písku být poslána pouze malá skupina amerických vojáků, aby se sešli s velitelem německé posádky, od kterého by následně převzali kapitulaci. Nicméně při projížděcí městem si američtí vojáci všimli, že Němci tak

úplně dohodu nedodrželi a že jsou ulice a lesy zcela zaplněné jejich armádou. Velitel americké armády se proto spojil s velitelstvím ve Strakonících a požádal je o příjezd posily.⁸⁵

Přítel Jiřího Pilky, František Lukeš, se rozhodl že vezme situaci s pár chlapci do vlastních rukou, a proto se vydali v noci přerážat dráty vedoucí z města do venkovského německého skladu střeliva. Václav Břicháček ho ve svých pamětech popisuje jako člověka s nadhledem, se smyslem pro humor a spoustou nápadů. Byl to takový dětský sen ve foglarovském stylu. Starší kamarádi byli nějakým způsobem napojeni na různé zpravodajské instituce, a tak ti starší využívali ty mladší, aby hledali kudy vedou telefonní linky a jak funguje pošta.⁸⁶

Pak to přišlo, směrem ze Strakoníc do ulice Pražská v Písku přijela spousta amerických aut, město začalo vítat americkou armádu. Přijížděli mladí kluci v obrněných autech, seděli na kapotách a žvýkali. Projížděli tanky a další vozy, lidé nadšeně mávali. Tato armáda se rozhodla městu pomoci a vyčkat až do příjezdu Rudé armády, která měla Písek osvobodit. Hlíдалa město a odsouvala německou armádu do zajateckých táborů. S Rudou armádou se setkali v Písku až 10. května 1945. Břicháček popisuje, jak bylo zajímavé pozorovat sblížení se dvou cizineckých armád, pro ně jako malé chlapce, to byl zážitek obrovský. Po pár dnech se americká armáda stáhla zpět za demarkační čáru zpět do Strakoníc. V tuto již svobodnou dobu se dostávalo mládeži důležitých úkolů, kterých se bývalí skauti ujali s vervou a začali například hlídat domy známých udavačů. Za iniciativu mládeže pak město udělilo pár jedincům odznak Odboje československé mládeže.⁸⁷

Po převratu se mládež rozhodla vstoupit do Junáka. V knize *Výprava proti času* popisuje sám autor Jiří Pilka první krůčky píseckého skautingu. Sám do něj vstoupil už jako malý kluk, nicméně kvůli nemoci v ní před válkou moc nepobyl. Popisuje i zásluhy nejvýznamnějšího muže skautingu po válce – Vladimíra Štěrbu. Díky němu měli chlapci dobře vedený oddíl a hned po revoluci vynikající tábor u sv. Anny. Je nutno podotknout, že v době totality měl Štěřba opravdu veliké štěstí, že jeho tajnou činnost nikdo nenahlásil, i když bylo známo že svůj skautský oddíl vede pod hlavičkou oddílu KČT.⁸⁸

Vstoupil do oddílu, kam ho doslova vtáhnul jeho strýc František a kamarádi ze třídy. Hned to léto se konal tábor na řece Otavě. Vedl ho tenkrát dost mladý, ještě předválečný vedoucí Vladimír Štěřba, řekl Břicháček. Spolu s Františkem Lukešem vedli celý tábor.

⁸⁵ PILKA, J. *Výpravy proti času*. Praha: Doron, 2005, s. 26. ISBN 80-7297-059-3.

⁸⁶ Paměti Václava Břicháčka [nedostupné online] vysílané na rádiu Vltava. Díl. 2 ze dne 9. 9. 2008. Soukromý archiv Pavla Lahodného z Písku.

⁸⁷ PILKA, J. *Výpravy proti času*. Praha: Doron, 2005, s. 26-27. ISBN 80-7297-059-3.

⁸⁸ KČT – Klub českých turistů

Všichni jim byli vděční za jednu velkou lekci. Franta totiž řekl: Skautování je moc prima, všechny ty uzle, morseovka, stany. Ale není to to podstatný. Podstatný je totiž přátelství, kamarádství, musíte držet pohromadě, táhnout za jeden provaz a tohle se musíte naučit. A pak se stalo to, co teda nevím, jestli bylo šťastné nebo nešťastné. Ve skautském středisku, v 1. oddílu, odcházel vedoucí na vojenskou službu, a tak oddíl zůstal bez vedoucího. Členů tam bylo málo a tehdy Břicháčkovi řekli, ať si ten oddíl vezme na starost. Ten se bránil, jak mohl, bylo mu šestnáct let, rozumu moc neměl, a říkal, že to neumí a neví, co bude dělat. Oni řekli, ať si vezme pár kluků, oddíl jim udělá, Franta Lukeš do něj taky mluvil. Poslali Břicháčka ještě s dalšími mládenci z oddílu na lesní školu, což byly jakési kurzy pro skautské vedoucí, tam nějaké rozumy pobral a když se vrátil, tak na něj čekal v Písku oddíl, který měl dát dohromady. „Byla to taková zvláštní zkušenost, vedl jsem dvacet kluků a nevěděl jsem jak a nevěděl jsem kdy, a tak jsem dělal tak jak jsem uměl,“ popsal situaci Václav Břicháček.⁸⁹

Rodiče si Štěrbu vážili, jeho osobnosti, obětavosti i odvahy, zřejmě toto bylo důsledkem toho, že ho nikdo nepodrazil a o jeho aktivitách se nikdo nikdy nedozvěděl.⁹⁰

Ve své knize Pilka vzpomíná na chvíle, kdy jako mladí chlapci nadšení do skautingu, chodili po městě a nalézali ponechané věci po prchající německé armádě. Každému se hodilo něco, takže bylo úplně normální, že si chlapci osvojili nože, pistole a jiné zbraně. U silnic zůstávaly ležet ladem motorky, cyklistická kola i automobily. Vedoucí dokonce přiznali, že měli na skautském táboře ve stanu dvě pistole.⁹¹

O rok později, tedy v roce 1946 se konal další tábor, tentokrát ne u sv. Anny, ale u Židovy strouhy u Bechyně. Tento pozemek patřil místnímu knížeti jménem Paar. Skautům na táboře se donesla zpráva, že kníže kdysi býval malým skautem, a i nyní skautingu holduje. Rozhodli se proto požádat o slyšení, aby mohli osobně pana knížete pozvat k táborovému ohni. Pilka vzpomíná, jak večer dorazil pan kníže ve skautském kroji a s sebou měl jako doprovod svého malého syna.⁹²

Skauting se stal pro Jiřího Pilku nedílnou součástí jeho života. Provázel ho od dětství do dospělosti. Ovlivnil život jeho i život rodiny, přátel a spolužáků. Skauting má svůj zákon, tudíž takové etické desatero, které musí každý jedinec znát a dodržovat. Určit si a dodržovat své životní postoje, rozvíjet svůj charakter a obstát v těžkých situacích, cvičit vůli a umět si poradit za každé situace. Za velice cenný považuje kladný vztah k přírodě a popisuje fakt, jak

⁸⁹ Paměti Václava Břicháčka [nedostupné online] vysílané na rádiu Vltava. Díl. 2 ze dne 9. 9. 2008. Soukromý archiv Pavla Lahodného z Písku.

⁹⁰ PILKA, J. *Výpravy proti času*. Praha: Doron, 2005, s. 33. ISBN 80-7297-059-3.

⁹¹ Tamtéž, s. 28.

⁹² Tamtéž, s. 34.

mu skautská výchova pomohla přežít dny ve vězení. Jako skaut se naučil šetřit jídlem, dorozumívat se pomocí Morseovy abecedy a navykl si být odloučen od rodiny a přátel. Vzpomněl si na zkoušku *Tři orlí pera*, kdy jeden den skaut mlčí, druhý den nejí a třetí den stráví o samotě.⁹³

V roce 1947 se již Jiří Pilka stal společně s Janem Prušákem vedoucím 1. oddílu. Pořádali tábor na Slovensku poblíž Rožumberoku. Je v dnešní době zarážející, že tehdy pustili rodiče své děti s nezletilými vedoucími na takovou dalekou cestu. Pilka ovšem tento tábor opustil o pár dnů dříve, než byl tábor oficiálně ukončen.⁹⁴

5.3 Dva písečtí skauti na světovém setkání Jamboree ve Francii

S Václavem Břicháčkem – Gigantem plánovali odjet na celosvětové setkání skautů Jamboree, které se ten rok konalo ve Francii ve dnech 7. -22. 8. 1947, v tehdy ještě válkou zničené zemi. Z Písku toho roku odjeli jako jediní dva. Z Československa se tam vydala skupina téměř pěti stovek skautů. Jelikož bylo krátce po válce, byla to právě americká armáda, kdo na Jamboree poskytl zásobování potravin. Bylo to kousek od Paříže, mládež asi z padesáti zemí a všichni měli pocit, jako by se znali, spojovala je totiž všechny do jednoho jedna jediná myšlenka. Myšlenka skautská. Všem mladým hochům a dívkám vykouzlila úsměv na tváři ta skutečnost, že je po válce, otevírají se hranice, a to znamená jediné, volné cestování do světa.⁹⁵

„Taky tam bylo hladovo, zásobovala to hlavně americká armáda, tam byly tábory poblíž Paříže z řady zemí. To bylo nějakých padesát zemí tam mělo tábory a my jsme se tam všelijak družili a zábavy byla fůra. A teď jsme najednou měli takový pocit ohromného optimismu, otvírají se hranice, budeme jezdit do světa a budeme mít kamarády ve světě. No a když jsme se vrátili domů, tak se pak za půl roku ukázalo, že to asi nepůjde a že to všechno bude jinak.“⁹⁶

„Ale snad přece jenom jedna poznámka, skamarádil jsem se tam s Francouzem, jmenoval se Jean Cizeron, byl asi o rok starší než já, a tak jsme si tam spolu občas povídali. On krásnou francštinou, já jazykem „frenč masacré“ a pak jsme si šedesát let spolu psali. Před pár lety mi zemřel, tak je konec. Ale šedesát let jsme si vydrželi psát. Zajímavý bylo, přeskočím dopředu, v roce 68 v září mě přišel dopis. Potřebuješ-li ujet, přijed', postarám se o tebe i celou tvou rodinu. To je takový pocit jakýsi solidarity, který jsem si z toho Jamboree

⁹³ Tamtéž, s. 36-37.

⁹⁴ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek, Okresní rada Junáka, 1999, s. 17.

⁹⁵ PILKA, J. *Výpravy proti času*. Praha: Doron, 2005, s. 35. ISBN 80-7297-059-3.

⁹⁶ Paměti Václava Břicháčka [nedostupné online] vysílané na rádiu Vltava. Díl. 2 ze dne 9. 9. Soukromý archiv Pavla Lahodného z Písku.

odvezl. Z toho Jamboree jsme pak ještě jeli do Normandie, že jsme byli u moře a tam ještě byly zbytky z invaze, různé lodě a my jsme v tom lítali jak malinký čertíci a pak jsme se vrátili domů.“⁹⁷

„Teď přišla taková komplikace, ve škole jsme pokračovali, přišel rok 1948 a najednou se ukázalo, že to všechno bude nějak jinak. Zase my jsme tomu pořádně nerozuměli, co se to děje. Únorové události, věděli jsme, že teda něco je jinak. Třída držela stále pohromadě, do toho zemřel Masaryk, později za chvíli Beneš. Kantoři byli opatrní, někteří dávali jasně najevo, že je to špatně. Jiní naopak se trochu přetáčeli. Ukazovalo se velice záhy, že i ty naše ideály o tom, jak budeme skautovat a jezdit po světě, jsou dávno pryč, že z toho asi nic nebude. Což bylo pak spojeno s takovými pocity takového zvláštního zklamání, frustrace, ztráty tak trochu perspektivy. Nevěděli jsme na čem jsme.“⁹⁸

6 Skauting v Písku v období mezi komunistickým převratem a Pražským jarem

Konkrétně měsíc únor v roce 1948 se stal pro skauty v celé zemi pomyslným milníkem jejich činnosti, neboť je charakterizován komunistickým státním převratem v Československu a pro skauty již druhým zákazem.

Nastala otázka postavení Junáka jako výchovné organizace mládeže. Ústřední výbor KSČ, jež sledoval skautskou organizaci od konce války, dne 23. srpna roku 1948, svolal Junáckou subkomisi, aby vyřešila otázku zařazení Junáka do SČM, sjednocení a kritiku výchovného programu SČM – Junáka, otázku výchovy nových vedoucích mládeže a poměr Junáka – SČM k Sokolu a ke škole.⁹⁹

Není tajemstvím, že komunistická strana Československa byla na cestě k uchvácení politické moci. Dařilo se jí ovládnout politickou scénu v Československé republice, pronikla do všech společenských organizací, postupně je svou mocí ovládla a případně zlikvidovala konkurenci. Komunistická ideologie zahrnovala především cenzuru, omezení projevu a shromažďování. Jednalo se o dobu, kdy proti společnosti a spolkům bylo zahájeno velké tažení. Kdokoliv nebyl ochotný podvolit se, byl automaticky brán jako ten, kdo je proti

⁹⁷ Tamtéž

⁹⁸ Tamtéž

⁹⁹ KOPT, M. *Český skauting v dokumentech KSČ: 1945-1948*. Praha: Občanské sdružení Skautský oddíl Velena Fanderlíka, 2004, s. 22. ISBN 80-86621-15-4.

komunismu. Tento proces u nás trval přibližně až tři roky. Komunistická strana zastávala ideu tzv. *akční jednoty národa*.¹⁰⁰

O udržení skautské idey a jednoty v této nelehké době se zasloužil Jaroslav Novák, Dr. Karel Průcha, JUDr. Karel Skála a Rudolf Plajner. Ani to ovšem netrvalo dlouho a už roku 1946 se znovu pokoušeli komunisté nahlodat silnou organizaci a získat tak většinový podíl funkčních pozic v Junáku. Toto období až do onoho osudného února lze klasifikovat jako zradu skautského programu. Prokazatelně existují skutečná jména „junáků – komunistů“, kteří byli součástí speciálního oddílu StB a měli za úkol proniknout nepozorovaně do ilegálních skautských oddílů a postupným působením je zlikvidovat. Později byla prokázána jejich skutečná úloha ve službách KSČ.¹⁰¹

Přišla doba rozhodnutí, zda zachovat název Junák, i přesto, že náplň je už spíše pionýrská podle ideálu KSČ. Skutečnost byla taková, že velké množství skautských činovníků byli odpůrci komunistického pionýru a odmítli do něj vstoupit. Moc KSČ byla vsutku silná, ale nikdy ne natolik, aby přetvořila Junáka k obrazu svému. Podařilo se jí dostát alespoň toho, aby organizaci oficiálně rozpustila. Nebyla ale mocná natolik, aby ohlížela její nelegální činnost, která po zákazu následovala. Skautskou myšlenku nezastavila ani hrozba šibenic a koncentračních táborů, leč obětí bylo značné množství. Opět zajímavé příběhy popisuje Karel Lešanovský ve své knize *Se štítem a na štítě: nezradili skautský slib*.¹⁰²

6.1 Činnost Junáka pod záštitou jiných organizací

Bylo jasné, že písecký skauting v komunistickém totalitním režimu moc dlouho nepřežije. Ono hlásit se dobrovolně ke skautingu v 1. polovině 50. let byla jistá sebevražda. Nechyběl ani proces se skautskými členy. Byli to právě skauti, kteří například na Šumavě převáděli přes hranice československé obyvatelstvo.

Tlaku na organizace nebylo málo. V jednu dobu bylo požadováno, aby se skauting přímo začlenil do tzv. DTJ.¹⁰³ Stručně řečeno, byla snaha spojit všechny tělovýchovné mládežnické organizace pod jednu velkou. Taktéž se snažila v Písku organizace Sokol, aby pod sebe zařadila Junák. *Akční výbor junáka*, konkrétně jeho socialisticky smýšlející členové zařídili, aby Junák vstoupil do *Svazu české mládeže*. Vše se ale bohužel zvrhlo natolik, že se z Junáka stala výhradně dětská organizace a zbylým dospívajícím skautům byla činnost zakázána. V Písku skauti starší 15 let, kteří nevstoupili do Svazu, museli opustit své skautské

¹⁰⁰ Tamtéž, s. 3.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 4-5.

¹⁰² Tamtéž

¹⁰³ DTJ – Dělnické tělovýchovné jednoty

oddíly. Již podruhé tak začalo skautské hnutí v Písku fungovat tajně pod jinými organizacemi.¹⁰⁴

Co se fungování Junáka týká, byly touto dobou zde dvě organizace. Onen Svaz české mládeže, velmi rázná a revoluční organizace. A na druhé straně SČM – skautská organizace Junák, ten ale začal západní vládě vadit, a tak byl postupně zevnitř rozkládán. Těsně před jeho likvidací bylo v Písku sedm chlapeckých, čtyři dívčí a dva vodácké oddíly.¹⁰⁵

Písecký spisovatel a skautský vedoucí Jiří Pilka opět popisuje situaci ve městě. I zde se začal projevovat konec skautské myšlenky. Skautský 1. oddíl v roce 1948 již tábor neměl. I jinde začala likvidace oddílů. Většina členů a představitelů byla předhozena soudním procesům, pozavírána a potrestána, i přestože Junák jako organizace spadající pod ČSM rozpuštěn oficiálně nebyl. V Písku se jednalo o již druhý zákaz činnosti, která byla zprvu jen omezována a značně kontrolována. Jednalo se o velké ideové tažení proti organizaci jako takové.¹⁰⁶

Z předchozí kapitoly již známý Veleoslav Wahl obnovil v únoru svou zpravodajskou síť, jelikož nesouhlasil s komunistickou diktaturou, bohužel v roce 1950 byl komunisty popraven.¹⁰⁷

Podle vyprávění píseckého skauta Jana Franců víme, že se skauti museli buďto zapojit do jiných organizací nebo byli donuceni přestat být členy svých organizací. Majetek veškerých píseckých oddílů byl zabavován a klubovny musely být zapečetěny. Odevzdat se musel také materiál na táboření, ačkoliv pocházel z vlastních zdrojů. Tato fungující organizace přestala legálně fungovat, namísto ní byl uměle vytvořen Pionýr, který byl čistě komunistický, podléhal řádné kontrole a zajišťoval komunistické straně jistotu jednoty mládeže.

Faktem zůstává, že nebylo nikomu jasné, jakým směrem se má ubírat myšlenka junáctví a zároveň ještě nebyla dotvořena struktura Pionýra, do kterého se měla organizace Junák přesunout. Staré vedení již téměř nefungovalo a nové ještě nestihlo být ustanoveno. Nutno říct, že nejvíce tuto politickou změnu vnímaly právě děti, které dosud patřily pod hlavičku Junáka a nyní jim bylo zabráněno se svobodně rozvíjet.

Současně byli skauti zmiňováni s odbojovou činností proti komunistům po roce 1948. Důsledkem situace byl nakonec odchod stovek vedoucích skautů z organizace, kteří se vzdali.

¹⁰⁴ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek, Okresní rada Junáka, 1999, s. 24.

¹⁰⁵ PRÁŠEK, J. *Písek před 50 lety, aneb, Kronika roku 1948*. Písek: J&M, 1997, s. 51. ISBN 80-86154-08-4.

¹⁰⁶ ŠMÍD, V. *Almanach 90 let skautingu v Písku: Písecká skautská střediska Šipka, Oheň života, Stínadla, Gáhál, za podpory města Písek*, Písek: 2010, s. 7.

¹⁰⁷ Neznámí hrdinové. Ptáky smrt neděsí [online]. 2017. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10204458965-neznami-hrdinove/210452801390016/> [cit. 2021-04-14].

Další část se vzdala Junáka a pokračovala v ilegalitě například v Sokole nebo Charitě, kde se členové domluvili už před válkou, že si v nutném případě poskytnou krytí. Třetí část skautů se snažila v tehdejší režimu nějak přežít, hledali zázemí, které by jim umožnilo nadále fungovat. Poslední, čtvrtá část skautů byli ti, kteří se snažili tomu režimu reálně vzepřít, nikoliv však násilným konfliktem, ale chopili se toho inteligentně. Například formou informačních letáků, kde dávali jasně najevo, že s vývojem událostí nesouhlasí. Skauti byli napojeni na odbojové skupiny, které se zabývaly například převaděčstvím nebo zpravodajskou činností a zapojili se i do společenství protistátních buněk, které hledali způsob k politickému zvratu v zemi.

V roce 1945 prohlásil tehdejší ministr školství Zdeněk Nejedlý: „*Nedovedu si představit českou mládež bez Junáka.*“ V roce 1948 už ale prohlášení neplatilo. Komunistické straně začal vadit západní původ hnutí, její cíle a metody, které dosud praktikovali skauti po celé republice.¹⁰⁸

6.2 Ilegální skauting po roce 1948 a organizace TOM

Velmi důležitým momentem měl být následující rok, kdy se právě tito skauti měli zapojit do zatím největšího povstání, které mělo za úkol svrhnout vládnoucí režim. Tato akce byla bohužel předčasně prozrazena a nikdy k ní nedošlo. Poměrně velká část aktérů byla pozatýkána za spiknutí proti režimu. Tento děsivý rok zahnal junáckou mládež pod zem a dohnal je až k protistátnímu a ilegálnímu jednání.¹⁰⁹

Pro město Písek byli důležitými osobnostmi například Libuše Franců, která vedla i v této době ilegálně oddíl pod hlavičkou klubu Československých turistů a dále znovu Vladimír Štěrba, který se v roce 1957 rozhodl i po této situaci založit *TOM*¹¹⁰ pro skautské přátele a jejich děti. V Písku byl nejznámější právě oddíl TOM I. Na skautské činnosti v této době se spolu se Štěrbou podílel například Ing. František Kendík, Dr. Rudolf Slaba nebo Ing. Stanislav Blažek. Díky skvěle naplánované akci odjely chlapci z „*turistického oddílu*“ na tábor na Milavy. Tábor se povedl na výbornou a následující rok se začala hlásit i děvčata.¹¹¹

Dva roky od založení turistického oddílu, odjelo na letní tábor 50 chlapců a dívek na horní Otavu mezi Rejštejnem a Anínem. Vedoucí byl stále Vladimír Štěrba. Ani v dalších letech ve svém snažení nepolevili. Skautská činnost tak pokračovala dál, sice v ilegalitě, ale

¹⁰⁸ ŠMÍD, V. *Almanach 90 let skautingu v Písku*. Písek: Písecká skautská střediska Šipka, Oheň života, Stínadla, Gáhál, za podpory města Písek, 2010, s. 24.

¹⁰⁹ KOPT, M. *Český skauting v dokumentech KSČ: 1945-1948*. Praha: Občanské sdružení Skautský oddíl Velená Fanderlíka. 2004, s. 187-188. ISBN 80-86621-15-4.

¹¹⁰ TOM-Turistický oddíl mládeže

¹¹¹ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 24-25.

pokračovala, aniž by kdokoliv cokoliv tušil. Rodiče si práce Štěrbý moc vážili a nikdo se nikde před nikým o jeho práci nezmiňoval.¹¹²

6.3 Společenství KRUH, aneb dospělí skauti v ilegalitě

Tři písečtí, nám již známí skauti – Jiří Pilka, Jan Prušák a Václav Břicháček, odjeli v srpnu téhož roku na Šumavu na jakousi borůvkovou brigádu. Pomáhali s veškerou prací, nicméně měli stále dostatek času na vlastní program. Tam se setkali s Dr. Pavlem Křivským, tehdejším členem junáckého ústředí. Najednou se dostali do prostředí, které stále bylo duší skautingem, ale už trochu vyspělejší. Byli zváni na individuální pohovory, hovořili o filozofii, o etických povinnostech jedince ve společnosti a věnovali se četbě. Rozhodli se proto, že se budou scházet i nadále, a proto se postupně vytvořily skupinky po pěti až šesti členech, které se začaly nazývat Kruh.¹¹³

Toto uskupení Kruh bylo sešlostí bývalých skautů, jejich rodin a skautských příznivců. Rozhodli se i v tuto nepříznivou dobu pokračovat v činnosti, tentokrát ovšem ilegálně. Vedení Kruhu si vzal na starost výše zmíněný Dr. Pavel Křivský, bývalý kněz, jenž vystoupil po válce z církve. Stále doufal, že bude možnost něco změnit a zachránit alespoň malý kousek skautské myšlenky jako takové. To se mu bohužel nepodařilo ani působením v *Akčním výboru*, kam vstoupil v únoru 1948. Pro neúspěch a nutnost ukončení činnosti svou funkci opustil. Z vedení byl dočasně vyloučen i tehdejší náčelník Rudolf Plajner, poněvadž nesouhlasil se zapojením Junáka do Pionýru ani do SČM.¹¹⁴

V Kruhu se scházely skupinky každý týden, věnovaly se již zmíněné filozofii, psychologii, meditaci, etice a různým druhům umění. Při každé možné příležitosti pořádali společné akce. Na Vánoce se scházeli v rodinách, jezdili lyžovat a v létě na vodu. Díky tomuto uskupení vlastně získávali určitý stupeň vzdělanosti. *„Jednou jsem si povídal s Pavlem Křivským soukromě a bavili jsme se o tom, co vlastně bych chtěl dělat a já to nevěděl. Jirka Pilka měl jasno, hudební branže a psaní. Dunovský, můj kamarád zase věděl, že bude doktorem a bude pediatrem. Všichni měli velké plány a já měl jen takové všeobecné. Doporučil mi, abych šel studovat psychologii a já si říkal, jak bude celý Písek zírat, až zjistí, že má psychologa. Až do dneška (pozn. 2008) držíme pohromadě takových třicet rodin. Jen někteří písečtí skauti během roku 1948-1949 utekli přes hranice a někteří nám zmizeli z obzoru úplně. František Lukeš, který mě kdysi do oddílu přizval, tak dostal echo, že bude*

¹¹² Tamtéž

¹¹³ PILKA, J. *Výpravy proti času*. Praha: Doron, 2005, s. 37. ISBN 80-7297-059-3.

¹¹⁴ Doporučuji článek Rudolf Plajner v.r. *Jak jsem prožíval únorové dny v Junáku 1948*.

*snad zatčen, protože u sebe nechal někoho přespat, a tak radši zmizel přes východní Německo až do Ameriky, stejně jako další bývalí skauti.*¹¹⁵

I přes veškerou snahu ani Kruh neunikl všude přítomným příslušníkům StB¹¹⁶ a nad organizací se začala stahovat mračna. V říjnu roku 1952 bylo obviněno osm skautských činovníků a stanuli tak před soudem v Praze. Cílem procesu bylo odsoudit celé skautské hnutí.¹¹⁷

7 Skauting v Písku v roce 1968–1970 – aneb dva roky svobody

Koncem března 1968 se vyplnilo to, v co nikdo nedoufal. Po jednání skautských činovníků v pražské Domovině pod vedením Rudolfa Plajnera, obnovili Vladimír Štěrba, Karel Grimm a Libuše Franců písecký skauting.

Všem junákům a skautkám rozeslal osobně Štěrba pozvánku, že po dvaceti letech obnovili středisko Junáka v Písku. Událost se konala 3. dubna od 19 hodin v Jitexu v Písku a pozváni byli všichni, jenž chtěli nezištně pracovat s mládeží, věnovat se jejich rozvoji a chtěli používat junácké metody ve prospěch socialistické vlasti.¹¹⁸

1. Máje se uskutečnil junácký průvod, který byl doprovázen ručně vyrobeným skautským vozem a Junák se v tu chvíli představil celému městu po dvaceti letech přestávky.

Během této slávy se zvolila okresní rada pro Písek. Předsedal jim Vladimír Štěrba.

1. Místopředsedkyně byla Libuše Franců
2. Místopředseda byl Karel Kouba za Protivín
3. Místopředseda Jiří Boula za Milevsko
4. Místopředseda Ing. František Kendík.

Dále byla ustanovena výchovná zpravodajka, organizační zpravodaj, hospodář, zdravotník, tiskový zpravodaj, tajemník a vedoucí středisek.¹¹⁹

Nábory probíhaly ve velkém a v Písku k říjnu 1968 vznikly:

1. chlapecký oddíl pod vedením Vladimíra Štěrby
2. chlapecký oddíl pod vedením Lubora Ludvíka

¹¹⁵ Paměti Václava Břicháčka [nedostupné online] vysílané na rádiu Vltava. Díl 2. ze dne 9. 9. 2008. Soukromý archiv Pavla Lahodného z Písku.

¹¹⁶ StB – Státní bezpečnost

¹¹⁷ PILKA, J. *Výpravy proti času*. Praha: Doron, 2005, s. 42-43. ISBN 80-7297-059-3.

¹¹⁸ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 25-26.

¹¹⁹ Tamtéž, s. 26.

3. chlapecký oddíl pod vedením Jaroslava Knotka
5. klub OS Otava pod vedením Ing. Františka Kendíka
6. smečka vlčat pod vedením Karla Paláska
7. chlapecký oddíl pod vedením Jaroslava Štulíka
8. chlapecký oddíl pod vedením Ing. Pavla Ševčíka
11. smečka vlčat pod vedením Ing. Karla Kotka
12. chlapecký oddíl pod vedením Vojtěcha Skřivana
1. vodní oddíl pod vedením Františka Tocauera
1. roj světlušek pod vedením Vlasty Votavové
1. dívčí oddíl pod vedením Jiřiny Hlaváčové
1. dívčí oddíl pod vedením Věry Morozové¹²⁰

I přesto, že vznikla spousta oddílů během tak krátké chvíle, podařilo se vystavět celý skautský dům s klubovny. Ústředí Junáka zařídilo píseckým skautům čtyři dřevěné chaty na levém břehu Otavy.¹²¹

7.1 Vzpomínky Jana Franců a Bohumila Altmana

Rozhovor s Janem Franců a Bohumilem Altmanem proběhl s oběma muži dohromady, jelikož jsou dlouholetí přátelé a já je taktéž znám dlouho oba. Proběhl dne 23. 3. 2021 v Písku. Rozhovor byl nahrán na telefonní záznamník a trval 1 hodinu a 27 minut, který je následně přepsán a použit pro lepší pochopení skautské situace v Písku.

Jan i Bohumil byli členové vlčáckého oddílu, který vedl Vlád'a Štěrbu v Písku, jednalo se o onen 1. chlapecký oddíl. Později byli požádání, aby se ujali vedení, a tak jako dospívající převzali oddíl.

Dnes je Jan vychovatelem na internátní škole v Písku a duší stále skautem. V Písku na kulturních akcích vystupuje se svou kapelou, hraje na kytaru a zpívá. Skautem byl od dětství až po současnou dobu. Mimo jiné je Jan Franců synem výše zmiňované Libuše Franců, která se tolik zasloužila o dívčí skauting a jeho obnovu v Písku.

Bohumil byl taktéž členem skautského oddílu od útlého dětství a později převzal s Janem oddíl po Štěrbovi. V současné době je taktéž dědečkem a pracuje jako instruktor autoškoly v Písku.

¹²⁰ ŠMÍD, V. *Almanach 90 let skautingu v Písku*. Písek: Písecká skautská střediska Šipka, Oheň života, Stínadla, Gáhál, za podpory města Písek, 2010, s. 8

¹²¹ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 26.

Oba muži si ve skautu našli své manželky a ke skautingu vedou i své potomky.

Jan i Bohumil byli tedy členové přímo 1. chlapeckého oddílu, který založil Vladimír Štěrba. Spolu s nimi tam chodil i Lubor – Janovo bratr a Láďa Žáků. V roce 1968 je požádal Vláďa Štěrba, zda by nemohli zachránit 6. smečku vlčat.

Bohumil popisuje, jakou dostali v roce 1968 šanci. *„Nikomu se do toho nechtělo, protože se cítili vytrženi z té své bandy a najednou mají být sami, a navíc se mají starat o malé kluky? V březnu onoho roku jsme obcházeli Písek se seznamem od Štěrby, kde byly uvedeny adresy a jména a já šel ty kluky hledat. Obcházel jsem třeba sídliště Stínadla a Logry a takhle jsem vlastně posháněl ten rozpadlý oddíl.“*

Jan Franců doplnil informace, že od pana faráře dostali možnost si na faře udělat zázemí pro svou klubovnu. Z břízy si udělali nábytek, svépomocí otloukali zdi a vyráběli vše možné.

Vrcholem a nejlepší akcí roku byl výlet 6. smečky s „žebříňákama“. Kluci byli rozděleni do tzv. šestky a každá jedna šestka měla jeden vozík. Celkem bylo asi pět vozíků a všichni vytáhli jako husitské tažení s vozy po okrese Písek. Dojeli na tálínský rybník, tam se tábořilo a druhý den se přesunuli na Zelendárky. Přes pana faráře Paláska bylo domluveno přespání u místního rybníčka.

Byla tam louka a Bohumil se šel zeptat jedné paní, kterou doslova popsal jako starou „zcvrklou“ bábu, která ale naštěstí, když se usmála, byla celkem hezká babička. O povoleném táboření věděla, a ještě si chtěla jakou dobu povídat. *„Jsem ji říkal, že se učím automechanikem, ona vyzvídala a pak mi řekla, že by zítra potřebovala vyhodit motor z Pragovky, že má něco s převodovkou, tak jestli bych ji tam nepřišel ráno pomoci. Večer jsme postavili tábor a ráno jsem tam teda šel, trošku jsme sice zaspali, bylo už skoro 8 hodin a já tam teprve šel vyndat ten motor a paní mi řekla, že si trochu přivstala, že nemohla spát a že si tu převodovku vyndala sama. Když jsem viděl ty kolečka na stole, tak jsem si řekl, že bych to stejně nezvládl. U nich to fungovalo tak, že ten její pán pekl buchty v troubě a staral se o kuchyň a paní si vyhazovala motor ven“* dodává pan Altman.

„Jinak na táboře jsme se chodili koupat do rybníka. Během tábora jsme měli takovou spojku na kolech, kluci to nejdřív projeli a potom nám určovali, jakou cestou a jakým směrem máme s těmi vozíky jet. Vysloveně jako ti husiti, jako když jezdili ty jejich spojky na koních a pak až jela ta vozová hradba. Ale úplně náš první tábor, skautskej tábor, byl na Aníně a tam jsem já, Tomáš Franců a Bláža dělali zkoušku Tři orlí pera“ doplnil Jan.

Jan také vypráví, jak byli rozděleni do pod družin a na ten tábor rád vzpomíná: *„Tak jsme tam tábořili týden a měli jsme dost špatné počasí, skoro celý týden nám tam pršelo, tábořili*

jsme pod lesem a z toho lesa vytékal potok. A hned první noc se tím nočním deštěm rozvodnil a zaplavilo nám to tábor a protékal úhlopříčně tábořem. V tom bodě, kudy vytékal ten potok z toho obdélníkového tvaru tábora, tak jsme tam spali ve stanu já a Láďa Cajzů, a tak nějak kolem páté ráno, bylo mlha a rozednívalo se, já jsem ze spaní mávnul rukou do prostoru a šup a voda. Okamžitě jsem se vzbudil, kolem nás už bylo 5 cm vody ve stanu, spacák nacucaný, Láďu jsem vzbudil, věci všechny nacucaný a nějak jsme to museli všechno usušit, jenže ono pořád přšelo a my to měli rozvěšené v naší skautské kuchyni. Už jsem neměl ani co na sebe a bratr skaut Venca Rybáků mi půjčil takový ovčí kožíšek a k tomu jsem nosil plavky adamky, které se z boku zavazovaly na šňůrku a k tomu gumovky.“

Bohumil přidal svou vzpomínku z tábora: „Šli jsme v lese na dříví a říkám klukům, žádný házení sekyrama, budeme jen sbírat roští. A pokud chceš hodit sekyrou, tak to házej tam, kde nejsou lidi, a ne že to budeš házet po nás. O on tu sekyru opravdu hodil tam, kde nejsou lidi, ale nějak se ta sekyra otočila a zasekla se mi do lýtka, rána se rozšklebila a bylo vidět až na kost. Tvůj brácha Tomáš mě ošetřoval, byl tam táta Venci Rybáků a ten mě odvezl do Sušice, tam mi to zašili a pak jsem se musel zdržovat v táboře, protože jsem nemohl chodit. Až ke konci tábora jsem mohl udělat Orlí pera.“

Honza dodává vzpomínku, jak tábořili jako malí kluci nedaleko hřbitova Mouřenín. „Tak jsme se tam byli podívat přes den, když bylo vidět, viděli jsme ten hřbitov v hodně zuboženém stavu, otevřené hroby, díry do země, márnice i sem tam nějaká kůstka byla vidět. Asi za dva dny v půlnoci budiček a náš vůdce oddílu Vlád'a Štěrba nám říkal, že nám někdo ukradl vlajku a ona byla právě na tom hřbitově v márnici. Dokonce tam byli i obránci, představitelé rádců družin, takže Bláza, Tomáš a Jarda Štěrba (syn Vládi). My tyhle hry úplně zbožňovali, Vlád'a to uměl tak podat, že jsme měli uši na štopkách. Bez baterek jsme šli nahoru, jen podle průseku mezi stromy, kde jsme viděli to černé nebe. Mezi těmi otevřenými hroby jsme byli opravdu hodně vyděšení. Všude kříže poválený a my měli strach, že někam spadneme, dokonce tam spadl Honza, a ještě dlouho potom řval jak tur. Vzpomínám si, že vlajku hlídal právě Bláza a my tu vlajku nakonec dostali a vyhráli jsme. Takže tohle byl náš první tábor v roce 1968.“

Jan vypráví, jak přišel ke své skautské přezdívce: „Já tehdy dostal přezdívku už v tom roce 68 na Aníně, protože jsem chodil v tom kožíšku a adamkách, tak jsem nastydnul a chraptil jsem, a oddílovej bavič byl syn Vládi, Jarda Štěrba, kterej nás zkrátka krmil nějakýma vtípama a já, jak jsem byl nastydlý a smál se takovým typickým dědovským hlasem, tam mi začali říkat Dědeček. Dodneška mi někteří kluci, které potkám v Písku, říkají ahoj Dědečku. Skínovi zase říkali tak proto, že hodil oholený úplně do hola. Mila Bártíků byl zase Milibar,

Plachťák byl zase ten s velkými uši. Nejlepší přezdívku ale měl Vituj – Sysel. On i když jsme šli na krátkou procházku, tenkrát k plynové lávce za Písek, tak mu maminka nabalila jídla jak na tábor, jednou jsme mu to jídlo vzali a všechno jsme před ním sežrali. No a on měl pak pořád strach, že mu to někdo vezme a sní, tak se držel opodál a pořád si to syslil do pusy, a tak jsem mu dal tuhle přezdívku. Taky bylo hezký, že spousta lidí nevěděla, že se jmenuje Vituj a tak jednou přišli kluci k němu domů a říkali prý, dobrý den pane Sysel, je doma Honza.“

„To já byl s 1. oddílem s Hanýskem, který to vedl tenkrát místo Vládi na Stašově. Stašov tady u Dobeve. Tenkrát tam byla panenská příroda, žádnéj kemp, nic. Měli jsme povolení v takovém cípu loučky směrem k Brusům. Tábor jsme měli na podsadách. A tam tenkrát byl taky úraz. Hanýskovi někdo bouchnul šiškou do oka a měl to oko potom zalepený. Další příhoda byla v JZD v Dobevi, že jim utekla jalovice a my jsme ji chodili hledat a chytat,“ říká Jan Franců.

„Pak byl ještě jeden tábor, poslední v tom roce 1970,“ říká Bohumil. „Velký Bor v roce 1970 u Netolic s místními skauty, Honza tam byl s námi. S nimi jsme se domluvili, že tam mají rybníček na koupání a měli jsme vlastně takový vyzrálejší kluky, už jsme je znali, byl tam Míra Káplů, Vašek Káplů a Karel Kudrnů.“

„Já si pamatuji, jak jsme připravovali dřevo na oheň a vedle mě byl Hodoušek a já na vlastní oči viděl, jak něco zasekával jako kolík do dřeva a tou sekyrkou obrácenou se seknul přímo do čela mezi oči. Najednou zůstal stát a spustilo se tolik krve z něj a pak začal strašně brečet. Taky ho někdo vezl do nemocnice na šití, tuším že jsme tam tenkrát na to měli Pacáka, on se jmenoval Pacovský, ale říkali jsme mu Pacák. Původně přijel na den otevřených dveří za synem na motorce. On byl hodně lítostivej, citlivej a jak viděl svého tatínka u rybníka na té motorce, tak se za ním rozběhl a chtěl odjet s ním. Tatínek Pacák musel odjet potají ale to se nepovedlo a my malého Pacáka nemohli chytit. Míla ho potom přinesl úplně vyčerpaného v náručí, když už ho konečně za hrází chytil, jinak by doběhl snad až do Bavorova. Jinak jsme letos poprvé dělali první roubený stan, předtím jsme měli jen klasické podsady. To až v roce 90 jsme se pak pustili na táboře do děláni oněch podsad“ vzpomíná Jan.

Jan doplňuje ještě vzpomínku s kapelou: *„Ještě jsem si vzpomněl na jednu skautskou vzpomínku. V roce 68 naše kapela, můj bratr, Láďa Žáku, Honza Blažku neboli Bláža, a to je Míla. Hráli největší hit tenkrát Slavíci z Madridu. Míla měl i brýle, tenkrát to bylo moderní, Beatlesáci. Teď ta zajímavost, 20. srpna 1968, tihle čtyři kluci se sešli tady u Míly na zahradě v různých převlecích a oblečkách frajerskejch, měli ty brejličky, hráli furt dokola ty Slavíky a strašně se bavili a veselili se. A ráno ve 3 hodiny telefon, volal tenkrát činovník*

z náčelnictva Karel Grimm, což je otec toho Petra Grimmů, že nás přepadli Rusáci. A bylo po zábavě.“

Jan Franců také popisuje situaci kolem píseckého skautingu po roce 1970. *„V září v roce 70 nám ale ten první skauting skončil v Písku. Oni nás původně spojili s pionýrem, ale spousta těch skautských vedoucích to neunesli a některé oddíly rozpustili. Takhle například skončil i náš 1. oddíl. My jsme stejně šli na vojnu a těžko říct, že bychom nějak fungovali. V roce 70 v září nás rozpustili, ale v Písku jediný, co běžel byl oddíl skautskej Lubora Ludvíka, to byl 2. oddíl, i oni to skončili za rok v roce 71 v srpnu tuším. Byli v Rumunsku, jako poslední akci, že to pak taky rozpustí. Já tam tenkrát shodou okolností byl s nimi, protože Lubor chtěl, abych tam jel jako muzikant s kytarou. Udělali jsme tam první moji kapelu, která se jmenovala BočBočFr (Boček, Boček, Franců).“*

„Potom teda v tom roce 71 Láďa Štěrba znova posháněl děti jeho známejch skautů a asi deset nebo dvanáct dětí jelo ten rok s ním na tábor na jižní Slovensko. Od nás tam byl Kája Mindlu, Jirka Kolářu, Sylva, Věra Mandíku tam byla, Petr Grimmů, takový malý oddílek to byl“ popisuje Jan tábor na Slovensku.

„A po tom září nebo říjnu 71, Vlád'a zazvonil u nás v Jeronýmce a že se pojedeme projet na Skaličňák, kde mi řekl, že by rád obnovil turistický oddíl. Základna Skaličňák už v tom 60 roce patřila TJ – Tělovýchovné jednotě. Vlád'a mě oslovil s tím, abych zkusil oslovit vlčata. Já pak zase řekl Hance Kolářů, ta vedla místní světlušky bývalý. A tak na podzim 71 vzniknul už početnější oddíl TOM I. Tam už pak chodily děti jako Libor Špatný, Martin Vokrojů, Honza Vitujů neboli Sysel, Rád'a Křivánku, Petr Šlemendu. To byli vlastně lidi z toho našeho bývalého vlčáckého oddílu“ doplnil Jan.

„Vzpomínáš si Mílo na ten výlet u Sudoměře na tom celookresním srazu? Jak se každý oddíl měl uvést nějakým pokřikem a my jsme tenkrát neměli pokřik, tak jsme ho honem dali dohromady a pokřik 6. smečky vlčat zněl takto: Bumtarataratata, 6. oddíl vlčata – Písek. Za to Vlád'a, když nás vedl, tak my jsme měli: hiphip hurá, hiphip hurá, hiphip hurá, zdar, zdar, zdar – nazdar,“ uvedl Jan.

Bohumil popisuje zážitky se skauty z Walesu: *„Jednou za námi do Písku přijeli skauti z Walsu, my je vzali na Lipno a chtěli je překvapit, že si půjčíme člun a svezeme je. Tak jsme vzali dva nejlepší skauty od nás, a tak jsme jeli Peťa, Martin (synové), já a ti skautíci. Jeli jsme jen nahoře, kde je Loučovická kaskáda 200 metrů. Tenkrát tam byla nějaká vlna, já jsem spadnul z kormidla, syn Martin a něm křičel ať se posadím a než jsme se stačili srovnat, tak byl druhý balvan a najednou jsme všichni plavali. Celou tu kaskádu jsme proplavali, velký*

balvany, buch buch buch, ale naštěstí jsme se všichni drželi toho raftu, to jsme byli naštěstí poučení a krom jednoho ošklivého poranění prstu na noze se nic jiného nestalo.“

„Když mluvíte o těch proudech, tak pod Lipenskou hrází jsou tzv. Čertovy proudy a tam se jezdily závody mistrovství Evropy. My jsme se tam s Mílou jeli následně v roce 72-73 podívat. Jakmile projel cílem poslední profesionální závodník, tak se zavřela přehrada a přestal téct ten silný proud a skončil takový ten přepad. Nicméně na tuto chvíli čekala spousta lidí, kteří ještě jako amatéři si to chtěli projet na kajaku, a tak na poslední chvíli nasedli na vlny a chtěli si je užít, než zase na rok zmizí,“ komentuje Jan.

„Jsem se tam cvaknul hned na začátku. To víš, máš cizí pádlo, cizí vestu, a navíc sedíš na cizí lodi. On mi Míra říkal, že budu sedět vepředu a já se uklidňoval tím, že je to taková delší šlajsna na Lužnici. Pak jsem si teda sednul do lodi a hned jsme se rozhoupali. Myslel jsem na to, že vůbec nemáme stabilitu, on vlastně vůbec nezakleknul, on měl fakt nohy tak, jako když jede po Lužnici. To víš, že jsme tam hned vltli do válce, ono tě to hodilo tak, pak tak a už jsme tam ve vodě byli. Ono vlastně bylo dobrý to, že když jsi se cvaknul, tak za chvíli jsi seděl na dně, protože kvůli zavřené hrázi ti pod zadkem došla voda. Jirka byl skoro utopenej a já byl dost potlučenej. Ještě jednou jsem pak sjel celé Čertáky kromě poslední díry. Protože tam se cvaká každý třetí čtvrtěj a ten kdo to tam nezná, tak se cvakne hned. Ono v té díře jen snad nějaká pumpa, která se naplní vodou a pak to najednou bouchne a kdo s tím počítá, tak stihne udělat nějaký náklon, aby se nepřevrátil, ale takových lidí je málo,“ doplnil Bohumil.

Jan odpovídána mou otázkou „Maminka moje, bylo jí ted' 98 nad MDŽ. V roce 68 byla hodně činná, byla oblastní velitelka dívčího kmene, to je jakoby krajská velitelka. Jeden čas byla i v náčelnictvu chvíli. Hlavně tam teda byl ten Karel Grimm v náčelnictvu v Praze. To byli lidi, kteří se skautingu velice věnovali. Dokonce v 50. letech byl Karel Grimm vězněný, asi sedm nebo osm let, seděl ve vězení kvůli skautingu.“

„Ještě bylo hezký, jak jsme na sv. Jiří, to je skautskej klučičí svátek, tak jsme dělávali srazy na lesním divadle nahoře na Americe. Tak jsme tam jeden čas nechali přivést kámen, kterej vážil několik metrů, ten tam je uměle nasazeněj. Iniciátor toho všeho byl právě náš Vláďa. A ten Blažek tam ručně vytesal skautskou lilii. Je to ten samý člověk, který za války, když se skrýval před Němcema, na Mehelniku u loupežnického kamene, tak tam vytesal lebku a hnáty,“ Jan popisuje dění v lesním divadle na Americe v Písku.

„Můj kmoťr Míla Blažek, taky právě místní skaut, za války utekl Němcům, byl zatčen gestapem a měl jít na popravu a utekl jim. Zakopal se do hnoje, aby ho nenašli ani psi, tam byl den, noc, den a druhou noc teprve vylezl. Pak přeplaval Otavu a šel pěšky až do oblasti

Moravcovo peklo, místo, které je na přehradě kousek od Zvíkova. Tam byl až do konce války, jako lesní muž. Jedl jen to, co mu příroda dala a co si našel a vyrobil sám. On byl vlastně člen našeho skautského oddílu. Přečkal tam tu 2. sv. válku. Moji rodiče jezdili na kánoji do Prahy, prý párkrát projeli i kolem něj, on se ale bál je oslovit, aby je tehdy nepřivedl do nebezpečí. Strašně chtěl zavolat na ně, ale nezavolał. Napsal o tom knížku, která se přímo jmenuje Přežil jsem v Moravcově pekle,“ vysvětluje Jan situaci se svým kmotrem.

„On tenkrát s námi jezdil na tábory v době socialismu. Dělal krásné makety zámků a hradů. Jak byl takovej ten z té přírody, tak po válce, když se vrátil, tak vedl skautskej oddíl pod Zvíkovem. Byli tam tři týdny a jedli jen to, co jim příroda dala, mělis sebou jenom jeden pytel hrachu. Opravdu je tam přísně vedl, že to ti skauti těžko zvládali. Honzovo strejda, bratr jeho mamky, si tam udělal nějaký úraz a aby neměl zánět na ruce, tak mu to vypálil nožem,“ doplnil poznámku Bohumil.

Jan odpovídá na otázku, jak moc byl skauting hlídáný v době zákazu: *„Takže, když to shrnu, tak oni to udělali tak, že vlastně přešli do toho Pionýra. Dá se říct, že fungovali dál, ale že jen vyměnili šátky hnědý za červený, když asi je moc nenosili. Ale ten oddíl, co vedl ten Lubor Ludvíku, kterej vedl ten druhý oddíl, tak mě oslovil hned v tom 70 rocena podzim jestli bych mohl jako kytarista chodit do oddílu. Takže já jsem tam ten rok chodil. A závěrem té činnosti během zákazu byl ten zájezd do Rumunska. A po tom Rumunsku tu taky rozpustil vlastně. Je pravda, že ty oddíly písecký tady skončily v tu dobu úplně. Jediný, co zůstalo, byly takový ty pionýrský oddíly při školách, spíš ty základní školy, dnešní Benešovka, dřívější Maximka. Tak zrovna tam bylo hodně činných pionýrů. Nevím, jestli znáš Láďu Žáků, nic mu nezazlívám, on byl hodně šikovnej. To je druhé takové velice vzácné a důležité jméno pro Písek. Ten to uměl s dětmi i když to bylo v tom pionýru, tak on do toho tu politiku vlastně vůbec necpal. Ale vymýšlel perfektní programy pro ty děti. Ted' jak ho zakázali komunisti, předtím fašisti a pak zase komunisti. Potom uvolnění od toho roku 68 a pak defacto vlastně vznikl znovu a trvá dodnes. A mámí z toho radost, že ten stav skautů stoupá.“*

Po dvouleté činnosti, kdy se museli píseční skauti vypořádat s problémy ve výchově i s politickou situací, nastalo v Čechách období normalizace provedené komunistickou stranou Československa. Junák byl znovu velkou hrozbou, a tak v Písku byla skautská organizace zlikvidována 31. srpna v roce 1970.

8 Písečtí skauti v období od roku 1970 až k Sametové revoluci – Pionýr a skautské roky v ilegalitě

I přes situaci v zemi se rozhodl Vladimír Štěrba obnovit onen turistický oddíl TOM a navázat tak na svou činnost z předchozího období. Domluvil se s funkcionáři *TJ Jitex Písek*, kteří mnohokrát poskytli materiál a vybavení, aby se akce mohly uskutečnit. V jeho činnosti mu pomáhali jeho skautští odchovanci, kteří při výcviku používali skautské metody práce, aniž by o tom na veřejnosti kdokoliv věděl. Konkrétně se jednalo o činnost 2. a 7. oddílu skautů a družinu vodních skautů Písek.¹²²

2. chlapecký oddíl získal v roce 1970 klubovnu po 1. chlapeckém oddílu a pokračoval ve své činnosti ještě dva roky do roku 1972. Pokračovali stejným způsobem, akorát sundali šátky a nenosili kroj. Nepoužívali označení skaut a sundali skautské odznaky. Kryti byli pod turistickým oddílem ODPM¹²³ a pracovali jako jeden velký uzavřený spolek. Mezi členy byli například Jan Franců, bratři Bočkovi a bratři Sádlovi. Když v roce 1971 uspořádali tábor u Jickovic, přijela na ně tajná kontrola ze Svazu mládeže. Další léto už nic neriskovali a rozhodli se odjet na putovní tábor do Rumunska, což byla zároveň jejich poslední oddílová akce, protože po Rumunsku byl oddíl zrušen.¹²⁴

7. chlapecký oddíl pokračoval ve stejném stylu jako 2. chlapecký oddíl, tzn. bez krojů, jmen a odznaků. Na tábor odjeli ve stejné sestavě jako předešlý rok. Na podzim roku 1971 odjeli na vodu při turistickém oddílu ODPM. Za zmínku stojí jména Gustav Kučera, Miloslav Přeslička a Bohumír Moulis.¹²⁵

Zmínka byla i o vodáckém oddílu, který po zákazu v roce 1970 pokračoval v činnosti. Ten se také ukryl pod hlavičku ODPM jako vodácký oddíl. Pod vedením manželů Gustava a Marie Kučerových odjeli několik sezón v létě na vodu. V roce 1971, 1972 a 1977 to byla Vltava, 1974 Berounka, 1975 a 1978 Ohře, 1973 a 1976 Hron.¹²⁶

Je tedy známo, že některé skautské oddíly pokračovaly v činnosti, nicméně do pionýrské organizace nevstoupily, i přesto, že mohly. V roce 1974 bylo členy písecké Pionýrské organizace přes 60 % píseckých dětí. Mládež sice nebyla nucena, ale mnohdy to byla nezbytná podmínka pro postup na střední školu. Děti starší 15 let pak mohly vstoupit do Socialistického svazu mládeže. V ulici pod Putimskou branou sídlil ODPM, kam docházelo

¹²² ŠMÍD, V. *Almanach 90 let skautingu v Písku*. Písek: Písecká skautská střediska Šipka, Oheň života, Stínadla, Gáhál, za podpory města Písek, 2010, s. 8.

¹²³ ODPM – Okresní dům pionýrů a mládeže

¹²⁴ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 31.

¹²⁵ Tamtéž, s. 31-32.

¹²⁶ Tamtéž, s. 32.

na 1200 dětí a docházely do 85 odlišných zájmových útvarů. ODPM pořádal každé pondělí plavecké kurzy na plaveckém stadionu v Českých Budějovicích, jelikož v Písku ještě stadion nebyl.¹²⁷

Pro nejmladší děti a předškoláky se například každou středu a čtvrtek dopoledne promítaly pohádky v kinosále. Vodácký oddíl spadající pod organizaci sjížděl v roce 1974 Berounku, jednalo se zároveň o mezinárodní pionýrský tábor na Karlově. Organizace za cílem své propagace vydávala časopis *Pionýrský vševěd*, který byl zdarma distribuován všem oddílům v píseckém okrese.¹²⁸

9 Od revoluce k miléniu

Rok 1989 je známý především Sametovou revolucí, kdy ke konci roku padl komunistický režim a nastalo období demokracie. A s tím je spojena třetí obnova skautské myšlenky v naší zemi.

Písecký Štěrbá napojen přes Václava Břicháčka na pražské skauty, měl aktuální informace, co se v zemi děje a jak se momentálně pomalu ale jistě začínal hroutit politický režim. Zúčastnil se zasedání v pražské Městské knihovně dne 2. prosince. Nebylo divu, že sál praskal ve švech, a ještě venku za dveřmi postávaly stovky mladých skautů a skautek.¹²⁹

Dva dny po schůzi v Praze, na den 4. prosince, svolal Štěrbá schůzi v Písku v divadelní kavárně. Ihned se domluvily na náboru původních a nových členů, ustanovila se a 9. ledna 1990 byla schválena Okresní rada Junáka.¹³⁰

Předseda: Vladimír Štěrbá

1. místopředseda: Libuše Franců
2. místopředseda: MUDr. Václav Boček
3. místopředseda: Vladimír Bouchal (Protivín)
4. místopředseda: Jiří Boula (Milevsko)

Výchovný zpravodaj: PhDr. Oldřich Šandera

Výchovná zpravodajka: Marta Strnadová

Organizační zpravodaj: Jiří Fuka st.

Hospodář: Lubor Ludvík

¹²⁷ PRÁŠEK, J. *Písek před 25 lety aneb kronika roku 1974*. Písek: J&M Písek, 1998, s. 47. ISBN 80-86154-08-4.

¹²⁸ Tamtéž, s. 48 a 49.

¹²⁹ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 33.

¹³⁰ Tamtéž

Zdravotník: MUDr. Zdeňka Štěrbová

Tajemník: Věra Porschová

Tiskový zpravodaj: Čestmír Toman

Členové: Jan Cimický, Ing. Tomáš Franců, Jaroslav Schuch

Revizní rada: Radka Křivánková, Miloslav Přeslička a Vojtěch Skřivan¹³¹

Nábor nováčků byl úspěšný, k poslednímu březnu 1990 bylo registrováno:

1. středisko Šipka – 146 členů, vedoucí Ing. Tomáš Franců
2. středisko Oheň života – 129 členů, vedoucí MUDr. Václav Boček
3. středisko Stínadla – 121 členů, vedoucí Čestmír Toman
4. středisko bezejmenné – 98 členů, vedoucí Hana Tomanová
1. přístav vodních skautů – 53 členů, vedoucí Jan Cimický
7. středisko Milevsko
8. středisko Protivín¹³²

Na oslavu dne sv. Jiřího, patrona českých skautů, přijel do Písku spisovatel a skaut Jaroslav Foglar, pod skautskou přezdívkou Jestřáb, v tu dobu byl velkým vzorem skautské mládeže. Uspořádal besedu v Protivíně s píseckými skauty, vykládal o významu skautingu, sešli se ve velkém sále bývalého OV KSČ¹³³, kde na zdi visela lilie zakrývající stranický znak.¹³⁴

Po dlouhé době zazněla na náměstí v květnu roku 1990, při květnových oslavách, junácká hymna. Skauti pochodovali městem v celé své kráse. Při těchto oslavách byla vyzdvihována sláva americké armády, která v roce 1945 dorazila jako první do Písku a zahнала německou armádu, místo oslavovaných Sovětů.¹³⁵

Již tento rok v létě vyrazily všechny oddíly a střediska na tábory. Obsazena byla tábořiště Skaličný, Nová ves u Protivína, Soutok u Putimi, České Žleby u Prachatic a rybník Žebrák u Drahonice.¹³⁶

¹³¹ Tamtéž

¹³² ŠMÍD, V. *Almanach 90 let skautingu v Písku*. Písek: Písecká skautská střediska Šipka, Oheň života, Stínadla, Gáhál, za podpory města Písek, 2010, s. 9-10.

¹³³ OV KSČ – Okresní výbor komunistické strany Československa

¹³⁴ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 36.

¹³⁵ Tamtéž

¹³⁶ Tamtéž, s. 36-37.

Na podzim dostali písecké oddíly a střediska dar od armády: 150 jídelních misek, jednu polní kuchyni, spoustu polních lahví a také jim byl zapůjčen materiál na realizaci táborů.

Na konci roku v prosinci, se vydali skauti a vlčata z Písku na Mehelník, každoroční výšlap, který se stal místní tradicí už od roku 1957 a skauti jej pořádají dodnes.

Od roku 1991 skauti v Písku provádějí činnost, tak jak ji známe dnes.

Rok 1993 se stal trochu problémovým pro písecké střediska, jelikož spousta členů odcházela za prací, buď ztratila vášeň pro skauting nebo dospěla a do oddílů pro starší již nepostoupila. Také se toho roku odpojily dva oddíly z 2. střediska a daly vzniknout novému středisku, středisku Archa, které vedl Mgr. M. Štojdil.¹³⁷

Dne 26. listopadu 1993 se ve Skautském domě pod Putimskou branou sešel okresní sněm Junáka – činovníci a pět píseckých středisek, se střediskem Protivín a Milevsko zhodnotili práci v uplynulém období: Okresní organizaci tvoří 800 členů, z toho 85 % mládeže, zbytek jsou kluby oldskautů. Skautské oddíly uskutečnily v letním období 23 táborů a 1 zahraniční putovní Rakousko-Itálie. Z další skautské činnosti stojí za zmínku například okresní kolo Svojsíkova závodu 15. května 1993, kurzy a zkoušky pro skautské činovníky, zdravotní a jiné odborné kurzy pro členy oddílů. Organizace se zapojila do oslav 750. výročí města Písku, do humanitárních sbírek na pomoc Sarajevu a dalších veřejně prospěšných akcí, Okresní rada organizovala sběrovou akci šatstva a dalších potřebných věcí – Pomozme strádajícím bližním přežít zimu.¹³⁸

Pro další období byli do okresní rady zvoleni: předseda Vladimír Štěrba, místopředsedkyně Libuše Franců, výchovná zpravodajka PhDr. Sylva Honigová, výchovný zpravodaj ThMgr. Michael Štojdil, zpravodaj OS Jaroslav Schuh, revizoři Miroslav Přeslička a Ing. Michaela Nováková.¹³⁹

Skauti se během oněch oslav výročí města postarali o ukázkou své činnosti, vybudovali tábor, ukazovali své kroje a prováděli zájemce takovým klasickým skautským režimem. Po této akci obdrželo středisko Stínadla téměř 9000 m² u hájenky Lísek, která dodnes slouží jako středisková základna.¹⁴⁰

2. dubna 1919, přesně před 75 lety, byl v Písku založen úplně první písecký oddíl, proto se rok 1994 stal důležitým důvodem k oslavám. K této příležitosti bylo vyčištěno Lesní divadlo, kam byl následně zasazen žulový kámen s ručně vytesanou skautskou lilí, jako

¹³⁷ Tamtéž, s. 42.

¹³⁸ Zápis do kroniky Městského úřadu v Písku. Dokument mi zapůjčil Tomáš Franců z Písku.

¹³⁹ Tamtéž

¹⁴⁰ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 42.

památník píseckých skautů. Oslavy se zúčastnil Václav Břicháček, který pronesl slavnostní řeč a následně byl zapálen slavnostní slibový oheň. Byly odehrány nacvičené scénky, zpívaly se písničky a někteří členové píseckého skautingu zde poprvé slavnostně složili skautský slib.¹⁴¹

V roce 1996 se rozpadaly vodácké oddíly a zanikl vodní přístav. Jediný vodácký oddíl byl přeřazen do suchozemského střediska Šipka. Ostatní střediska a oddíly fungovaly víceméně beze změny. Některé oddíly uspořádaly tzv. výměnné tábory, kdy písečtí skauti odjeli do jižního Walesu a potom tamní skauti navštívili písecké oddíly. Ukázaly si tamní zvyky, kulturu a skautské záležitosti. Tento rok byl poslední rokem Vladimíra Štěrby, jako předsedy okresní rady Junáka, který následně odstoupil ze zdravotních důvodů. Pro písecký skauting nejvýznamnější osobnost, která dala skautingu 65 let svého života.¹⁴²

O necelý rok později, v roce 1997 odstoupila z funkce i místopředsedkyně Libuše Franců.

I tento rok nechyběla významná akce pro písecké vodní oddíly, které se zúčastnily o víkendu v červnu akce Navigamus 97' na Velkém Víru. Jedná se o největší setkání vodních skautských oddílů v zemi.¹⁴³

V roce 1998 se skauti poprvé nesešli na každoročním setkání Mezinárodního dne skautek, protože ho neuspořádali. Sešli se poprvé až na svátek sv. Jiřího. Tenkrát byla v Písku stále čtyři střediska.

1. středisko Šipka, 7 oddílů, 164 členů
2. středisko Oheň života, 5 oddílů, 98 členů
3. středisko Stínadla, 5 oddílů, 93 členů
4. středisko Archa, 3 oddíly, 76 členů¹⁴⁴

9.1 Z kroniky 1. oddílu vodních skautů Písek

Rokem 1990 začal v Písku, díky Janu Cimickému, znovu fungovat 1. vodácký oddíl, který funguje dodnes pod píseckým 1. střediskem Šipka. Dne 1.3.1990 se sešli skauti na staré plovárně u Václava, byla to první schůzka vodáků po obnovení, proběhla v duchu seznamování se. Jan seznámil skauty s myšlenkou skautskou a domluvili se na pravidelných

¹⁴¹ Tamtéž, s. 45.

¹⁴² Tamtéž, s. 53

¹⁴³ LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek: Okresní rada Junáka, 1999, s. 54.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 55-56.

čtvrtečních schůzkách. U koupaliště si utvořili jednu místnost na lodě, kde byla zároveň první vodácká klubovna v Písku.¹⁴⁵

Na svátek sv. Jiřího, 24. 4. 1990, což je zároveň patron všech českých skautů, se všichni písečtí sešli na Hůrkách u odkryté mohyly T. G. Masaryka. Čestná stráž byla tvořena všemi zástupci skautských oddílů z Písku.

V červnu 1990 už bylo v oddíle 14 pravidelných členů: Zdeněk Berenda, Ondra Houdek, Aleš Kozák, Franta Kotlín, Michal Mašík, Tomáš Linhart, Béd'a Toman, Jan Kovář, Albert Horský, Martin Šebesta, Jan Marek, Marek Martinka a Martin Kabát.¹⁴⁶

Hned ten samý rok v době od 4. do 11. srpna vyplul oddíl na svůj letní tábor. Sešli se u nádraží v Písku a vystoupili až ve Střelských Hošticích. Všichni se radostně ujali pádel a nechali se unášet proudem řeky Otavy, i přes to, že byl rok velice suchý a koryto řeky nemělo příliš vody. Táborová osada vznikla u jezu Slaník. Postavena byla kuchyně, spižárna a nechyběla ani ručně dělaná latrína. Zaseknutím přístavní sekyrky zahájil ráno kapitán táborovou činnost. Večer byla slavnostně sejmuta přístavní vlajka a konal se slavnostní nástup. Během tábora se děti učily různým dovednostem. Učily se pracovat se dřevem, obstarat si potraviny, stavěly stany na čas, sjížděli řeku, učili se určování světových stran, orientaci v mapě, určování azimutu, a do toho všeho si společně užívaly her letního tábora. Velkými přípravami vrcholila nejvýznamnější událost ve skautském přístavu, neboť 10. srpna 1990 poprvé večer zaplála slibový oheň. Při takovém skautském slibovém ohni udělalo několik dětí svůj významný krok do skautského života. Po zapálení onoho ohně, se mládež postavila do řady naproti kapitánovi přístavu. Vlajková četa přinesla vlajku a z přístavní kroniky byl přečten skautský slib. S položenou pravou rukou na vlajce děti přísahaly. Tento tábor na Otavě skončil 11. srpna 1990.¹⁴⁷

„Náš oddíl vodních skautů má v našem městě dlouholetou tradici, která však byla přerušena usnesením ústřední rady Junáka v roce 1970. Po dlouhé nucené přestávce chceme v této tradici nyní pokračovat, nikoliv znovu začínat. Ať tedy žije skauting a vodní skauti v městě Písku.“¹⁴⁸

¹⁴⁵ Kronika 1. oddílu vodních skautů střediska Šipka z roku 1990-1901. Soukromý archiv Pavla Lahodného z Písku.

¹⁴⁶ Tamtéž

¹⁴⁷ Kronika 1. oddílu vodních skautů střediska Šipka z roku 1990-1901. Soukromý archiv Pavla Lahodného z Písku. Do kroniky zapsal Tomáš Kabát, člen vodáckého oddílu.

¹⁴⁸ Tamtéž

9.2 Vzpomínky Jana Franců a Bohumila Altmana

„Ted' to vlastně bylo hodně dlouho, od toho roku 71 až do toho 4. prosince 89, kdy byla ustanovující schůze, kde vznikla Okresní rada. Tam jsme se radili, jak vzniknou nové oddíly, už se nastiňovalo, kdo by vedl nový oddíl. Já teda jsem byl nadšenější samozřejmě a když už mluvíme o tom 4. prosinci, tak musím říct svoji osobní vzpomínku. Tam jsem byl z toho docela dost špatný, protože tam se řešilo, jak ty oddíly budou vznikat a tak dále a já jsem se tenkrát přihlásil k diskusi a řekl jsem, že by bylo dobrý zanechat třeba ty turistácký oddíly, kde se mezi sebou máme rádi, kluci a holky. Máme tam svoje vztahy a že by to bylo dobrý, jako to je ve světě všude jinde už. Třeba v Polsku to bylo, že byly společný oddíly koedukovaný kluci a holky dohromady. No jenže tady u nás, jak to bylo přerušeno totalitou a skauting vlastně vždycky začínal v tom krásném původním stavu, jako byl za 1. republiky. To nám to i lidi a skauti ze západu záviděli, oni sem přijeli jako do skanzenu někam. Tak jsem tohle řekl a taky že jsou to ortodoxní skauti. Nevím, jestli můžu říct to jméno, ale zkrátka pan farář Palásek, kterého si velice vážím, mě tenkrát úplně zpražil, a řekl – tak si zůstaň v turistáku, tady jsou oddíly rozdělený na klučičí a holčičí a přes to vlak nejede. Já jsem úplně padl do židle a byl jsem z toho takovej smutnej. Já jsem tenkrát řekl, ať klidně vzniknou nové oddíly tady v Písku, holčičí a klučičí, ale ty turistický oddíly, který tady byly asi tři tenkrát v té době, aby zůstaly ty vazby zachovaný a vždyť je to takhle i jinde ve světě,“ popisuje situaci Jan Franců.

„Generace starších asi byla pro tu klasiku, dělené holky a kluci. Asi Vlád'a Štěrbu taky vlastně z počátku byl pro klasiku“ konstatuje Bohumil.

„Ten náš 1. oddíl byl takový zpražený. Až teprve potom, když jsme šli s Vlád'ou na Mehelník na Silvestra, tak se mě ptal, jestli bych s někým nedal ten 1. oddíl dohromady a já jsem řekl tebe Mílo. Kdybychom do toho vedení nešli my dva, tak by to vypadalo špatně. A děvčata, co se týká 1. oddílu, tak to vedly tenkrát Jana Franců (moje švagrová) a Boženka (moje manželka)“ dodal Jan.

„A s tím, že jsme teda trochu neuposlechli to ortodoxní přání starších skautů, takže jsme dělali společný akce, i když jsme registračně a papírově dělali samostatné akce. Takže společné výpravy, Skaličňák přes víkend a společné výlety. Hlavně ten tábor v Podskalí objevil Míla. My kluci tedy byli tady v tom Podskalí, ale protože naše kamarádky sestry skautky chtěly taky, tak jsme je nechaly tábořit v tzv. Pod hrází. My jsme byli Podskaláci a ony byly Podhrázáci. Na louce pod chatou byly děvčata a ty tam měly normální stany“ popisuje společný tábor na Skaličném“ vzpomíná Jan.

„Právě na tom táboře u rybníka Skaličný tábořil ten náš první skautský oddíl. Já jsem je nechal stavět stany ve tvaru jehlanu, které jsou specialitou právě československých skautů. Holky ty vedla Jana Franců a měly tábor někde na Šumavě“ doplnil Bohumil.

Bohumil ještě doplnil: *„Pak přišla sametová revoluce. Ještě v tu dobu se váš malej Tomáš spolčil s mým Martinem, to byli kamarádi, já s nimi měl problém, vždycky něco vymýšleli. Standa Nohejlu jim říkal, to jsou zákopníci, že vždycky někde zakopou a nikdo o nich neví. Tak jsme si vždycky dělali srandu, že kde jsou zákopníci, když je někdo nemohl najít.“*

„Spíš je dnes velký problém, že nejsou činovníci, nejsou vedoucí oddílů a takový problém byl už trochu i za nás. Taková ta euforie skautská od toho roku 90, když si pamatuju, jak byl ten pochod v květnu, když přišla americká armáda, šli jsme tady od kuchyňky šlo se někam přes náměstí. Skauti šli v průvodu tak 200 metrů, mávali vlaječkami americkými a českými. Mám to někde na fotkách všechno i dokonce pár vlastních filmů,“ stěžuje si Jan na nedostatek činovníků v oddílech.

„Pak teda jak říkám, byly jarní tábory a zimní tábory. Snažili jsme se vždycky tak nějak, že půlka tábora jsme byli společně s těma holkama na Skaličňáku. Potom jsme oddíl předali tomu Lukášovi a Jirkovi Červenku – Červíkovi. Vlastně celá Šipka funguje dnes, hlavně díky tomu vodáckému oddílu. Potom z Archy, jak přešli kluci 8. oddíl – Chomič a Bernášek. Vnoučata vlastně chodí teď taky k vodákům, teď je doba kdy by to mělo šlapat a oni tam chodit nemůžou, všechno se během pandemie zastavilo a děti si odvyknou,“ Bohumil popisuje dění s píseckými oddíly.

Jan říká, že už byli trochu starší, a tak předali oddíl dál: *„Teď už jsme v době, kdy jsou ti lidi starší, do toho oddílu už se nepřibíralo a my se už nevraceli do Podskalí. V prvních těch letech, 91-95, jsme to vedli my. Minimálně pět let. Potom jsme to předali Jirkovi Červíkovi a Lukášovi, který byl vnukem Vládi Štěrby. Hlavně jsme si mysleli, že ten Lukáš bude akční, že by to mohlo mít nějaké pokračování. A ono to bohužel nefungovalo a šlo do ztracena. Ono se pak nakonec nějak rozdělili a ten klučičí oddíl se rozpadl. Holčičí do dneška existuje. Jenže Lukáš pak tvrdil, že děti nechtějí chodit, ale tak sama víš, o čem to bylo. Musíš ty děti nějak namotivovat, nějaký program a zábavu pro ně udělat, ono je to jinak nebaví, ono to nejvíc záleží na tom vedoucím. Musíš si prostě utvořit takový vztah s těma dětma, že ty děti to za tebou pořád láká.“*

„Pořád tam musí něco být. My jsme jezdili třeba hodně na ty zimní tábory o jarních prázdninách. To bylo vždycky na běžkách. Začalo to někde v Jenišově, to bylo ještě s tím Vládou Štěrbu, tam byl ten Tomáš Mamut Dušek. Já byl nadšený na tom prvním táboře, byl

jsem i nadšenej běžkař, a tak jsem jim dělal takový to, že jedna noha jde nahoru a druhá noha jde dolů, a to uděláš takovou tu vlnovku. K tomu potřebuješ lopatu, abys to udělal. Ty pak vlastně jedeš a musíš tam pak takhle pumpovat jako na vlnách. Udělal jsem jim tedy takovou dráhu a on si tam jeden blbec zlomil ruku. Tak jsem skočil s ním do auta a jel jsem s ním do Krumlova,“ doplnil Bohumil zimní vzpomínku z tábora.

„A jinak jsme jezdili do Srní do Armatourky, kam jsme jezdili ještě s turistákem, moc se nám tam líbilo. Jako poprvé, když jsme tam přijeli, tak to byl takový šok, to byla taková stará ubytovna pro lesní dělníky, ale pak se nám tam zalíbilo, tak jsme tam jezdili, byli jsme tam několikrát i se skautka. Potom Míra tam udělal tzv. tříprstáka. I Lukáš měl takový nápady, vždycky někde něco říkal, člověče tříprsták, tak jsem se toho chytil. Udělal jsem si z prken takovou nohu, jako když jde dinosaur a dělal jsem stopy ve sněhu. Svítíl měsíc, takže ty stopy byly krásně vidět, děti to žraly. Šlo se nejdřív do té kůlny. Kde byl oběšenec. Pak se šlo do terénu do tmy. Já jsem stál u té kůlny jako pozorovatel. A teď náš Martin šel do terénu, vyběhl a vrátil se strachy nazpátek, asi čtyřikrát. Pak to nějak proběhl, a to byla stezka odvahy,“ opět doplnil Bohumil.

Jan popisuje, jak jezdili na Stožec: *„Pamatuju si takovou chodbu, kde se dělaly nástupy. Na sjezdovce jsme dělali soutěže. Třeba slalom na běžkách. Byli jsme tam asi třikrát nebo čtyřikrát a vždycky jsme měli smůlu na sních. Ale šli jsme třeba čtyři kilometry pěšky s běžkami přes rameno kolem říčky a tam byla normálně hranice Německa a oni tam Němci měli sních a stopy vyšláplý. A u nás bylo po sněhu.“*

Jan odpovídá na Bohumilovu otázku, zda byl také na Kramolíně: *„Na Kramolíně jsem byl taky. V roce 89 v zimě, to byla špica. Byl tam Standa Nohejlu. Jak jsme si hráli na to, že jsme uklízeli. To tam byl maškarní, dělali jsme si karneval. To byl karneval a já jsem se oblíknul jako uklízečka, oba jsme se oblíkli jako uklízečky. Šátky, košťata, zástěry. Pak jsme dělali, jakože zametáme před vchodem, tam v tom penzionu Arnošta Petrášku. Potom oni šli do krámu, že si půjdou něco koupit, tak vešli do té samoobsluhy a my jsme začali zametat samošku. Lidi koukali. A my měli tak vážnou tvář, jako když tam opravdu pracujeme. Měli jsme s sebou všechno, hadry, kýble, lopatku se smetákem.“*

Jan doplnil, že: *„Je fajn, že vodáci dělají vždycky to, že na tábor nemůže žádná návštěva. Oni bývají na Vystrkově teď. Naví když někomu rodiče přijedou a někomu ne, tak jim je to potom líto a chtějí v půlce tábora děti odjíždět domu. A není to dobře, když někomu rodiče něco dovezou a někomu ne nebo neprijedou vůbec. Jde o to, že musí být činnost, program na tom táboře. Počínaje budičkem, rozvíčkou, snídaně a nástup. Dopoledne pak vždycky nějaká práce, to bylo pravidlo od Vládi Štěrbu, to jsme pak podědili po něm“*

a dodržovali to taky. Něco se dopoledne tvořilo, budovalo, stavěli, vařilo se, někdo šel na nákup, někdo pro vodu a jiný zas do lesa pro dřevo. Tudiž byla činnost pracovní. Pak byl polední klid, to byla doba, kdy jsme říkali dětem, že si musí vedoucí odpočinout a hrají si na broučky. A potom třeba už od těch 14 hodin odpoledne byly soutěže. Zábava, legrace. Večer byly táboráky, buď větší nebo menší, většinou každý týden jeden a jeden byl teda slibový, že se u toho dělal slib, to jsi přece taky zažila.“

Jan odpovídá na mou otázku, zda byly nějaká jiná střediska v tu dobu, kdy byli jako vlčata a později jako vedoucí oddílu. *„Byly tady střediska od toho 90 roku, myslím, že jich bylo 5. 1. Středisko Šipka, to bylo naše, potom 2. středisko Oheň života (později Gáhál), 3. středisko byly Stínadla, 4. Středisko byla Archa, ta už není, z té Archy přišli kluci jako Chomič, Bernášek a Kozák, ti teď patří pod Šipku. A 5. středisko byl Protivín a 6. středisko bylo Milevsko. Tak 6 jich bylo. Ty střediska měly svoje základny. Hlavní je Skaličný a taky se jezdí na Lísek. Archa mívala Hromovou jedly. Současný Oheň života po Jirkovi Bočku asi základnu nemá, ti se schází asi jen po kostelích. Jeho brácha Vašek má Gáhál. Měl tam Křivánka, syn Mirky Křivánku z prvního manželství.“*

„To je člen krajské rady Junáka dokonce, on má přezdívku Kšilt, protože na každou schůzku chodil s kšiltovkou a píše se to Xšilt. Ten byl hodně činný v Ohni života. Pak byl ještě jeden od Káji Kudrnu. Dalo by se říct, že to v Písku ani teď nestagnuje, když teda není pandemie. Právě že ty počty, když se podívám do registrace, tak stoupají,“ doplnil Jan.

„Říkali jsme, že bychom někam dali ty naše nejmenší, ale všude je plno. Jsou plný ty oddíly, ale vzniknout nový oddíl, to ne. Existují tady ty oddíly, co tu jsou tradičně od toho roku 90. Některé zanikly teda a některé pokračují. Výborní jsou ti vodáci, které právě začal vést Zdeněk Pešku – Pedál, s Tondou Kabátu, jenže on pak potom onemocněl,“ doplnili oba.

„V roce 90 jsme si postavili ten celý tábor na Skaličném postavili sami. Byla tam loučka připravená, to jsme si posekali, byla tam ta hromada krajínek, ze kterých jsme si ručně dělali podsady. Míla děti motivoval tím, že jim říkal, že jsou v kanadských lesích, nic nemají, nikde nic. Letělo tady letadlo, vypadla hromada krajínek, a to je všechno, co mají. Budete si muset pomoci sami a budete muset spát pod širákem. Dokonce jsme měli takový veliký papír a ten byl plně popsán úrazama, různý škrábance, řízance. Tvůj Martin tehdá dostal sekyrkou od našeho Tomáše. Mimo jiné tam Míla vymyslel padací most, protože to bylo za potokem. Ráno se most spustil a v noci zase vytáhnul, aby na nás nikdo nemohl,“ říká Jan.

„Ono si totiž trošku musel naslouchat těm dětem, co by tak jako chtěly a o co by tak jako stály. Ono je to bavilo. Pak teda už nevím, kdo s tím přišel, ale někdo přišel s nápadem,

že bychom měli udělat pořádnou věž. Dokonce jsme si udělali rukama pořádnou kuchyň. Využili jsme přírodního materiálu, použili jsme kámen a udělali si kamna a rošt a bylo to moc hezky udělaný,“ popisuje Bohumil skautské zážitky.

„Ještě bych možná zavzpomínal na tábor v roce 1990, kdy ho vedli tři kluci. Míra Kápl, pak Pepík Průchu nebo – li John a Milan Veselejch – Fík. Oni taky dřív chodili do turistáku. Pak měli ten tábor s námi. Měli jsme společné hry, soutěže a noční stezky odvahy. Pak jsme udělali právě takovou stezku, že jsme dali do skleniček od přesnídávek svíčky a bez baterek si musela projít jakou část lesem. Jednou jsme dělali i pohádkový les, Martin dělal Tarzana, místo lián měl nějaké lana navázaná a houpal se tam jak Tarzan, na to všichni kluci rádi vzpomínali,“ vzpomíná Bohumil.

„Ted' se nám to ale vyvíjelo tak, že už jsme začali být trošku velký. Bylo nás tak kolem třiceti v tom oddíle. Chtělo to nějaký puťák. Ted' nevím, jestli v roce 90 nebo 91 jsme měli dvoutýdenní puťák. Týden jsme jeli Otavu na pramicích a kánoích ze Sušice, to jsme jeli do Čepice, tam jsme tábořili a tam jsme jezdili furt dokola. Skín, protože měl oholenou hlavu, tam pořád jezdil od rána do večera tu část řeky, vždycky sjel na matrace a pak proti proudu šel nahoru a zase jel dolů. Po chvíli už se jen ozývalo: hele jede Skín, pak půl hodiny ticho a pak znovu, hele jede Skín a pak zase ticho,“ vzpomíná na tábor po roce 1990 Bohumil Altman.

10 Skauting v současné době

Po dočtení této kvalifikační práce nám může být jasné, že skaut před sto lety byl zcela jiný, než ho známe dnes. Změnil se pohled na organizaci, na volný čas, a hlavně na mládež. Neboť se na malé děti dnes kouká jako na malé dospělé, přisuzují se jim povinnosti dospělých a čas volnosti se také pomalu mění na pracovní čas.

Svojsík u nás založil skauting více než před sto lety. Říká se, že přišel v ideální dobu, kdy na mládež byly kladeny vysoké požadavky a někteří se s tím neuměli vyrovnat, tak se začaly objevovat problémy. Děti nevěděly, co mohou a nemohou, nikdo se jim pořádně nevěnoval a když už pro ně nějaký program byl, tak je to nenadchlo natolik, že by to pohltilo jejich dětskou hladovou duši. V dobách, kdy Svojsík se skautingem přišel, nebyl téměř žádný program, náplň ani dospělí, kteří by dětem zorganizovali tak zajímavý program. Navíc je skauting rozdělen i podle cílových skupin, proto se v něm našel téměř každý. Pobyt na čerstvém vzduchu tenkrát v přírodě nikdo neznal a výchova k mravním hodnotám rozhodně nevycházela z vlastního přesvědčení ani vůle. Nemůžeme s jistotou říct, zda Svojsík myslel na

to, jak to bude za sto let a zda vůbec přemýšlel nad tím, že osloví tolik dětí a mládeže v zemi. Že se lidé budou vracet k přírodě a hledat v ní útočiště. Nevěděl, že organizace bude běžnou součástí našich životů a že organizací, kterou založil pro svou skupinu studentů, projde během sta let milion dětí. Nikdo tenkrát nevěděl, že bude muset být skauting nacisty a komunisty zakázán a že se stane trnem oku v nejedné situaci. Nikdo také nevěděl, že se členové rozhodnou přejít do ilegality nebo začít fungovat pod jinými organizacemi. Kdyby tohle všechno Svojsík dopředu věděl, byl by na své české skauty hrdý.¹⁴⁹

Václav Břicháček jednou vzkázal všem skautkám a skautům: „*Nacházejte kolem sebe přátele a pěstujte mezi sebou dobré vztahy. Mnohokrát jsem se přesvědčil o síle a hodnotě lidského přátelství. Nebojte se obtíží, přemáhejte sami sebe, učte se zvládat nejrůznější svízele i překážky a buďte odolní tělesně i duševně. Usilujte o důkladné vzdělání, bez něhož se v 21. století neobejdete. Věřte, že dobrý skutek je základní hodnotou, která umožňuje lidské soužití a činí život krásnější. Nezapomínejte na slib, který jste skládali a který vás zavazuje plnit povinnosti po celý život. A ještě vám přeji hodně dobré pohody, radosti na stezce skautské i osobní, krásné tábory, hodně večerních ohňů pod hvězdnou oblohou, trvalá přátelství a až dospějete, tak i nalezení smyslu života.*“¹⁵⁰

10.1 Možnost trávení volného času

Pro správné pochopení pojmu volnočasová aktivita, je vhodné vložit malé okénko týkající se právě pojmu *volný čas*. V dnešní době je volný čas chápán jako čas, kdy si po práci jedinec dělá, co zrovna chce. Může sportovat, vzdělávat se nebo odpočívat. Pro hlubší pochopení myšlenky volného času, se přesuneme do druhé poloviny minulého století, kdy se tento pojem začal vyskytovat v českém jazyce. Ovšem myšlenka volného času je stará již z období starověkého Řecka. Čas jako takový můžeme definovat jako pozitivní a negativní. Pozitivní čas je časem volby, děláme, co chceme, kdy chceme a děláme to z vlastní vůle, tento čas je osvobozen od všech biologických potřeb jedince, potřeby vzdělávání a pracovních povinností. Kdežto čas negativní je čas, který lidem zbude po dokončení všech povinností, studování, pracování apod. Volný čas je tedy dobou, kterou má jedinec k dispozici pro svou seberealizační a sebeurčující činnost.¹⁵¹

¹⁴⁹ ŠANTORA, R. *Skautské století*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR a Mladá fronta, 2012, s. 11. ISBN 978-80-86825-72-4.

¹⁵⁰ BŘICHÁČEK, V. (ed): *Skautskou stezkou: základní příručka pro skauty a skautky*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek, 2001, s. 381. ISBN 80-86109-07-7.

¹⁵¹ HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J.: *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008, s. 10. ISBN 978-80-7367-473-1.

Proto skauting můžeme nazvat organizací, kde děti a mládež může trávit svůj volný čas, neboť je to čas volnosti, kdy dítě nemá povinnost chodit do školy, nemusí se účastnit domácích prací a rozhodlo se využít svůj volný čas ke hrám a případné seberealizaci.

10.2 Skauting jako volnočasová aktivita pro mládež

Vztah ke skautingu se dá vnímat v několika rovinách. Jednak ke konkrétním lidem, ke konkrétním oddílům, ke střediskům i k té organizaci jako takové a k těm skautským ideálům.

Je to organizace, která rozvíjí jak mně jako jedince, tak já určitým způsobem rozvíjím ji. Starší jedinec, jenž se dostane do tzv. *roverského věku*¹⁵², se začne podílet na přípravě schůzek pro mladší členy, začne se určitým způsobem realizovat v oddíle a středisku. Skautští vedoucí se snaží, aby každá schůzka byla jiná, ale v zásadě se na schůzce snaží, aby tam byla nějaká zábava a zároveň nějaké to skautské poselství. Hrají se soutěže, které nejsou založené jen na vědomostech a fyzické zdatnosti, ale je to vždycky takový mix, aby se rozvíjelo všechno možné. Aby to bylo jak zábavné, tak i edukativní. Jelikož je dnešní mládež zaplavena poznatky, které když dáte všechny k sobě, tak nezapadají do uceleného systému. Škola klade velké nároky na paměť, a především tedy na kognitivní procesy. Co se týká pohybových a praktických dovedností, tak ty škola zanedbává. Proto se skaut snaží být doplňkem ke škole, který využívá volný čas dětí k seberozvoji.

Pokud bychom si položili otázku, zda skauting bude za sto let stejný jako je teď, tak na ni rovnou odpovíme, že nebude. Nebude z toho důvodu, že ani před sto lety, kdy tu skauting vznikl, nebyl stejný, jak jej známe dnes. Ono je to vlastně dobře, neboť heslo skautů je „Buď připraven“ a skaut nemůže být připraven na jakoukoliv dobu, pokud bude pracovat obsahem i formou, která je sto let stará. Co se nezmění, a není potřeba oné změny, je nějaké to skautské jádro, nějaké ty myšlenkové základy skautingu, na kterých celé hnutí už přes sto let stojí. Jedná se o hlavní ideály, hlavní principy, které se nijak výrazně nezmění. I když zrovna nedávno se debatovalo o tom, že se bude měnit znění vlčáckých slibů, takže vlastně nic není jisté stoprocentně. Skautská organizace není uzavřená a je postavená na demokratických ideálech a o všem se dá hovořit. I podle letošní a loňské situace můžeme vidět, jak se skauting snaží pohotově reagovat na to, jaká je doba. Dnes slýcháváme negativní věci na mládež, že ji nelze ničím zaujmout, že neuznávají autoritu a je to především kvůli nefunkčním rodinám; rozvedené děti, matka samoživitelka, stručně řečeno na děti není čas. Je potřeba si uvědomit,

¹⁵² Jedná se o věkovou kategorii mládeže v Junáku, která je vymezena především mládeží od 15 do 26 let věku. Nesetkávají se již ve smečkách či skupinách, nýbrž v roverském kmeni. Program si převážně plánují sami a cílem jejich činnosti jsou náročnější výlety, putovní tábory po zahraničí nebo adrenalinové zážitky. Jedná se o období, kdy je skaut již v takovém věku, kdy touží poznat sám sebe a pousnout hranice kousek dál, než byly.

že to není otázka současnosti, ale už je tomu takto opravdu hodně dlouho. Chybí autorita, pokora a nejsou vytvořena pevná pravidla. Každý by chtěl všechno nejlépe hned a bez vlastní zásluhy. Jedná se o chybu vychovatelů a rodičů?

„Na prahu 3. tisíciletí lidstvo rozbilo atom, dobývá vesmír, vyléčilo mnohé nemoci, chystá se zasahovat do dědičnosti, pokazilo si vlastní prostředí, vyvíjí stále dokonalejší a ničivější zbraně, vytvořilo podivný zábavný průmysl a dává přednost tomu „něco mít“ před „něčím být“. Proti tomu stojí základní lidská podstata, která touží po základních jistotách: po velké lásce, po nezištném přátelství, po pevném domově, po umění i přírodě a po krásném životě. Je to dáno každé nastupující generaci a naším úkolem je tyto a mnohé jiné hodnoty pěstovat v sobě i v našich členech. Kultivovat osobnost od časného dětství až po stáří v duchu osvědčených hodnot humanismu a jejich předávání z generace na generaci je základní poselství lidské spirituality.“¹⁵³

Hlavním cílem je vychovávat lidi k aktivnímu občanskému životu a ten se vyvíjí od toho, jaká je ve světě situace, co se děje v globálním měřítku, s přírodou a různé enviromentální záležitosti. Na všechno tohle musí skauti pohotově reagovat. Bylo by tedy špatně, kdybychom se za sto let nikam neposunuli.

Proč tedy vybrat skauting, a ne jiné dětské organizace? Skauting je odlišný od těch jiných kroužků a zájmových útvarů hlavně v tom, že děti nechodí jenom na ty schůzky každý týden, ale jsou tam navíc ty jednodenní ale hlavně vícedenní výpravy a pak je tam ten tábor čtrnácti denní, což taky není úplně standart. Tábory nabízené komerčními organizacemi bývají třeba týdenní, takže ten dvoutýdenní tábor je spíš standart v tom skautském světě. Byly časy, kdy skautské tábory bývaly i třítydenní. Myslím si, že to hlavní mezi dětmi se právě odehrává na těch vícedenních akcích a na těch táborech a v tom je to jiný oproti těm jiným kroužkům. Protože tam chodí ty děti jen během školního roku, chodí tam pravidelně, mají tam jednu hodinu, a navíc některé kroužky jsou spíš individuální, že ty děti mezi sebou nekomunikují. Ve skautingu je to všechno hodně o té komunitě, která tam je. O tom že to dítě je součástí nějaké stálé družiny, stálého týmu a oni na něčem společně pracují. Zároveň je ve družině i prostor pro nějaké individuální rozvoj. Už na první pohled skauti nabízí dětem něco, co nemůžou získat ani doma ani jim to nemůže nabídnout škola. V tom je to pro děti jakási svoboda, protože oni se dostanou ven, jako kdyby bez dohledu, že tam není ten rodič ani učitel. Je tam sice ten skautský vedoucí, ale ten je tam v jiném režimu. V tu chvíli může dítě „vypadnout“ z všednodenního života a může se starat samo o sebe, že najednou je v té

¹⁵³ Kapitánská pošta [online] Václav Břicháček – Gigant, 2010. Dostupné z: http://www.hkvs.cz/upload/kp/2009-10/eKP2010_02tisk.pdf [cit. 2021-04-23].

divočině a musí se tím nějak probíjet. Hlavně v dnešní digitální době je to velmi důležité, chtít být venku a tvořit tam nějaké manuální práce, protože to je dneska docela vzácný. Dneska jsou děti zvyklé na komfort, na město a je trochu až úsměvné, že ty obyčejné pracné věci se stávají radostí a něčím, čím si snažíme ten život okořenit.

Výhodou skautingu je také fakt, že není nijak limitován, není žádným způsobem nijak vyhraněný. Najde se tam člověk, ať už je třeba intelektuálně zaměřený nebo člověk spíš sportovně zaměřený, to je taky další výhoda. Což někdo samozřejmě může chápat jako nevýhodu, že se tam dělá víc činností a nerozvíjí se pouze jedna, jako například na fotbale, kde jde jenom o jedno.

Na skautských schůzkách se například luští šifry, učí se zdravotní věci, chodí se na vodu, dělají se různé outdoorové aktivity, nějaké *woodcrafterské* věci ale taky se občas zahraje i ten obyčejný fotbal. Je určitě výhodou, když někdo zjistí, co mu vlastně jde a může to tam na plné obrátky začít rozvíjet.

Další výhodou a plusem skautingu je, že ne každé dítě má možnost vyrazit o víkendů někam ven, někam na chatu, někam do lesa a něco tam aktivně dělat. Ne každý má možnost si na chatě rozdělat oheň, sám naštipat dřevo a učit se tuhle manuální práci, která se ve městě nedělá. V tomhle vidím plus zejména pro městské děti, které se tu naučí věci, které by například doma v paneláku nedělaly.

Nejeden rodič ocení i to, že se jedná téměř o finančně nenáročnou zálibu, kde kromě členského příspěvku, občasných víkendových výprav a letního tábora, neplatí takřka nic, neboť skautští vedoucí nejsou placeni za svou práci.

Skauting je tedy vhodný, neboť se jedná o poměrně liberální koníček, zároveň je to smysluplný, jedinec někam směřuje, něco rozvíjí a není to promrhaný volný čas.

Vztah jedince ke skautingu a vnímání skautingu jako něčeho, co ho naplňuje, zraje postupně s jeho mentální vyspělostí. Protože jinak se dívá na skauting vlče, pro které je to nejspíš jen to, že chodí každý týden na schůzky, chodí na nějaký kroužek a jezdí na výlety a v létě hlavně ten tábor. Vesměs se skauting v nízkém věku bere jako možnost zahrát si s kamarády nějaké hry a zažít dobrodružství, které rodiče doma neschvalují. Starší jedinec již skauting vnímá jako něco, co ho určitým způsobem přesahuje.

Skauti organizují různé charitativní akce, různé akce pro veřejnost a časem se kromě té zábavy přidá nějaká služba druhým. Potom zejména v tom roverském věku, od těch patnácti do přibližně pětadvaceti, člověk dospěje do období adolescence a začne hledat sám sebe a vyšší smysl. Začne se zde ukazovat i vyšší dimenze naplnění. Nejde jen o to, že skauting

vám něco dá, později jedinec pochopí, že i on může něco dávat, že vlastně dokonce chce něco dávat.

Častým jevem mezi skautskými členy je to, že dítě přijde mezi skauty například kolem šestého věku a vydrží tam aktivně třeba do třiceti. To u jiných kroužků nebývá. Najednou je členem čehosi velkého a ví, že tam patří. Stává se totiž, že dítě zejména u sportů, tam vydrží rok či dva a hledá jinou zálibu, jiný koníček. Je to možná tím, že se stále hledá a neví. Skauting je spojení více rozdílných činností, kde se najde téměř každý. Navíc má každý jedinec možnost se v dospívání stát vedoucím a podílet se na přípravě toho programu a vedení dětí. Má možnost předat své znalosti a dovednosti dál, zanechat stopu. Člověk si zde vytváří určitý celoživotní vztah. Jak se říká, jednou skaut, navždy skaut. Jedná se o určitý životní styl. Není to jedinou možností, jak trávit volný čas.

Skauti sami sobě připravují i různé kurzy, jak se zdokonalovat. Nejsou to ale jen věci psychologického a pedagogického zaměření, ale věci, které se týkají například zdravotní, vodácké kurzy, kurzy přežívání, vzdělávací a zážitkové kurzy. Čili je tam mnoho možností. Jako velkou možnost má zde jedinec šanci učit se pracovat s lidmi. Učí se pracovat zodpovědně v kolektivu a ve společnosti, kde vládne byrokracie.

Vztah ke skautům v Písku je kladný, většina občanů má ponětí o tom, že ten skauting tady je. Skauti se ve městě dostávají do podvědomí obyvatel i díky tomu, že se pohybují po městě. Pasivní přínos skautů pro město je ten, že zde ti skauti vůbec jsou a že jsou tam nějaké děti, které jsou vychovávány navíc mimo vliv rodičů a školy a nějak tráví aktivně svůj volný čas. Ty děti mají vliv na svoje kamarády, na svoje rodiče, mají vlastní požadavky na volný čas a tím to má vlastně všechno vliv na celé město. Děti se svévolně nepoflakují po městě, nedělají lumpárny, a to samozřejmě může souviset i se sníženou dětskou kriminalitou ve městě. Ten aktivní přínos pro město spočívá v tom, že skauti pomáhají organizovat různé charitativní akce, akce pro veřejnost jako například *Postavme školu v Africe*, sbírku nepotřebného oblečení, pietní akce, kulturní akce pro veřejnost jako je *Pískoviště* nebo *závod Dračích lodí*. Každou zimu se koná skautský ples nebo akce pro rodiny s dětmi, maškarní a adventní dílny.

V současné době pandemie se sice schůzky nekonají, děti se nescházejí, ale i tak jsou v kontaktu alespoň online, když už to moderní technologie umožňují. Během pandemie například skauti pomáhali šít roušky, vypomáhali v různých pečovatelských zařízeních, kde byla nouze o personál nebo například pomáhali roznášet potraviny seniorům.

Závěr

Cílem mé závěrečné práce bylo popsat historii skautské organizace ve městě Písek od počátku v roce 1919 až po současnost. Pomocí dobových periodik, kronik, svědectví pamětníků a dalších zdrojů, doplnit bakalářskou práci.

V první a druhé kapitole velmi stručně popisují situaci vzniku skautské myšlenky ve světě a její cestu z Anglie až do Písku.

Třetí kapitola se věnuje vzniku skautského hnutí v Písku, popisuje první chlapecký a první dívčí oddíl ve městě. Zároveň popisuje první chlapecký skautský tábor ve městě.

Ve čtvrté kapitole popisují situaci skautingu ve městě až po jeho první zákaz v roce 1940, kdy činnost zakázali nacisté.

V páté kapitole se věnují období v Písku po 2. sv. válce až po únor 1948, kdy nastal komunistický převrat a skauting byl tehdy podruhé zakázán. Kapitola popisuje situaci některých skautských píseckých oddílů, jež se rozhodly ještě nějakou chvíli fungovat a pokračovat ve své činnosti. Navíc kapitola obsahuje svědectví a vzpomínky Zdeny Čuřínové, pamětnice 1. smrkovického dívčího oddílu. Vzpomínky spisovatele Jiřího Pilky a Václava Břicháčka na poválečné skautské období v Písku a také popisuje jejich výpravu na světové skautské setkání Jamboree ve Francii, kterého se zúčastnili jako jediní dva písečtí skauti.

V šesté kapitole popisují situaci v Písku mezi únorem 1948 a rokem 1968, kdy nastalo Pražské jaro a skautská činnost byla znovu obnovena. Kapitola popisuje činnost skautské písecké organizace, která se ukryla pod činnost jiných organizací, v níž byli písecké oddíly členy. Významnou organizací byla například skupina Kruh, jež spojila dospělé písecké skauty spolu s jinými a ti pokračovali ve skautské činnosti na trochu jiné mentální úrovni.

Kapitola sedmá popisuje dva roky svobody pro písecký skauting, kdy po Pražském jaru nastala druhá obnova činnosti. Kapitola je doplněna o vzpomínky Jana Franců a Bohumila Altmana, kteří byli členy 1. chlapeckého oddílu a následně se podíleli v dospívání na jeho vedení a organizaci.

V osmé kapitole popisují období v Písku od roku 1970 až po Sametovou revoluci.

V předposlední, deváté kapitole popisují skautskou situaci v Písku mezi sametovou revolucí a koncem druhého tisíciletí. V této kapitole je použita kronika 1. vodáckého oddílu ze Střediska Šipka jako cenný zdroj a kapitola je doplněna opět o vzpomínky Jana Franců a Bohumila Altmana.

V desáté, poslední kapitole popisují písecký skauting dnes. V této části je vsunutý pojem „volný čas“, kde se snažím trochu přiblížit jeho význam. Závěrem v kapitole popisují

skauting jako možnost trávení volného času na Písecku, tato kapitola napsána mým pohledem, jakožto pohledem skautského člena a následně vedoucího.

V závěru práce jsem přišla na to, že skauting v Písku je vskutku velmi rozšířený a že tvoří neopomíjenou část městské historie. Během mého bádání a během rozhovorů s pamětníky, jsem zjistila, že i přes nepříznivou politickou situaci, která se několikrát obměnila, dokázal skauting v Písku přetrvat do současnosti. I když se musel občas schovat pod jinou organizaci nebo se chvíli nesměl tvářit jako skautská organizace. Zjistila jsem, že můžeme být hrdí na bývalé členy, díky kterým je skauting v Písku na takové úrovni, na jaké je. Díky nim totiž máme stále oddíly, klubovny a hlavně hrdiny, o kterých se snad bude vyprávět i dalším skautským generacím. Došla jsem k závěru, že skauting byl a je stále užitečný společnosti, je určitým stylem života, který je vyhledáván stále více a více lidmi a je na něj nahlíženo jako na něco velkého, pozitivního a přínosného.

I přesto, že je Junák stále nepolitickou a neziskovou organizací, pořádá ročně desítky akcí pro občany města, a to téměř na vlastní náklady, a hlavně ve svém volném čase a z vlastního přesvědčení.

V závěrečné práci jsem použila kroniky, fotografie a dobová periodika, jež mi poskytli pamětníci, jejichž vzpomínky jsou taktéž součástí práce. Původně jsem měla v plánu pracovat s vícero výpověďmi, ale situace skrze pandemii mi to zcela neumožnila a popravdě spíš zkomplikovala. Pro zpracování bakalářské práce byl použit i omezený počet literatury, neboť knihovny a archivy byly po značně dlouhou dobu uzavřené a některá literatura nedostupná. I přesto jsem se snažila využít dostupné materiály a literaturu, díky které jsem na závěr přišla k myšlence, že v právě v historii je klíč k pochopení.

I přesto jsem práci neplánovaně doplnila alespoň vzpomínkami Václava Břicháčka, kterého považuji za Giganta nejen přezdívkou ale i osobností píseckého skautingu. Jehož paměti, jež nejsou online dohledatelné, ani v uložené v archivu, mi zapůjčil opět písecký skaut ze své soukromé sbírky, a tak tyto vzpomínky trochu pozvedly ducha mé závěrečné práce. Práce je doplněna i o další vzpomínky významného spisovatele, Jiřího Pilky, jenž prožil část svého života právě v píseckém skautingu.

Pro další badatelské účely mohu poskytnout materiál týkající se například historie vodního skautingu v Písku a kontakty s tímto tématem související.

Seznam použitých zdrojů

Literatura

- BILIÁNOVÁ, P. *O dívčím skautingu*. Praha-Karlín: Šolc Emil, 1914. ISBN neuvedeno.
- BŘEČKA, B. *Kronika čs. skautského hnutí 1900–1990*. Brno: Brněnská rada Junáka, 1999. ISBN 80-238-5564-6.
- BŘICHÁČEK, V. (ed): *Skautskou stezkou: základní příručka pro skauty a skautky*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek, 2001. ISBN 80-86109-07-7.
- HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J.: *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-473-1.
- PILKA, J. *Výpravy proti času*. Praha: Doron, 2005. ISBN 80-7297-059-3.
- PRAUS, R. *Osvobození Písku 1945*[b. m.]; [b. n.] 2015. ISBN neuvedeno.
- PRÁŠEK, J. *Písek před 25 lety aneb kronika roku 1974*. Písek: J&M Písek, 1998. ISBN 80-86154-08-4.
- PRÁŠEK, J. *Písek před 50 lety, aneb, Kronika roku 1948*. Písek: J&M, 1997. ISBN 80-86154-00-9.
- SVOJSÍK, A. *Základy junáctví*. 3 nezměn. vyd. podle 1.vyd. v r.1912. Praha: Merkur, 1991. ISBN 80-7032-001-X.
- ŠANTORA, R. *Skautské století: dobrodružný příběh 100 let českého skautingu*. Praha: Junák – svaz skautů a skautek ČR a Mladá fronta, 2012. ISBN 978-80-86825-72-4.

Archivní sbírky a sborníky

- LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek, Okresní rada Junáka, 1999.
- ŠMÍD, V. *Almanach 90 let skautingu v Písku*. Písek: Písecká skautská střediska Šipka, Oheň života, Stínadla, Gáhál, za podpory města Písek, 2010.
- KOPT, M. *Český skauting v dokumentech KSČ: 1945-1948*. Praha: Občanské sdružení Skautský oddíl Velená Fanderlíka. 2004. ISBN 80-86621-15-4.
- Kronika 1. oddílu vodních skautů střediska Šipka z roku 1990-1991. Soukromý archiv Pavla Lahodného z Písku.
- Paměti Václava Břicháčka [nedostupné online] Rádio Vltava. Díl 2. Datum vysílání 9. 9. 2008. Soukromý archiv Pavla Lahodného z Písku.

Kronika Městského úřadu v Písku. Zapůjčené zápisy od Tomáše a Jana Franců z Písku.

Internetové zdroje

CIDLINA, T. Skoro jako Hitlerjugend. *II. světová* [online] 2014, roč. 2, č. 50. Dostupné z: <https://www.triobo.online/extra/50-2014/skoro-jako-hitlerjugend/>

Den pro orlovy: první skautský tábor [online]. Dostupné z: <http://www.adam.cz/clanek-2016090021-den-pro-orlovy-prvni-skautsky-tabor-v-pohyblivych-obrazcich.html>

Nacistická ideologie [online]. Dostupné z: <https://www.holocaust.cz/dejiny/holocaust/historicky-kontext/nacisticka-ideologie/>

Neznámý hrdinové. Ptáky smrt neděsí [online] *ČT 24*. 2017, datum vysílání 23. 12. 2017. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/10204458965-neznami-hrdinove/210452801390016/>

Písecký deník, Libuše Kolářová, datum vydání 14. 9. 2017 [online] Dostupné z: https://pisecky.denik.cz/zpravy_region/pisek-navstivil-jeste-jako-poslanec-risske-rady-ve-vidni-20170914.html

Píseční skauti [online] *Otavan*, 1920-1921, roč. 5., č. 7-9, datum vydání 24. 3. 1921, s. 109 [online] Dostupné z: <http://www.digitalniknihovna.cz/cbvk/view/uuid:fd9ac5ac-3f22-4c4e-857e-136e2fc587e3?page=uuid:c1975c8d-f49a-11e3-908d-001b63bd97ba>

Píseční skauti [online] *Otavan*, 1920-1921, roč. 5., č. 7-9, datum vydání 24. 3. 1921, s. 109. Dostupné z: <http://www.digitalniknihovna.cz/cbvk/view/uuid:fd9ac5ac-3f22-4c4e-857e-136e2fc587e3?page=uuid:c1975c8d-f49a-11e3-908d-001b63bd97ba>

První skautské tábořiště [online] Dostupné z: <https://region.rozhlas.cz/u-lipnice-nad-sazavou-je-v-lese-prvni-ceske-skautske-taboriste-zalozil-ho-7624696>

Kapitánská pošta [online]. Václav Břicháček – Gigant, 2010. Dostupné z: http://www.hkvs.cz/upload/kp/2009-10/eKP2010_02tisk.pdf

Skaut, postrach totalit [online] *ČT 24*. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/3181248-historiecs-na-tema-skaut-postrach-totalit>

Skauting [online] *Písecký obzor*, 1933-1934, roč. 4, č. 48, datum vydání 31. 3. 1934, s. 6. Dostupné z: http://kramerius.cbvk.cz/search/i.jsp?pid=uuid:b0d5894c-23f0-45ed-8669-6802c66eba03#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:653b37f9-39de-11e4-bc46-001b63bd97ba

Skauting [online] *Písecký obzor*, 1930-1931, roč. 1, č. 26, datum vydání 25. 10. 1930, s. 7. Dostupné z: http://kramerius.cbvk.cz/search/i.jsp?pid=uuid:b988964c-cc69-4497-bf11-b5850d9f1659&q=p%C3%ADseck%C3%BD%20obzor#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:f0c9fe3e-39de-11e4-bc46-001b63bd97ba

Skauting [online] *Písecký obzor* 1930-1931.

Dostupné z: http://kramerius.cbvk.cz/search/i.jsp?pid=uuid:b988964c-cc69-4497-bf11-b5850d9f1659&q=p%C3%ADseck%C3%BD%20obzor#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:f0c9fe3e-39de-11e4-bc46-001b63bd97ba

Skauting [online] *Písecký obzor*, 1931-1932, číslo 32, datum vydání 5. 12. 1931, s. 6-7.

Dostupné z: http://kramerius.cbvk.cz/search/i.jsp?pid=uuid:b0d5894c-23f0-45ed-8669-6802c66eba03#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:d4927bf1-39de-11e4-bc46-001b63bd97ba

Skauting [online] *Písecký obzor*, 1932-1933, roč. 3, číslo 28, datum vydání 5. 11. 1932, s. 7.

Dostupné z: http://kramerius.cbvk.cz/search/i.jsp?pid=uuid:b0d5894c-23f0-45ed-8669-6802c66eba03#periodical-periodicalvolume-periodicalitem-page_uuid:6e264796-39df-11e4-bc46-001b63bd97ba

Sbor nositelek řádu stříbrného trojlístku [online]. Dostupné z: <https://krizovatka.skaut.cz/orga-nizace/ustredi/nejvyssi-vyznamenani/4696-sbor-nositelek-radu-stribrneho-trojlistku?autologin=1>

Seznam zkratek

ČSM – Český svaz mládeže

ČSR – Československá republika

DTJ – Dělnické tělovýchovné jednoty

KČT – Klub českých turistů

ODPM – Okresní dům pionýrů a mládeže

OS – Oldskauti

OV KSČ – Okresní výbor komunistické strany Československé

RČS – Republika Československá

STB – Státní bezpečnost

TJ – Tělovýchovná jednoty

TOM – Turistický oddíl mládeže

WOSM – World organization of the Scout movement, aneb Světová organizace skautského hnutí

Seznam příloh

- Obrázek 1- Karel Oberreiter, zakladatel skautingu v Písku
- Obrázek 2–1. chlapecký oddíl v roce 1919 v Písku
- Obrázek 3- Písečtí skauti s prezidentem T. G. Masarykem 5. června 1920 při oslavách Heydukových narozenin
- Obrázek 4–1. dívčí oddíl na táboře u Týna nad Vltavou v roce 1925
- Obrázek 5 – Josef Jiroušek na oslavě na Smetiprachu 1931, svátek sv. Jiřího-patrona skautů
- Obrázek 6- Tábor v Holi u Strakonice v roce 1930, vedený Josefem Jirouškem
- Obrázek 7- Generál Klecanda s píseckými skauty
- Obrázek 8 – Snímek skautů a vlčat s místonáčelníkem Svazu Junáků RČS Františkem Kučerou v roce 1930
- Obrázek 9 - Kopie dekretu K. H. Franka o rozpuštění organizace Junák a zabavení soukromého majetku v roce 1940
- Obrázek 10 - Americká armáda 7. května 1945 na náměstí v Písku
- Obrázek 11–1. vodní oddíl – výprava sv. Jiří rok 1946
- Obrázek 12 - Zápis o založení 1. dívčího skautského oddílu ve Smrkovicích
- Obrázek 13 - Zápis o založení 1. dívčího skautského oddílu ve Smrkovicích
- Obrázek 14 - Skautské oslavy u památníku na návsí ve Smrkovicích 1946-1947. Na fotografii je Eda Malinovský a Dana Babková
- Obrázek 15 - Členská průkazka junáka, str. 1
- Obrázek 16 - Členská průkazka junáka, str. 2
- Obrázek 17 - Pozvánka na mikulášskou besídku v roce 1947
- Obrázek 18- Junáci při prvomájovém průvodu na píseckém Velkém náměstí v roce 1968.
- Obrázek 19 - Beseda v únoru 1989 s Jaroslavem Foglarem a skauty
- Obrázek 20–1. chlapecký oddíl střediska Šipka, 14. července 1990 před odjezdem na letní tábor
- Obrázek 21–1. chlapecký oddíl střediska Šipka na táboře na Skaličném v červenci 1990
- Obrázek 22 - Oslavy v roce 1990, kdy se připomnělo, že Písek osvobodila americká armáda. Skauti připravili průvod městem a stáli v prvních řadách
- Obrázek 23 - Zápis v kronice Městského úřadu v Písku z roku 1993
- Obrázek 24–24. dubna 1994 byl odhalen památní kámen v Lesním divadle na Americe
- Obrázek 25 - Plánek tábora v roce 1990 1. vodního oddílu ze střediska Šipka
- Obrázek 26- Vladimír Štěrba s Libuší Franců, lidé, kteří se v Písku zasloužili o obnovu skautingu

Přílohy

Obrázek 1- Karel Oberreiter, zakladatel skautingu v Písku.
Zdroj: LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek, Okresní rada Junáka, 1999, s. 94.

Obrázek 2–1. chlapecký oddíl v roce 1919 v Písku. Vpravo Oberreiter.
Zdroj: LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek, Okresní rada Junáka, 1999, s. 95.

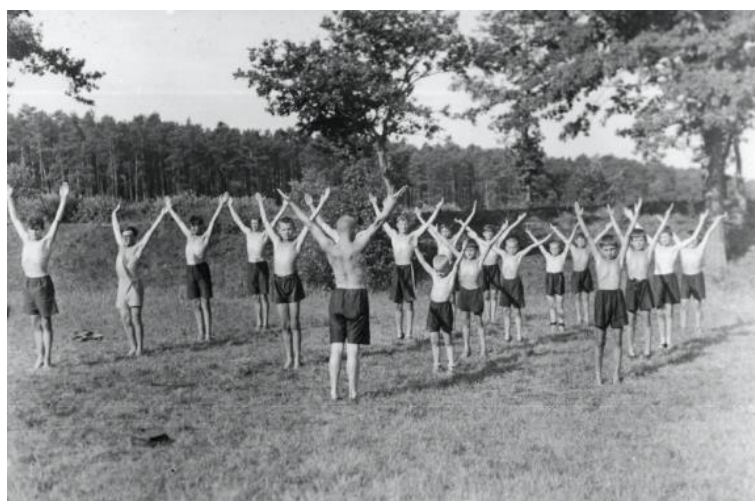
Obrázek 3- Písečtí skauti s prezidentem T. G. Masarykem 5. června 1920 při oslavách Heydukových narozenin.
Zdroj: Panely z výstavy ke 100. výročí založení skautingu v Písku, poskytnuté Mgr. Bohumírem Bernáškem z Prácheňského muzea v Písku.

Obrázek 4–1. dívčí oddíl na táboře u Týna nad Vltavou v roce 1925.
Zdroj: LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek, Okresní rada Junáka, 1999, s. 95.

**Obrázek 5- Josef Jiroušek na oslavě na Smetíprachu 1931, svátek sv. Jiřího-patrona skautů.
Zdroj: Panely z výstavy ke 100. výročí založení skautingu v Písku, poskytnuté Mg. Bohumírem Bernáškem z Prácheňského muzea v Písku.**

**Obrázek 6- Tábor v Holi u Strakoníc v roce 1930, vedený Josefem Jirouškem.
Zdroj: Panely z výstavy ke 100. výročí založení skautingu v Písku, poskytnuté Mg. Bohumírem Bernáškem z Prácheňského muzea v Písku.**

Obrázek 7- Generál Klecanda s píseckými skauty.
Zdroj: Panely z výstavy ke 100. výročí založení skautingu v Písku, poskytnuté Mgr. Bohumírem Bernáškem z Prácheňského muzea v Písku

Obrázek 8- Snímek skautů a vlčat s místonáčelníkem Svazu Junáků RČS Františkem Kučerou v roce 1930.
Zdroj: Panely z výstavy ke 100. výročí založení skautingu v Písku, poskytnuté Mgr. Bohumírem Bernáškem z Prácheňského muzea v Písku.

A b s c h r i f t .

Der Reichsprotector Prag, den 28. Oktober 1940.
in Böhmen und Mähren
BdS. I - 366/40 gRS.

V e r f ü g u n g .

Der Reichsprotector in Böhmen und Mähren hat auf Grund des § 13 der Verordnung über den Aufbau der Verwaltung und die Deutsche Sicherheitspolizei im Protektorat Böhmen und Mähren vom 1.9.1939 (RGBl. I, S. 1661) nachstehende Verfügung getroffen:

Die Vereine "Pfadfinderverband Junak - Junák" und "Vereinigung der Freunde des Junak - Sdruženi přátelů Junaka" werden mit allen ihren Unter- und Nebengliederungen hiermit aufgelöst.

Der Reichsminister des Innern hat im Einvernehmen mit mir festgestellt, daß das Vermögen dieser Vereine der Förderung reichsfeindlicher Bestrebungen gedient hat. Demnach wird das gesamte Vermögen des Pfadfinderverbandes Junak und der Vereinigung der Freunde des Junak, sowie ihrer Unter- und Nebengliederungen gem. § 1 der Verordnung vom 4. Oktober 1939 (RGBl. I, S. 1198) über die Einziehung von Vermögen im Protektorat Böhmen und Mähren hiermit zu Gunsten des Deutschen Reiches eingezogen. Die Erfassung und Sicherstellung desselben obliegt der Geheimen Staatspolizei.

Der Reichsprotector in Böhmen und Mähren

In Vertretung:

gez. F r a n k
Staatssekretär.

(Siegel)

Beglaubigt:
Unterschrift
Kanzleiangestellte.

F. d. Richtigkeit d. Abschr

Frank
Kanzleiangestellte.

Dekret K. H. Franka o rozpuštění Junáka.

Obrázek 9- Kopie dekretu K. H. Franka o rozpuštění organizace Junák a zabavení soukromého majetku v roce 1940.
Zdroj: <https://docplayer.cz/110004500-Vydany-k-80-jubileu-zalozeni-skautingu-v-opave.html> [online]; [cit. 2021-23-

Obrázek 10- Americká armáda 7. května 1945 na náměstí v Písku.
Zdroj: PRAUS, R. *Osvobození Písku 1945*. 2015, s. 36.

Obrázek 11–1. vodní oddíl – výprava sv. Jiří rok 1946.
Zdroj: LUDVÍK, L. *80 let skautingu v Písku*. Písek, Okresní rada Junáka, 1999, s. 100.

Ve Smrkovicích 9. října 1946.

Po příkladu Smrkovských skautů, založily jsme s první učitelkou Laudovou letos na jaře (31. března 46) též oddíl skautek. Při poválečném období, kterých je na vesnici více než v městě a při nedůvěře smrkovských občanů, dopracovaly jsme se k jejich jíspíechu.

Imis je strukturou našeho oddílu asi taková:
Učitelkou našeho oddílu byla sestra učitelka Vlasta Laudová (nar. 25. října 1925) bohužel nyní ve Smrkovicích nepřítomná. Její nástupyňní jsem já Julie Šaslovská, (nar. 12. května 1929.) oddíl, učila 32 děvčát ve věku od 4-16 let. Je rozdělen na 3 družiny.

První druž. má jméno „Venky“ a nástupyňní je sestra Buriška Šaslovská, (nar. 1. I. 1930), studující. Druhá druž. „Čiřky“ její nástupyňní je Jarmila Veselá, (nar. 28. I. 1933.) studující. Třetí druž. ve které jsou naše nejmladší sestry - mělké šky - vede sestra Tomáša Bokková (nar. 1. VII. 1930) samostat.

Učitelka oddíl musí vykašat má dosti velkou úinnost. Dva krát za měsíc honí se oddíl. schůzka. Uč. se hromadně rozpravá, zpívá, mají vyhlášenou a připravují se vystupují k táborovému ohni. Jednotlivé družiny mají schůzku týdně. Stálou klubovnu nemáme a prava musíme být obzvláštně nenku, což je někdy dost nepřijemná věc.

Obrázek 12- Zápis o založení 1. dívčího skautského oddílu ve Smrkovicích.
Zdroj: soukromý archiv Zdeny Čuřínové (Smolové) ze Smrkovic.

Program druhé schůzky.
Záložní pohádkem, skouše se moranova akce, signa-
lizační přístroj, pohádkám rákou, mladosti a T. G. ell.,
a Dr. E. Benes, usporádon maly' laboráka s vystupy.
Kolikrát jsme již podnikly delší výlet, na pú. Helfenburk,
pochodové víčím. Dvakrát jsme již laborily púe noc
u Otavy (a docela dobře umí dáváta varit.)
Téměř všechny sestry mají již náš kraj s který'm jsme
se účastnily několika slavnosti ve Smrkovicích.
Polud je můj referát od 31. března do 9. října 1946.

ka

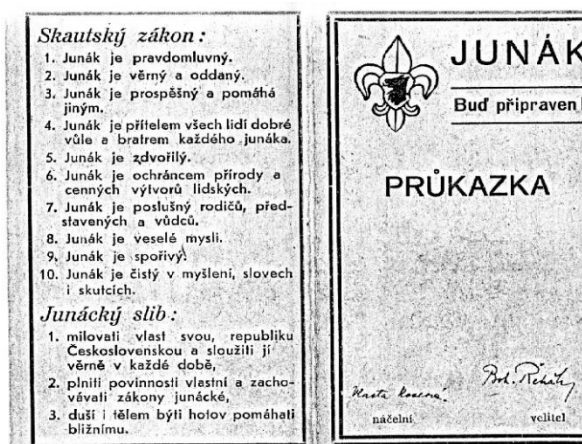
Julie Laštorková,

Obrázek 13- Zápis o založení 1. dívčího skautského oddílu ve Smrkovicích.
Zdroj: soukromý archiv Zdeny Čuřínové (Smolové) ze Smrkovic.

Obrázek 14- Skautské oslavy u památníku na návsi ve Smrkovicích 1946-1947. Na fotografii je Eda Malinovský-vedoucí 1. chlapeckého oddílu ve Smrkovicích a Dana Babková – členka 1. dívčího oddílu ve Smrkovicích.

Zdroj: soukromý archiv Zdeny Čuřínové (Smolové) ze Smrkovic.

Obrázek 15- Členská průkazka junáka, str.1.

Zdroj: soukromý archiv Zdeny Čuřínové (Smolové) ze Smrkovic.

	C. odzn. 29.740. Platí pouze na rok, vyznačený platební známkou! Platí pro rok 1946 ----- Platební známka <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> 1947 JUNAK </div> ----- Platební známka ----- Platební známka ----- Změny:
S. <i>Růžena Šafková</i> data naroz. 1.7.1930. bytem: <i>Smrkovice</i> je členkou <i>T.</i> oddílu v <i>Smrkovicích</i> <i>Marie Čučínová</i> vedoucí <i>Marie Čučínová</i> okr. vedtelka	

Obrázek 16- Členská průkazka junáka, str. 2.
 Zdroj: soukromý archiv Zdeny Čučínové (Smolové) ze Smrkovic.

	SPOJENÉ I. a II. STŘEDIŠKO JUNÁKA Vatra a Šipka bude navštíveno skautským Mikulášem s jeho doprovodem až bude MIKULÁŠSKÁ BESÍDKA na kterou vás všechny zveme. Přehled: Dne 7. XII. 1947 - neděle 15 hod. - ústuv sbor Vstup a příspěvky dobrovolně Dárky od půl 11 do 12 a od půl 2 Vklad za dárek 2.50 měs Povinný doprovod zletilých i nezletilých: dobrá nálada Vaše I. a II. středisko JUNÁKA v Písku. PRAŠT - MIKULÁŠKA SUKNE	
MIKULÁŠ ZTRATIL		

Obrázek 17- Pozvánka na mikulášskou besídku v roce 1947.
 Zdroj: soukromý archiv Zdeny Čučínové (Smolové) ze Smrkovic.

Obrázek 18- Junáci při prvomájovém průvodu na píseckém Velkém náměstí v roce 1968.
Zdroj: Panely z výstavy ke 100. výročí založení skautingu v Písku, poskytnuté Mgr. Bohumírem Bernáškem
z Prácheňského muzea v Písku.

Obrázek 19- Beseda v únoru 1989 s Jaroslavem Foglarem a skauty.
Zdroj: soukromý archiv Jana Franců z Písku.

Obrázek 20–1. chlapecký oddíl střediska Šipka, 14. července 1990 před odjezdem na letní tábor.
Zdroj: soukromý archiv Jana Franců z Písku.

Obrázek 21–1. chlapecký oddíl střediska Šipka na táboře na Skaličném v červenci 1990.
Zdroj: soukromý archiv Jana Franců z Písku.

Obrázek 22- Oslavy v roce 1990, kdy se připomnělo, že Písek osvobodila americká armáda. Skauti připravili průvod městem a stáli v prvních řadách.
Zdroj: soukromý archiv Jana Franců z Písku.

Zápis do kroniky Městského úřadu v Písku

Junák, svaz skautů a skautek v Písku

Dne 26. listopadu 1993 se ve Skautském domě pod Putimskou branou sešel okresní sněm Junáka - činovníci z 5 píseckých středisek, ze středisek Protivín a Milevsko zhodnotili práci v uplynulém období:

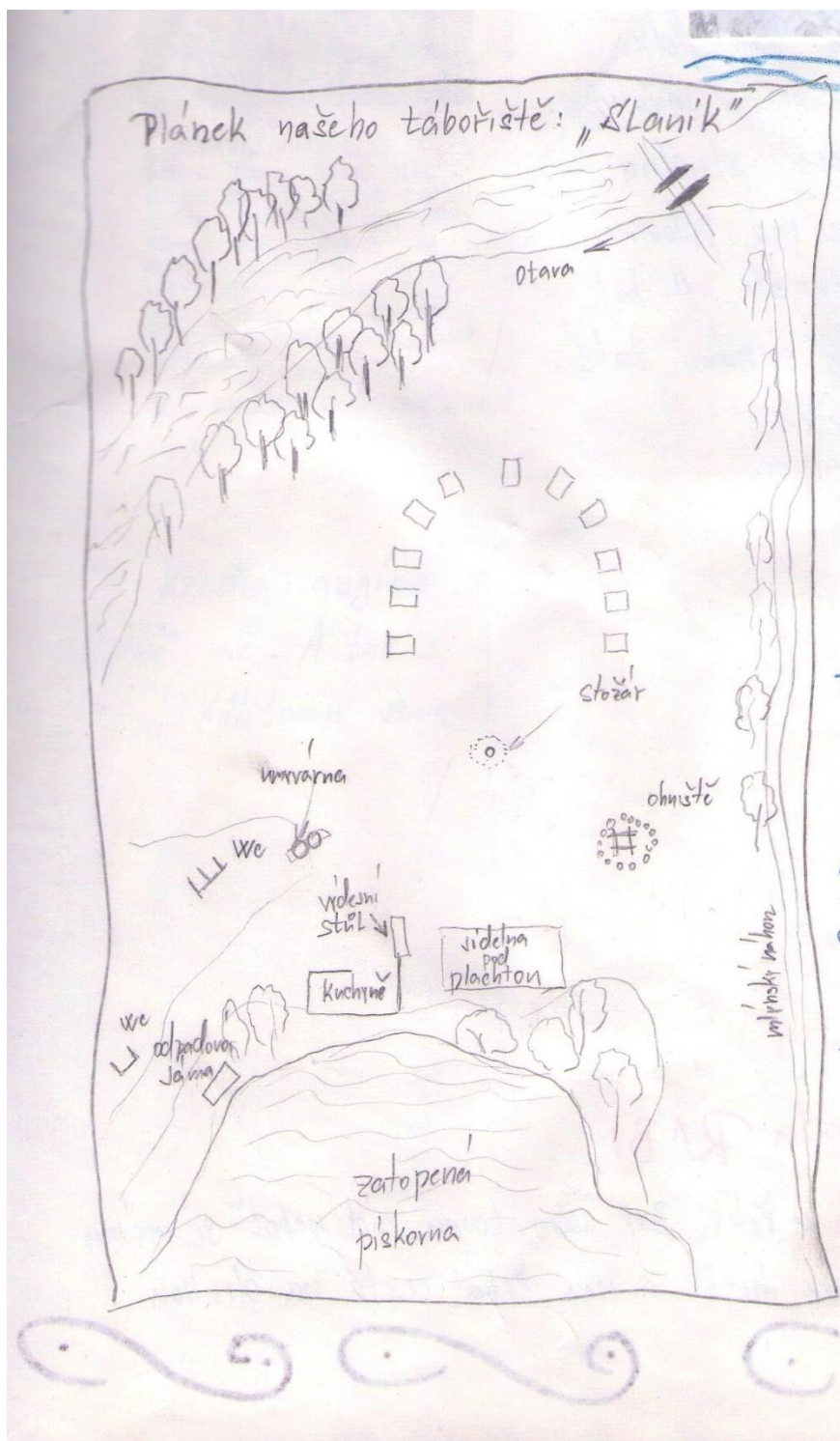
Okresní organizaci tvoří 800 členů, z toho 85 % mládeže, zbytek jsou kluby oldskautů. Skautské oddíly uskutečnily v letním období 23 táborů a 1 zahraniční putovní Rakousko - Itálie. Z další skautské činnosti to bylo např. okresní kolo Svojsíkova závodu 15. května 1993, kurzy a zkoušky pro skautské činovníky, zdravotní a jiné odborné kurzy pro členy oddílů. Organizace se zapojila do oslav 750. výročí města Písku. (okresní rada vydala vlastním nákladem Průvodce po Písku a okolí, na louce u plaveckého stadiónu byl vybudován ukázkový stanový tábor), do humanitárních sbírek na pomoc Sarajevu a dalších veřejně prospěšných akcí. Okresní rada zorganizovala sběrovou akci šatstva a dalších potřebných věcí - "Pomozme strádajícím bližním přežít zimu".

Pro další období byli do okresní rady zvoleni: předseda Vladimír Štěrba, místopředsedkyně Libuše Franců, výchovná zpravodajka PhDr. Sylva Hönigová, výchovný zpravodaj ThMgr Michael Štojdí, zpravodaj OS Jaroslav Schuh, revizoři Miroslav Přeslička a ing. Michaela Nováková.

Obrázek 23- Zápis v kronice Městského úřadu v Písku z roku 1993.
Zdroj: soukromý archiv Jana a Tomáš Franců z Písku.

Obrázek 24–24. dubna 1994 byl odhalen památní kámen v Lesním divadle na Americe.
Zdroj: soukromý archiv Jana Franců

Obrázek 25- Plánek tábora v roce 1990 1. vodního oddílu ze střediska Šipka.
 Zdroj: Kronika 1. vodního oddílu z roku 1990-1991. Soukromý archiv Pavla Lahodného

Obrázek 26- Vladimír Štěřba s Libuší Franců, lidé, kteří se v Písku zasloužili o obnovu skautingu. Fotografie ze dne 23. 6. 1998 na skautské základně Skaličný.
Zdroj: soukromý archiv Jana Franců

Abstrakt

VOJTÍŠKOVÁ, R. *Historie skautingu v Písku od počátku po současnost*. České Budějovice 2021. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra teologie. Vedoucí práce M. Weis.

Klíčová slova: Skauting, Junák, historie, Písek, Svojsík, Powell, Seton

Práce se zabývá historií skautského hnutí od počátku až po současnost ve městě Písek. Skládá se z deseti kapitol, jež jsou některé dál členěné. Zároveň je práce doplněna vzpomínkami píseckých skautských pamětníků. Na začátku práce je popsána ve dvou kapitolách stručně situace příchodu skautingu na svět, příchod skautingu z Anglie do Čech. Od třetí kapitoly se práce zabývá již konkrétně historií hnutí v Písku. Následující kapitoly jsou členěny podle období: 1919 příchod skautingu do Písku, od dvacátých let do prvního zákazu v roce 1940, skauting po 2. sv. válce až do komunistického převratu, období mezi komunistickým převratem a Pražským jarem, skauting v Písku mezi lety 1968 a 1970, období od roku 1970 až po Sametovou revoluci, od revoluce k miléniu a poslední kapitola je skauting v současné době, která obsahuje subjektivní pohled na skauting, jako možnost trávení volného času v Písku.

Abstract

The History of scouting in Písek from the commence to present.

Keywords: Scouting, Junák, history, Písek, Svojsík, Powell, Seton

The thesis deals with the history of the Scout movement from the beginning to the present in the town of Písek. It consists of the chapters, some of which are further broken down. At the same time, the work is complemented by the memories of the Písek Scout witnesses. At the beginning of the work, it is described in two chapters briefly the situation of the arrival of scouting in the world, the arrival of scouting from England to Bohemia. Since the third chapter, the work has dealt specifically with the history of the movement in Písek. The following chapters are broken down by periods: 1919 arrival of scouting in Písek, from the 1920s to the first ban in 1940, scouting after World War II until the Communist coup, the period between the Communist coup and the Prague Spring, scouting in Písek between 1968 and 1970, the period from 1970 to the Velvet Revolution, from the Revolution to millennium, and the last chapter is scouting today, which contains a subjective view of scouting, as an opportunity to spend leisure time in Písek.